

Bruselj, 27. marec 2023
(OR. en)

7557/23

Medinstitucionalna zadeva:
2021/0425(COD)

ENER 134
ENV 265
CLIMA 145
IND 122
RECH 94
COMPET 231
ECOFIN 256
CODEC 408

DOPIS

Pošiljatelj:	Odbor stalnih predstavnikov (1. del)
Prejemnik:	Svet
Št. predh. dok.:	7160/23
Št. dok. Kom.:	15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1
Zadeva:	Predlog DIREKTIVE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o skupnih pravilih notranjega trga obnovljivih plinov, zemeljskega plina in vodika (prenovitev) – splošni pristop

V prilogi vam pošiljamo sedmo revizijo navedenega predloga, da bi na seji Sveta PTE (energija) 28. marca 2023 dosegli dogovor o splošnem pristopu.

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

**o skupnih pravilih notranjega trga obnovljivih plinov, zemeljskega plina in vodika
(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 194(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij²,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

¹ UL C 211, 19.8.2008, str. 23.

² UL C 172, 5.7.2008, str. 55.

- (1) Direktiva 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta³ je bila večkrat bistveno spremenjena⁴. Ker so predvidene dodatne spremembe, bi jo bilo treba zaradi jasnosti prenoviti.
- (2) Cilj notranjega trga z zemeljskim plinom, ki se postopoma uvaja po vsej Uniji od leta 1999, je zagotovitev resnične izbire vsem potrošnikom v Evropski uniji, bodisi državljanom bodisi podjetjem, novih poslovnih priložnosti in več čezmejnega trgovanja, da bi zagotovili večjo učinkovitost, konkurenčne cene in višje standarde storitev ter prispevali k zanesljivosti oskrbe in trajnostnosti.
- (3) Direktiva 2003/55/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Direktiva 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta sta bili pomemben korak k vzpostavitvi takega notranjega trga z zemeljskim plinom.

³ Direktiva 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 2003/55/ES (UL L 211, 14.8.2009, str. 94).

⁴ Glej Prilogo III, del A.

- (4) Kot del svežnja „Čista energija za vse Evropejce“, ki ga je Komisija predlagala 30. novembra 2016, sta Uredba (EU) 2019/943⁵ in Direktiva (EU) 2019/944⁶ pomenili nov korak v razvoju notranjega trga električne energije, ki v središče postavlja državljane in prispeva k ciljem Unije glede prehoda na sistem čiste energije in zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Notranji trg zemeljskega plina bi moral temeljiti na enakih načelih in bi zlasti moral zagotavljati enakovredno raven varstva potrošnikov.
- (5) Cilj Unije je zmanjšati emisije toplogrednih plinov. Za dosego tega cilja je sprejela sklop pobud, vključno s strategijo za povezovanje energetskega sistema (**dok. COM(2020)299 final**) in strategijo za vodik (**dok. COM/2020/301**), ki ju je Komisija objavila julija 2020 in v katerih je predstavljeno, kako posodobiti trge energije, vključno z razogljičenjem trgov plinov, ter Uredbo (EU) 2018/1999 in Uredbo (EU) 2021/1119. Ta direktiva bi morala prispevati k doseganju teh ciljev, pri tem pa zagotoviti zanesljivost oskrbe in dobro delovanje notranjega trga plinov, vključno z vodikom.

⁵ Uredba (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (UL L 158, 14.6.2019, str. 54).

⁶ Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L 158, 14.6.2019, str. 125).

- (5a) **To direktivo bi bilo treba obravnavati v povezavi z drugimi instrumenti politike in zakonodajnimi instrumenti, zlasti tistimi, ki so predlagani v okviru evropskega zelenega dogovora. Mnogi od teh drugih predlaganih instrumentov, kot so podaljšanje [sistema Unije za trgovanje z emisijami, uredbe o porazdelitvi prizadevanj, direktive o energiji iz obnovljivih virov in direktive o energetske učinkovitosti ter pobude ReFuelEU in predlagana revizija direktive o obdavčitvi energije, poskušajo spodbuditi razogljičenje gospodarstva Unije in zagotoviti, da to ostane na poti k podnebno nevtralni Evropski uniji do leta 2050, kot je določeno v evropskih podnebnih pravilih]. Vendar glavni namen te direktive ni, da bi spodbujala prehod, ampak ga omogočala in olajševala z ohranjanjem obstoja učinkovitih trgov plina.**
- (6) Cilj te direktive je olajšati prodor obnovljivih in nizkoogljičnih plinov v energetske sistem, kar bo omogočilo prehod s fosilnega plina, tako da bodo ti novi plini odigrali pomembno vlogo pri doseganju podnebnih ciljev EU za leto 2030 in cilja podnebne nevtralnosti EU do leta 2050. Njen cilj je tudi vzpostaviti regulativni okvir, ki bo vsem tržnim udeležencem dal možnost in spodbudo za to, da bodo pri načrtovanju svojih dejavnosti upoštevali prehodno vlogo fosilnega plina, da bi se izognili učinkom vezanosti ter zagotovili postopno in pravočasno opuščanje fosilnega plina, zlasti v vseh zadevnih industrijskih sektorjih in za ogrevanje.

- (6a) Na začrtani poti Evropske unije, da bi do leta 2050 dosegla podnebno nevtralnost, se pričakuje, da bosta varčevanje z energijo in neposredna elektrifikacija v številnih primerih najbolj stroškovno in energetska učinkovita možnost razogljičenja. Še vedno pa bodo nekatere vrste končne rabe, pri katerih to morda ne bo izvedljivo ali bo imelo višje stroške. V takih primerih bi se morda lahko uporabili obnovljivi ali nizkoogljični plini in goriva, vključno z biometanom ter obnovljivim in nizkoogljičnim vodikom. Spodbude, ki nastajajo v okviru svežnja o evropskem zelenem dogovoru, naj bi tako privedle do korenitih sprememb v strukturi povpraševanja po energiji na splošno, še posebej pa v strukturi povpraševanja po plinih. Na primer, kjer se danes zemeljski plin pogosto uporablja za ogrevanje prostorov, se pričakuje, da bodo to povpraševanje v prihodnosti večinoma pokrili drugi nosilci energije, kot so električne naprave za ogrevanje prostorov. Pričakuje se, da bodo prihodnji primeri uporabe vodika predvsem v sektorjih, ki jih je sicer težko razogljičiti. Ti vključujejo številne industrijske procese, pa tudi načine prevoza, kot so cestni promet težkih vozil na dolge razdalje, letalstvo in pomorstvo. Ker bodo natančne krivulje razogljičenja, vloga nosilcev energije in primeri njihove uporabe odvisni tudi od lokalnih izhodišč, sredstev in okoliščin, jih ne bi smeli podrobno predpisati. Učinkoviti trgi bodo zagotovili, da bodo glede na lokalna sredstva in okoliščine odjemalci, ki jih spodbujajo drugi instrumenti politike, lahko izbrali možnosti razogljičenja, ki najbolj ustrezajo njihovem konkretnemu primeru uporabe.

- (7) V strategiji EU za vodik se priznava, da ima odprt in konkurenčen trg EU z neoviranim čezmejn timerovanjem pomembne koristi za konkurenco, cenovno dostopnost in zanesljivost oskrbe, saj imajo države članice EU različne možnosti za proizvodnjo obnovljivega vodika. Poleg tega se poudarja, da bi prehod na likvidni trg z borznim trgovanjem z vodikom olajšal vstop novih proizvajalcev in koristil tesnejšemu povezovanju z drugimi nosilci energije. To bi ustvarilo gospodarsko izvedljive cenovne signale za naložbe in operative odločitve. Pravila iz te direktive bi zato morala ustvarjati ugodne pogoje za nastanek trgov vodika, borznega trgovanja z vodikom in vozlišč za prosto trgovanje, države članice pa bi morale odpraviti vse neupravičene ovire v zvezi s tem. Za trge vodika bi se morala, kolikor je to ustrezno, v primernem časovnem okviru in ob priznavanju notranjih razlik uporabiti obstoječa pravila, razvita za trge z električno energijo in plinom ter trgovanje z njima, ki so omogočila učinkovite komercialne dejavnosti.
- (8) V skladu s strategijo EU za vodik naj bi se obnovljivi vodik v velikem obsegu uporabljal od leta 2030 naprej, in sicer z namenom razogljičenja nekaterih sektorjev, od letalstva in pomorskega prometa do industrijskih sektorjev, ki jih je težko razogljičiti. Vsi končni odjemalci, priključeni na vodikov sistem, bodo imeli osnovne pravice potrošnikov, ki veljajo za končne odjemalce, priključene na sistem zemeljskega plina, kot je pravica do zamenjave dobavitelja in točnih informacij o obračunu. V navedenih primerih, ko so odjemalci, npr. industrijski odjemalci, priključeni na vodikovo omrežje, bodo imeli enake pravice varstva potrošnikov kot odjemalci zemeljskega plina. Vendar se določbe o odjemalcih, zasnovane za spodbujanje udeležbe gospodinjstev na trgu, na primer glede orodij za primerjavo cen, aktivnih odjemalcev in energetskih skupnosti državljanov, ne uporabljajo za vodikov sistem.

- (9) V skladu s strategijo EU za vodik je prednostna naloga EU razviti obnovljiv vodik, večinoma proizveden iz vetrne in sončne energije. Obnovljiv vodik je možnost, ki je dolgoročno najbolj združljiva s ciljema EU za podnebno nevtralnost in ničelno onesnaževanje ter najbolj skladna s povezanim energetskega sistemom. Vendar lahko nizkoogljična goriva, kot je nizkoogljični vodik, tudi kratkoročno in srednjeročno odigrajo vlogo pri energetskega prehodu, da se hitro zmanjšajo emisije obstoječih goriv in podpre uvajanje goriv iz obnovljivih virov, kot je obnovljivi vodik. Da bi podprli ta prehod, je treba določiti prag za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za nizkoogljični vodik in sintetična plinasta goriva. Ta prag bi moral postati strožji za vodik, proizveden iz obratov, ki bodo začeli delovati od 1. januarja 2031, da se upošteva tehnološki razvoj in bolj spodbudi dinamični napredek proti zmanjšanju emisij toplogrednih plinov iz proizvodnje vodika. Strategija EU za povezovanje energetskega sistema poudarja potrebo po uvajanju vseevropskega sistema certificiranja, da bodo zajeta tudi nizkoogljična goriva, in sicer s ciljem, da jih bodo države članice primerjale z drugimi možnostmi razogljičenja in o njihovi uporabi v mešanici energetskega virov razmislile kot možni rešitvi. Da bi zagotovili, da imajo nizkoogljična goriva enak učinek na razogljičenje kot druge alternative iz obnovljivih virov, je pomembno, da se jih certificira po podobnem metodološkem pristopu na podlagi ocene življenjskega kroga njihovih celotnih emisij toplogrednih plinov. Tako bi lahko uvedli celovit vseevropski certifikacijski sistem, ki bi zajemal celotno mešanico energetskega virov v Uniji. Ker nizkoogljična goriva in nizkoogljični vodik niso obnovljiva goriva, z njimi povezane terminologije in certifikacije ni bilo mogoče vključiti v predlog za revizijo Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta⁷. Njihova vključitev v to direktivo tako zapolnjuje to vrzel.

⁷ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

- (10) Svobode, ki jih Pogodba zagotavlja državljanom Unije – med drugim prosti pretok blaga, svoboda ustanavljanja in svoboda opravljanja storitev – so možne le na popolnoma odprtem trgu, ki vsem potrošnikom omogoča svobodno izbiro dobaviteljev in vsem dobaviteljem, da svoje proizvode svobodno dobavljajo svojim odjemalcem.
- (10a) Države članice bi morale biti ob spoštovanju popolnoma odprtega trga še vedno sposobne načrtovati svojo mešanico energetskih virov. Lahko se odločijo, da strateško zaprejo in prilagodijo del svojega distribucijskega sistema zaradi postopne opustitve dobave zemeljskega plina gospodinjstvom ter prehoda na trajnosten in učinkovit sistem.**
- (11) Interesi potrošnikov bi morali biti v središču te direktive, kakovost storitev pa bi morala biti osrednja odgovornost podjetij plinskega **in vodikovega** gospodarstva. Že obstoječe pravice potrošnikov in pravice dostopa do [...]energetskih storitev [...] ter zaščito pred energetsko revščino, kot je navedeno v sporočilu o evropskem stebru socialnih pravic, je treba okrepiti in zaščititi, vključevati pa bi morale tudi večjo preglednost. Varstvo potrošnikov bi moralo zagotoviti, da lahko vsi potrošniki na področju Unije izkoristijo prednosti konkurenčnega trga plina. Pravice potrošnikov bi morale uveljavljati države članice ali regulativni organi, kadar država članica tako določi.
- (12) Evropski steber socialnih pravic energijo uvršča med osnovne storitve, do katerih bi moral imeti vsakdo dostop, in poziva k ukrepom za pomoč tistim, ki jo potrebujejo (načelo 20). Cilj trajnostnega razvoja Združenih narodov št. 7 prav tako poziva k dostopu do cenovno sprejemljivih, zanesljivih, trajnostnih in sodobnih virov energije za vse.

- (13) Zahteve glede javnih storitev in skupne minimalne standarde, ki izhajajo iz njih, je treba nadalje okrepiti ter tako zagotoviti, da konkurenca in pravične cene koristijo vsem potrošnikom, zlasti ranljivim. Zahteve glede javnih storitev bi bilo treba opredeliti na nacionalni ravni in pri tem upoštevati nacionalne okoliščine, države članice pa bi morale spoštovati zakonodajo Unije.
- (14) Države članice bi morale imeti široko diskrecijsko pravico do nalaganja obveznosti javnih storitev podjetjem v plinskem gospodarstvu za doseg ciljev, ki so v splošnem gospodarskem interesu. Toda obveznosti javnih storitev v obliki določanja cen za dobavo zemeljskega plina so fundamentalno izkrivljajoč ukrep, ki pogosto povzroča kopičenje primanjkljaja v tarifnih prihodkih, omejevanje izbire za porabnike, šibkejše spodbude za varčevanje z energijo in naložbe v energetske učinkovitost, nižje standarde storitev, manj sodelovanja in zadovoljstva odjemalcev, omejevanje konkurence ter manj inovativnih proizvodov in storitev na trgu. Zato bi morale države članice za zagotavljanje cenovno dostopne oskrbe svojih državljanov z zemeljskim plinom uporabljati druga orodja politike, zlasti usmerjene ukrepe socialne politike. Javni posegi v določanje cen za oskrbo z zemeljskim plinom bi morali biti izvedeni samo kot obveznosti javnih storitev in bi morali izpolnjevati posebne pogoje. V celoti liberaliziran in dobro delujoč maloprodajni trg zemeljskega plina bi spodbudil cenovno in necenovno konkurenco med obstoječimi dobavitelji ter pomenil spodbude za nove vstopne na trg, s tem pa bi izboljšal izbiro in zadovoljstvo odjemalcev.

- (15) Obveznosti javnih storitev v obliki določanja cen za dobavo zemeljskega plina bi bilo treba uporabljati brez poseganja v načelo odprtih trgov, za jasno opredeljene okoliščine in upravičence, njihovo trajanje pa bi moralo biti omejeno. Za ublažitev izkrivljajočih učinkov obveznosti javnih storitev pri določanju cen za dobavo zemeljskega plina bi morale države članice, ki izvajajo take posege, uvesti dodatne ukrepe, vključno z ukrepi za preprečevanje izkrivljanja pri določanju veleprodajnih tržnih cen. Države članice bi morale zagotoviti, da lahko vsi upravičenci do reguliranih cen v celoti izkoristijo ponudbe, ki so na voljo na konkurenčnem trgu, če se za to odločijo. V ta namen bi jih bilo treba neposredno in redno obveščati o ponudbah in prihrankih, ki so na voljo na konkurenčnem trgu, in jim nuditi pomoč pri odzivu na tržne ponudbe in koriščenju le-teh.
- (16) Javni posegi na področju določanja cen za dobavo zemeljskega plina ne bi smeli povzročiti neposrednega navzkrižnega subvencioniranja med različnimi kategorijami odjemalcev. V skladu s tem načelom se s cenovnimi sistemi ne sme izrecno povzročiti, da nekatere kategorije odjemalcev krijejo stroške cenovnih posegov, ki vplivajo na druge kategorije odjemalcev. **Obveznosti javnih storitev pri določanju cen bi se morale nanašati le na dobavo zemeljskega plina, saj se ne pričakuje, da bi gospodinjstva v širšem obsegu uporabljala vodik za ogrevanje. Trg vodika bo pomemben predvsem za industrijo, za katero niso potrebni taki javni posegi.**

(16a) Javni posegi v določanje cen za dobavo električne energije so načeloma ukrep, ki izkrivlja trg. Zato se lahko izvajajo le kot obveznosti javnih storitev in zanje veljajo posebni pogoji. V skladu s to direktivo so regulirane cene – tudi take, ki so nižje od stroškovnih cen – mogoče za energijsko revna in ranljiva gospodinjstva ter kot prehodni ukrep za gospodinjstva in mikropodjetja. V času krize, ko se veleprodajne in maloprodajne cene za zemeljski plin znatno zvišajo, kar ima negativne posledice za širše gospodarstvo, bi bilo treba državam članicam dovoliti, da začasno razširijo uporabo reguliranih cen tudi na mala in srednja podjetja. Državam članicam bi bilo treba začasno dovoliti, da tako za gospodinjstva kot za mala in srednja podjetja določijo regulirane cene, ki so nižje od stroškovnih cen, če to ne povzroča izkrivljanja med dobavitelji in če dobavitelji prejmejo nadomestilo za stroške, ki jih imajo pri dobavi pod stroškovnimi cenami. Vendar bi morala biti taka regulacija cen ciljno usmerjena in ne bi smela spodbujati porabe. Zato bi bilo treba za tako regulacijo cen določiti pogoje. Te bi bilo treba uskladiti s pogoji, ki se uporabljajo za regulirane cene električne energije in so določeni v [Direktivi (EU) 2019/944]. Če taki ukrepi pomenijo državno pomoč, določbe v zvezi z njimi ne posegajo v uporabo členov 107 in 108 PDEU. Svet bi moral na predlog Komisije z izvedbenim sklepom ugotoviti obstoj krize zaradi cen zemeljskega plina. V sklepu bi moral biti naveden tudi čas veljavnosti te ugotovitve, v katerem se lahko začasno podaljša uporaba reguliranih cen, kar lahko traja največ eno leto. Pri prenosu izvedbenih pooblastil na Svet se ustrezno upošteva politična narava odločitve o širitvi možnosti za javne posege v določanje cen za dobavo zemeljskega plina, pri čemer je treba skrbno pretehtati različne politične vidike ter horizontalne posledice take odločitve za države članice.

- (17) Potrošnikom bi morale biti na voljo jasne in razumljive informacije o njihovih pravicah v zvezi z energetskega sektorjem. Komisija je po posvetovanju z ustreznimi deležniki, vključno z državami članicami, regulativnimi organi, potrošniškimi organizacijami in podjetji plinskega gospodarstva, vzpostavila dostopen, uporabniku prijazen energetski kontrolni seznam, v katerem so navedene praktične informacije o pravicah potrošnikov. Ta energetski kontrolni seznam bi se moral posodabljati, biti na voljo vsem odjemalcem in javno dostopen.
- (18) Države članice bi morale upoštevati dejstvo, da so za uspešen prehod potrebne okrepljene naložbe v izobraževanje in spretnosti delavcev v plinski industriji, vključno v povezavi z razvojem infrastrukture. To bi bilo v skladu s predlogom revizije direktive o energijski učinkovitosti (dok. 2021/0203 (COD)).
- (19) Tržna pravila bi morala zaščititi odjemalce in jim omogočiti, da se odločijo za nizkoogljične možnosti, s čimer bodo obnovljivi in nizkoogljični plini v celoti zajeti v energetskega prehodu.
- (20) Zemeljski plin ima še vedno ključno vlogo v oskrbi z energijo, saj je poraba energije iz zemeljskega plina v gospodinjstvih še vedno večja kot poraba električne energije. Čeprav je elektrifikacija ključni element zelenega prehoda, se bo v prihodnosti v gospodinjstvih še vedno uporabljal zemeljski plin, vključno z vse večjimi količinami obnovljivega plina.
- (21) Ker sektor zemeljskega plina, vključno z maloprodajnim trgom zemeljskega plina, ni bil del svežnja „Čista energija za vse Evropejce“, zadevne določbe o sodelovanju in varstvu odjemalcev niso bile prilagojene potrebam energetskega prehoda, temveč odražajo razmere izpred več kot desetletja, ko je bil sprejet tretji energetski sveženj.

- (22) Na trgu zemeljskega plina je zaznati nizko zadovoljstvo in sodelovanje odjemalcev ter počasno sprejemanje novih obnovljivih in nizkoogljičnih plinov, kar vse odraža omejeno konkurenco v številnih državah članicah. [...]Cene zemeljskega plina za gospodinjske odjemalce so se v zadnjem desetletju povišale, kar je pomenilo, da so gospodinjski odjemalci za svojo porabo zemeljskega plina plačevali dvakrat ali trikrat več kot industrijski odjemalci.
- (23) Kot v sektorju električne energije sta za zagotovitev, da odjemalci lahko sodelujejo v energetske prehode in izkoristijo dostopne cene, dobre standarde storitev in dejansko izbiro možnosti glede na tehnološki razvoj, bistvena tržna prožnost in primeren pravni okvir Unije za pravice odjemalcev v sektorju zemeljskega plina.
- (24) Premik od fosilnega plina k obnovljivim alternativam bo pokazal, ali bo energija iz obnovljivih virov postala privlačna, nediskriminatorna možnost za odjemalce na podlagi resnično preglednih informacij in s pravično porazdelitvijo stroškov prehoda med različnimi skupinami odjemalcev in udeležencev na trgu.
- (25) Da bi obravnavali trenutne vrzeli na maloprodajnem trgu, je treba odpraviti obstoječe ovire za konkurenco in tehnološki razvoj za nastajajoče nove storitve ter zagotoviti boljše ravni storitev in nižje cene za odjemalce, obenem pa zaščititi energetske revne in ranljive odjemalce.

- (26) Da bi zagotovili visoko raven zaščite odjemalcev in njihovo opolnomočenje v vseh energetskih sektorjih, bi moral zakonodajni okvir za trge razogljičenih plinov odražati zaščito, ki so je deležni odjemalci na trgu z električno energijo, in po potrebi njegove določbe o krepitvi vloge odjemalcev.
- (27) Za zagotovitev skladnosti in učinkovitosti bi moral ta pristop zajemati vse določbe za zaščito in opolnomočenje odjemalcev, in sicer kadar koli so izvedljive in jih je mogoče prilagoditi trgu plina. To bi zajemalo vse od osnovnih pogodbenih pravic do pravil glede informacij o obračunu in zamenjave ponudnika energije, ustrezna orodja za primerjavo, zaščito ranljivih in energetske revnih odjemalcev, zagotavljanje ustreznega varstva podatkov za pametne števec in upravljanje podatkov ter učinkovita pravila za alternativno reševanje sporov.
- (28) Pri zagotavljanju doslednosti določb po vsem sektorju bi morale biti breme za nacionalne uprave in podjetja omejeno in sorazmerno, pri čemer bi se upoštevale tudi izkušnje s svežnjem „Čista energija za vse Evropejce“.
- (29) Posodobitev plinskega sektorja naj bi prinesla znatne gospodarske koristi **in koristi za okolje** tako v smislu boljše maloprodajne konkurence kot v smislu socialnih in distribucijskih koristi in opolnomočenja odjemalcev, vključno z okrepljenimi pogodbenimi pravicami in boljšimi razpoložljivimi podatki o porabi in virih energije, kar bo privedlo k bolj zelenim odločitvam. Interesne energetske skupnosti bi morale prispevati k uvajanju obnovljivega plina.

- (30) Zamenjava ponudnikov je pomemben kazalnik sodelovanja odjemalcev in pomembno orodje za okrepitev konkurence na **trgih** zemeljskega plina **in** **vodika**. Stopnje zamenjav ponudnikov se med državami članicami razlikujejo, potrošnike pa od zamenjave odvračajo izstopni stroški in pristojbine za prekinitev pogodbe. Čeprav bi se z odpravo takih pristojbin morda zmanjšala možnost izbire za porabnike, saj bi bili odpravljeni proizvodi, pri katerih se nagrajuje odjemalčeva zvestoba, bi njihova omejitev prispevala k večji blaginji porabnikov, njihovemu sodelovanju in konkurenci na trgu.
- (31) Krajši časi zamenjave bi lahko odjemalce spodbudili k iskanju boljših ponudb oskrbe z energijo in zamenjavi dobavitelja. Z obsežnejšo uporabo informacijske tehnologije bi bilo do leta 2026 postopek tehnične zamenjave, tj. registracijo novega dobavitelja na merilnem mestu pri tržnem operaterju, v običajnih razmerah na kateri koli delovni dan mogoče izvesti v 24 urah. Z zagotovitvijo izvedbe tehničnega postopka za zamenjavo v 24 urah do navedenega datuma bi skrajšali čase zamenjave, kar bi prispevalo k večji udeležbi odjemalcev in boljši maloprodajni konkurenci.

- (31a) Postopek za zamenjavo ponudnika plina v 24 urah bi se skladal s tem, kar že velja na trgu električne energije, na katerem obstajajo podobne zaledne funkcije in zahteve glede podatkovne zbirke IT. Uskladitev časa za zamenjavo ponudnika v obeh sektorjih bi koristila vsem potrošnikom, zlasti tistim, ki so sklenili enotne pogodbe za elektriko in plin. Krajši časi za zamenjavo dobaviteljev ne bi smeli vplivati na obveznosti dobaviteljev glede izravnave.**
- (32) Odjemalcem več dejavnikov preprečuje, da bi dostopali do različnih virov tržnih informacij, ki so jim na razpolago, jih razumeli in ravnali v skladu z njimi. Zato bi bilo treba izboljšati primerljivost ponudb in karseda zmanjšati ovire za zamenjavo dobavitelja, ne da bi odjemalcem po nepotrebnem omejevali možnost izbire.
- (33) Samostojna orodja za primerjavo, tudi spletne strani, so učinkovito sredstvo, s katerim lahko manjši odjemalci ocenijo prednosti različnih ponudb energije, ki so na razpolago na trgu. Zajemati bi morala čim več razpoložljivih ponudb in pokrivati čim večji del trga, da bi si odjemalec lahko ustvaril reprezentativen pregled. Zelo pomembno je, da imajo manjši odjemalci dostop do najmanj enega orodja za primerjavo in da so informacije, pridobljene s takimi orodji, zanesljive, nepristranske in pregledne. Države članice bi lahko v ta namen zagotovile orodje za primerjavo, s katerim upravlja nacionalni organ ali zasebna družba.
- (34) Končni odjemalci bi morali imeti tudi možnost, da uporabljajo, skladiščijo in prodajajo obnovljivi plin iz samoproizvodnje ter sodelujejo na vseh trgih zemeljskih plinov tako, da zagotavljajo pomožne storitve v sistemu, na primer s shranjevanjem energije. Države članice imajo lahko v nacionalnem pravu različne določbe, ki urejajo davke in dajatve za posamezne aktivne odjemalce in aktivne odjemalce, ki delujejo skupaj.

(35) Ob priznavanju vloge nekaterih kategorij državljskih pobud za energijo pri razogljičenju energetskega sistema bi se jim moral na trgu zemeljskega plina na ravni Unije priznati status „energetskih skupnosti državljanov“. Te skupnosti bi morale olajšati uporabo obnovljivega plina v sistemu zemeljskega plina. Da bi jim zagotovili omogočitveni okvir, pošteno obravnavo in enake konkurenčne pogoje, bi bilo treba določiti dobro definiran sklop pravic in obveznosti, ki bi na splošno odražal strukturo članstva, zahteve glede upravljanja in namen energetskih skupnosti državljanov iz Direktive (EU) 2019/944.

(35a) Skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001[...] ter energetske skupnosti državljanov[...] v skladu z Direktivo (EU) 2019/944 in [...]to direktivo[...] lahko prispevajo k proizvodnji, skladiščenju in dobavi obnovljivega plina ter tako pripomorejo k razogljičenju energetskega sistema. Zlasti lahko pripomorejo k razvoju lokalnega krožnega gospodarstva, predvsem v podeželskih regijah. Energetske skupnosti državljanov lahko pomagajo spodbujati naložbe zasebnega kapitala za razogljičenje oskrbe z energijo ter [...] kmetijam in vasem omogočijo, da zajemajo metan iz kmetijstva in komunalnih odpadkov ter ga dobavljajo gospodinjstvom na lokalnem območju ali v mestih [...]. Zagotoviti je treba enake konkurenčne pogoje, da bi se lahko obnovljivi plini, kot je biometan, ki jih proizvajajo energetske skupnosti državljanov in skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov, vključili v sistem zemeljskega plina.

(36) [...]

(36a) Določbe o energetskih skupnostih državljanov ne bi smele preprečevati obstoja drugih državljanskih pobud, kot na primer skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov iz Direktive (EU) 2018/2001 ali pobude, ki izhajajo iz dogovorov na področju zasebnega prava. Članstvo v energetskih skupnostih državljanov bi moralo biti odprto za vse končne odjemalce, zlasti pa za gospodinjske odjemalce. Primerno bi bilo, da bi učinkovit nadzor, [...]kot je opredeljen v [...]tej direktivi, in s tem odločilni vpliv na odločanje [...]ostal v rokah malih podjetij, lokalnih organov in fizičnih oseb. Države članice bi morale [...] omejitvi tveganja, da bi zasebna podjetja, ki opravljajo obsežno trgovinsko dejavnost in za katera je energetski sektor [...] primarno področje gospodarske dejavnosti, imela odločilen vpliv na odločanje, tako da bi izključile njihovo udeležbo in njihovo glasovanje [...] ter določile omejitve glede njihovih [...] deležev in sklepanja poslovnih pogodb. Med taka zasebna podjetja [...] naj ne bi spadala podjetja v javni lasti. [...]. Da bi še bolj zmanjšali tveganje korporativne prevlade, bi morale države članice spremljati skladnost teh pobud z merili upravljanja in sodelovanja iz te direktive, da bi zagotovile, da bi učinkovit nadzor v skladu s to direktivo ostal v rokah lokalnih organov, državljanov in malih podjetij [...].

- (37) Računi in informacije o obračunu so pomembno sredstvo za obveščanje in opolnomočenje končnih odjemalcev. Računi za energijo so še vedno najpogostejša skrb in razlog za pritožbe odjemalcev, kar prispeva k stalnemu nezadovoljstvu odjemalcev in njihovi neudeležbi v sektorju plina. Določbe glede informacij o obračunu v sektorju plina prav tako zaostajajo za pravicami, ki jih imajo odjemalci v sektorju električne energije. Zato jih je treba uskladiti in določiti najmanjše zahteve za račune in informacije o obračunu v sektorju plina, da bodo imeli odjemalci dostop do preglednih, lahko razumljivih informacij. Računi bi morali končnim odjemalcem zagotavljati informacije o njihovi porabi in stroških, kar bi olajšalo primerjavo med ponodbami in zamenjavo dobaviteljev, ter informacije o pravicah odjemalcev (na primer glede alternativnega reševanja sporov). Poleg tega bi morali biti orodje za aktivno udeležbo odjemalcev na trgu, da lahko upravljajo svoje vzorce porabe in izberejo bolj zelene možnosti. **Pomembno je, da se potrošnikom zagotovijo celovite in točne informacije, da se bodo zavedali vpliva, ki ga imajo na okolje, in bodo lahko tako dajali prednost najbolj trajnostnim nosilcem energije.**
- (38) Redno zagotavljanje točnih informacij o obračunu na podlagi dejanske porabe plina, kar omogočajo pametni števcji, je pomembna pomoč odjemalcem, da lahko nadzorujejo porabo in stroške plina. Kljub temu pa bi morali imeti odjemalci, zlasti gospodinjski odjemalci, možnost sklenitve prožnih ureditev za dejansko plačilo svojih plačil.

- (39) Ključni vidik pri dobavi energije odjemalcem je dostop do objektivnih in preglednih podatkov o porabi. Odjemalci bi tako morali imeti dostop do podatkov o porabi in s tem povezanih cenah ter stroških storitev, tako da lahko konkurente povabijo, da pripravijo ponudbo na podlagi [...] navedenih informacij. Potrošniki bi morali imeti tudi pravico do pravilne obveščenosti o svoji porabi energije. Predplačila uporabnikov ne bi smela postavljati v nesorazmerno slabši položaj [...], različni plačilni sistemi pa bi morali biti nediskriminatorni. Podatki o stroških energije, ki jih potrošniki prejemajo dovolj redno, bi morali spodbujati k varčevanju energije, saj bodo dajali odjemalcem neposredne povratne informacije o učinkih naložb v energetske učinkovitost in drugačnega ravnanja.
- (40) Pri odločanju na nacionalni ravni glede uvajanja pametnih merilnih sistemov za zemeljski plin, bi moralo biti možno, da taka odločitev temelji na ekonomski oceni. Pri tej ekonomski oceni bi bilo treba upoštevati dolgoročne koristi uvedbe pametnih merilnih sistemov za porabnike in celotno vrednostno verigo. Če bi ta ocena pokazala, da je uvedba takih merilnih sistemov ekonomsko sprejemljiva in stroškovno učinkovita le za odjemalce z določeno višino porabe zemeljskega plina, bi državam članicam moralo biti omogočeno, da to upoštevajo pri uvajanju. Te ocene pa bi bilo treba redno ali vsaj vsaka štiri leta pregledovati zaradi pomembnih sprememb v temeljnih predpostavkah in zaradi hitrosti tehnološkega razvoja.

- (41) Da bi končnim odjemalcem pomagali pri aktivni udeležbi na trgu, bi morali pametni merilni sistemi, ki se bodo uvedli, ustrezno upoštevati uporabo zadevnih razpoložljivih standardov, tudi tistih, ki omogočajo interoperabilnost na ravni podatkovnega modela in aplikacijske plasti, dobre prakse, pomen razvoja izmenjave podatkov ter prihodnje in inovativne energetske storitve. Poleg tega pametni merilni sistemi, ki bodo uvedeni, za odjemalce zemeljskega plina ne bi smeli biti ovira za zamenjavo dobavitelja in bi morali biti opremljeni z ustreznimi funkcijami, ki končnim odjemalcem omogočajo, da hitro dostopajo do podatkov o svoji porabi, uravnavajo svoje energetske vedenje in so za to nagrajeni ter prihranijo pri stroških za energijo.
- (42) Države članice, ki pametnih merilnih sistemov zemeljskega plina ne uvajajo sistematično, bi morale odjemalcem, **ki plačajo s tem povezane stroške**, omogočiti, da na zahtevo in pod pravičnimi in razumnimi pogoji izkoristijo možnost namestitve pametnega števca, pri čemer bi jim morale biti dane na razpolago vse ustrezne informacije.
- (43) V državah članicah so bili po uvedbi pametnih merilnih sistemov oblikovani ali so v fazi oblikovanja različni modeli upravljanja s podatki. Ne glede na model upravljanja s podatki je pomembno, da države članice uvedejo pregledna pravila za dostop do podatkov pod nediskriminatornimi pogoji in zagotovijo najvišjo stopnjo kibernetske varnosti in varstva podatkov ter nepristranskosti subjektov, ki ravnaajo s podatki.

- (44) Večje varstvo potrošnikov je zagotovljeno z razpoložljivostjo učinkovitih pravnih sredstev za reševanje sporov za vse odjemalce. Države članice bi morale določiti hitre in učinkovite postopke za obravnavanje pritožb.
- (45) Države članice bi morale za obravnavo energetske revščine, kadar se v skladu s členom 3(3), točka (d), Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta⁸ ugotovi njen obstoj, tudi v širšem kontekstu revščine, sprejeti ustrezne ukrepe, kot je zagotavljanje dajatev v okviru sistemov socialne varnosti, da zagotovijo potrebno dobavo ranljivim odjemalcem, ali zagotavljanje podpore za izboljšanje energetske učinkovitosti. Taki ukrepi se lahko razlikujejo glede na posebne okoliščine v zadevnih državah članicah in lahko vključujejo ukrepe socialne ali energetske politike v zvezi s plačevanjem računov za **kateri koli** plin, naložbe v energetske učinkovitost stanovanjskih zgradb ali varstvo odjemalcev, kot je zaščita pred odklopom.
- (46) Komisija je v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999 in Direktivo (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta⁹ v **priporočilu z dne 14. oktobra 2020 o energijski revščini**¹⁰ zagotovila okvirne smernice¹¹ glede ustreznih kazalnikov energetske revščine in glede opredelitve pojma „znatno število gospodinjstev z energijsko revščino“.

⁸ Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

⁹ Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L 158, 14.6.2019, str. 125).

¹⁰ **UL L 357, 27.10.2020, str. 35.**

¹¹ **[...]**

- (47) Poenostavitev in racionalizacija upravnega postopka izdaje dovoljenj in jasni roki za sprejemanje odločitev organov, pristojnih za izdajo dovoljenj, bi morali zagotoviti, da se uvedba obratov za proizvodnjo vodika in infrastrukture vodikovega sistema lahko odvija s primerno hitrostjo. Od držav članic bi se moralo zahtevati poročanje o doseženem napredku. Zagotoviti je treba uporabo predhodno veljavnih dovoljenj (kot so licence, koncesije ali odobritve), izdanih v skladu z nacionalno zakonodajo za izgradnjo in delovanje obstoječih plinovodov za zemeljski plin in drugih sredstev omrežja, ko se spremeni plinasti nosilec energije, ki se prenaša, in sicer z metana na (čisti) vodik. **Ta uporaba predhodno veljavnih dovoljenj ne bi smela vplivati na veljavnost tehničnih varnostnih zahtev za vodikovo infrastrukturo niti na možnost pristojnih organov, da spremljajo skladnost s takimi zahtevami ter sprejmejo ustrezne in sorazmerne izvršilne ukrepe, vključno z morebitnim preklicem predhodno veljavnih dovoljenj, če je to upravičeno.** To naj bi preprečilo nepotrebne zamude pri spreminjanju namembnosti obstoječih plinovodov za zemeljski plin in drugih sredstev omrežja za prenos vodika. Treba bi bilo preprečiti, da bi se pogoji za izdajo dovoljenj za infrastrukturo vodikovega sistema bistveno razlikovali, razen če je to ustrezno utemeljeno. Tehnični varnostni vidiki bi lahko upravičili drugačen pristop glede uporabe predhodno veljavnih dovoljenj ali izdajanja novih dovoljenj. Določbe glede postopkov za izdajo dovoljenj bi se morale uporabljati brez poseganja v mednarodno pravo in pravo Unije, vključno z odločbami za zaščito okolja in zdravja ljudi. Kadar bi bilo to ustrezno utemeljeno na podlagi izrednih okoliščin, bi moralo biti mogoče podaljšati časovne okvire za postopke izdaje dovoljenj za obdobje do enega leta.

- (48) Zagotovitev smernic za vložnike skozi celotne upravne postopke predložitve vlog za izdajo dovoljenj in izdaje dovoljenj prek upravne kontaktne točke naj bi zmanjšala kompleksnost za razvijalce projektov ter povečala učinkovitost in preglednost. Možnost, da vložniki predložijo zadevne dokumente v digitalni obliki, in zagotovitev priročnika za vložnike bi lahko prispevali k učinkovitosti. Države članice bi morale zagotoviti, da so organi, ki izvajajo postopke izdaje dovoljenj, aktivno vključeni v odpravljanje preostalih ovir, tudi nefinančnih, kot so nezadostno znanje, nezadostni digitalni in človeški viri, ki ovirajo obdelavo vse večjega števila postopkov za izdajo dovoljenj.
- (49) Brez dejanskega ločevanja omrežij od dejavnosti proizvodnje in dobave (dejansko ločevanje) nevarnost diskriminacije ne obstaja le pri upravljanju omrežij, temveč tudi pri spodbudah za vertikalno integrirana podjetja, da bi ustrezno vlagala v svoja omrežja.
- (50) Vendar pravila za pravno in funkcionalno ločevanje, kot jih določa Direktiva 2003/55/ES, ne zagotavljajo dejanskega ločevanja operaterjev prenosnih sistemov. Evropski svet je na zasedanju 8. in 9. marca 2007 zato pozval Komisijo, naj pripravi zakonodajne predloge za „dejansko ločevanje dejavnosti dobave in proizvodnje od delovanja omrežja“.

- (51) Dejansko ločevanje lahko zagotovi samo odprava možnosti, ki vertikalno integrirana podjetja spodbujajo k diskriminaciji konkurentov pri dostopu do omrežja in naložbah. Lastniško ločevanje, pri katerem je lastnik omrežja imenovan za operaterja sistema in je neodvisen od kakršnih koli interesov v zvezi z dobavo in proizvodnjo, je očitno učinkovit in stabilen način razreševanja notranjega navzkrižja interesov in zagotavljanja zanesljivosti oskrbe. Zato je Evropski parlament v Resoluciji z dne 10. julija 2007 o možnostih za notranji trg s plinom in električno energijo lastniško ločevanje na ravni prenosa opredelil kot najučinkovitejše orodje za nediskriminatorno spodbujanje naložb v infrastrukturo, poštenega dostopa do omrežja za nove udeležence in preglednosti na trgu. Pri lastniškem ločevanju bi bilo zato treba od držav članic zahtevati, naj zagotovijo, da ista oseba ali osebe ne morejo izvajati nadzora nad podjetjem za proizvodnjo ali dobavo ter hkrati izvajati nadzora ali uveljavljati kakršnih koli pravic nad operaterjem prenosnega sistema ali prenosnim sistemom. Po drugi strani pa bi moral nadzor nad prenosnim sistemom ali operaterjem prenosnega sistema izključevati možnost nadzora ali uveljavljanja kakršnih koli pravic nad proizvajalcem ali dobaviteljem. V teh mejah bi moralo biti proizvajalcu ali dobavitelju omogočeno, da ima manjšinski delež v operaterju prenosnega sistema ali prenosnem sistemu.
- (52) Vsi sistemi ločevanja bi morali učinkovito odpravljati vsa navzkrižja interesov med proizvajalci, dobavitelji in operaterji prenosnih sistemov, da bi oblikovali spodbude za potrebne naložbe in zagotovili dostop novim udeležencem na trgu ob pregledni in učinkoviti regulativni ureditvi, regulativnim organom pa ne bi naložili preveč zahtevne regulativne ureditve.

- (53) Opredelitev pojma „nadzor“ je enaka kot v Uredbi Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij (Uredba ES o združitvah)¹².
- (54) Zaradi vertikalne povezave med sektorjema električne energije in plina bi bilo treba določbe o ločevanju uporabljati v obeh sektorjih, **kot je podrobno opredeljeno v ustreznih členih te direktive.**
- (55) V zvezi s sektorjem vodika pa bi lahko pojavljanje vertikalno integriranih podjetij v prvi vrsti preprečili z jasnimi, vnaprej določenimi pravili. To je učinkoviteje od dragih naknadnih zahtev po ločitvi dejavnosti, za katere izvedbo bi bilo potrebno več časa.

¹² UL L 24, 29.1.2004, str. 1.

- (56) Zaradi zagotavljanja popolne neodvisnosti delovanja omrežij od interesov v zvezi z dobavo in proizvodnjo ter preprečevanja izmenjave kakršnih koli zaupnih podatkov pri lastniškem ločevanju ista oseba ne bi smela biti hkrati član uprave operaterja prenosnega sistema ali prenosnega sistema in podjetja, ki opravlja dejavnost proizvodnje ali dobave. Iz istega razloga ista oseba tudi ne bi smela imeti pristojnosti za imenovanje članov uprave operaterja prenosnega sistema ali prenosnega sistema in izvajanje nadzora ali uveljavljanje kakršne koli pravice nad proizvajalcem ali dobaviteljem.
- (57) Ustanavljanje operaterja sistema ali operaterja prenosnega sistema, ki je neodvisen od interesov v zvezi z dobavo in proizvodnjo, bi moralo vertikalno integriranemu podjetju omogočiti, da ohrani lastništvo nad sredstvi omrežja, ter hkrati zagotovilo dejansko ločevanje interesov, pod pogojem, da tak neodvisni operater sistema ali neodvisni operater prenosnega sistema opravlja vse naloge operaterja sistema in so vzpostavljeni podrobna ureditev in obsežni regulativni kontrolni mehanizmi.
- (58) Če je bilo 3. septembra 2009 podjetje, ki je lastnik prenosnega sistema, del vertikalno integriranega podjetja, bi morale države članice zato imeti možnost izbire med lastniškim ločevanjem in ustanovitvijo operaterja sistema ali operaterja prenosnega sistema, ki je neodvisen od interesov v zvezi z dobavo in proizvodnjo.

- (59) Da bi bili interesi delničarjev vertikalno integriranih podjetij popolnoma zaščiteni, bi morale države članice imeti možnost, da uvedejo lastniško ločevanje z neposredno odprodajo ali razdelitvijo delnic integriranega podjetja na delnice omrežnega podjetja in delnice preostalega podjetja dobave in proizvodnje, če so izpolnjene zahteve, ki izhajajo iz lastniškega ločevanja.
- (60) Da bo rešitev glede ustanovitve neodvisnega operaterja sistema ali neodvisnega operaterja prenosnega sistema resnično delovala, bi bilo treba sprejeti posebna dodatna pravila. Pravila o neodvisnem operaterju prenosnega sistema določajo ustrezen regulativni okvir za zagotovitev poštene konkurence, zadostnih vlaganj, dostopa na trg za nove udeležence in integracije trgov plinov. Dejansko ločevanje na podlagi določb o neodvisnem operaterju prenosnega sistema bi moralo temeljiti na organizacijskih ukrepih in ukrepih, ki se nanašajo na upravljanje operaterjev prenosnih sistemov, ter na ukrepih, povezanih z vlaganji, ki nove proizvodne zmogljivosti preko regionalnega sodelovanja povezujejo z integracijo omrežij in trgov. Neodvisnost operaterja prenosnega sistema bi bilo tudi treba med drugim zagotoviti z določenimi obdobji „za razmislek“, med katerimi se v vertikalno integriranem podjetju ne izvajajo nobene vodstvene ali druge ustrezne dejavnosti, ki bi omogočale dostop do podatkov, ki bi lahko bili pridobljeni na vodstvenem položaju.

- (61) Za razvoj konkurence na notranjem trgu plina bi morali veliki negospodinjski odjemalci, ki sodelujejo v komercialnih dejavnostih velikega obsega, imeti možnost, da izberejo dobavitelja in za zadovoljitev svojih potreb po plinu sklenejo pogodbe z več dobavitelji. Ti odjemalci bi morali biti zaščiteni pred klavzulami o ekskluzivnosti, katerih učinek je izključitev konkurenčnih ali dopolnilnih ponudb.
- (62) Država članica bi morala imeti pravico, da se odloči za popolno lastniško ločevanje na njenem ozemlju. Če je uporabila to pravico, podjetje ne bi smelo imeti pravice do ustanovitve neodvisnega operaterja sistema ali neodvisnega operaterja prenosnega sistema. Poleg tega podjetje, ki opravlja katerokoli dejavnost proizvodnje ali dobave, ne bi smelo izvajati neposrednega ali posrednega nadzora ali uveljavljati kakršne koli pravice nad operaterjem prenosnega sistema iz države članice, ki se je odločila za popolno lastniško ločevanje.
- (63) Na notranjem trgu zemeljskega plina obstajajo različne vrste organizacije trga. Ukrepi, ki bi jih države članice lahko sprejele za zagotovitev enakih konkurenčnih pogojev, bi morali temeljiti na prevladujočih zahtevah v splošnem interesu. S Komisijo bi se bilo treba posvetovati o združljivosti ukrepov s PDEU in z zakonodajo Unije.

- (64) Pri izvajanju dejanskega ločevanja bi bilo treba spoštovati načelo nediskriminacije med javnim in zasebnim sektorjem. Zato ista oseba ne bi smela imeti možnosti, da bi sama ali skupaj z drugimi ob kršenju pravil o lastniškem ločevanju ali možnosti neodvisnega operaterja sistema izvajala nadzor ali uveljavljala kakršne koli pravice nad sestavo, glasovanjem ali odločanjem v organih operaterjev prenosnih sistemov ali prenosnih sistemov in dobaviteljev ali proizvajalcev. Kar zadeva lastniško ločevanje in možnost neodvisnega operaterja sistema, velja, da če zadevna država članica lahko dokaže, da izpolnjuje to zahtevo, bi moralo biti mogoče, da dva ločena javna subjekta nadzorujeta dejavnosti proizvodnje in dobave na eni ter dejavnosti prenosa na drugi strani.
- (65) Po vsej Uniji bi bilo treba uporabljati dejansko ločevanje dejavnosti dobave in proizvodnje od delovanja omrežja tako za podjetja iz Unije kakor tudi za podjetja, ki niso iz Unije. Da bi ohranili neodvisnost omrežnih dejavnosti ter dejavnosti dobave in proizvodnje po vsej Uniji, bi morali imeti regulativni organi pooblastilo, da zavrnejo certifikacijo operaterjev prenosnih sistemov, ki ne izpolnjujejo pravil o ločevanju. Da bi zagotovili dosledno uporabo teh pravil po vsej Uniji, bi morali regulativni organi pri odločanju o certifikaciji v celoti upoštevati mnenje Komisije. Poleg tega bi morala Komisija imeti pravico podati mnenje o certifikaciji v zvezi z lastnikom ali operaterjem prenosnega sistema, ki je pod nadzorom osebe ali oseb iz tretje države ali tretjih držav, s čimer bi bilo zagotovljeno tudi spoštovanje mednarodnih obveznosti Unije ter solidarnost in zanesljivost oskrbe z energijo v Uniji.

- (66) Plinovodna omrežja za vodik bi morala biti pomembno sredstvo za učinkovit in trajnosten prenos vodika, tako kopenski kot odobalni. Zaradi visokih zahtevanih naložb v osnovna sredstva pri izgradnji bi lahko plinovodna omrežja za vodik predstavljala naravne monopole. Izkušnje z regulacijo trgov zemeljskega plina so pokazale, kako pomembno je zagotoviti odprt in nediskriminatoren dostop do plinovodnih omrežij, da se zaščiti konkurenca na trgih primarnih proizvodov. Zato bi se morala za kopenska in odobalna omrežja v Uniji uporabljati dobro uveljavljena načela za delovanje omrežja, kot je dostop tretjih strani.
- (67) Delovanje vodikovih omrežij bi moralo biti ločeno od dejavnosti proizvodnje energije in oskrbe z energijo, da bi preprečili tveganje navzkrižja interesov operaterjev omrežja. Strukturna ločitev lastništva vodikovih omrežij ter sodelovanja v proizvodnji energije in oskrbi z energijo zagotavlja, da do takega navzkrižja interesov ne pride. Države članice bi morale imeti možnost, da **za operaterje prenosnega sistema zemeljskega plina, za katere velja model ločevanja „neodvisnega operaterja prenosnega sistema“, in za obstoječa vertikalno integrirana vodikova omrežja** kot alternativni model ločevanja uporabljajo „integriranega operaterja vodikovega omrežja“. **Prav tako bi morale imeti možnost, da dovolijo uporabo modela „neodvisnega operaterja vodikovega omrežja“,** [...] da se vertikalno integriranim lastnikom vodikovih omrežij omogoči ohranitev lastništva njihovih omrežij, obenem pa zagotovi nediskriminatorno delovanje takih omrežij po letu 2030.

- (68) Skupno delovanje vodikovih ter plinskih ali električnih omrežij lahko ustvari sinergije in bi ga bilo treba zato dovoliti, vendar bi bilo treba dejavnosti delovanja vodikovega omrežja organizirati v ločenem pravnem subjektu, da se zagotovi preglednost financiranja in uporabe tarif za dostop do omrežja.
- (69) [...]

- (70) Da bi zagotovili preglednost v zvezi s stroški in financiranjem reguliranih dejavnosti, bi morale biti dejavnosti delovanja vodikovega omrežja ločene od drugih dejavnosti delovanja omrežja za druge nosilce energije, in sicer vsaj glede pravne oblike in računovodskih izkazov operaterjev omrežja. **Za pravno ločitev operaterjev vodikovih omrežij bi morala zadostovati ustanovitev hčerinskega podjetja ali ločenega pravnega subjekta znotraj strukture skupine operaterja prenosnega ali distribucijskega sistema za plin, ne da bi bilo potrebno funkcionalno ločevanje upravljanja ali ločevanja vodstva ali osebja. Tako bi bila preglednost glede stroškov in financiranja reguliranih dejavnosti dosežena brez izgube sinergij in stroškovnih prednosti, ki jih lahko prinese upravljanje več omrežij. Glede na njihovo oddaljenost in omejeno velikost trga bi se morala zahteva po pravnem ločevanju za Estonijo, Latvijo in Litvo uporabljati šele od leta 2031. [...]**
- (71) Vodikova omrežja bi morala biti dostopna tretjim stranem, da se zagotovi konkurenca in enaki konkurenčni pogoji na trgu oskrbe z vodikom. Reguliran dostop tretjih strani na podlagi reguliranih tarif za dostop do omrežja bi dolgoročno moralo postati privzeto pravilo. Da se operaterjem zagotovi potrebna prožnost in zmanjšajo upravni stroški med uvajalno fazo trga vodika, bi morale države članice imeti možnost, da do leta 2030 omogočajo pogodbeni dostop tretjih strani.

- (72) **Samo del naravnih podzemnih skladišč, ki se uporabljajo za zemeljski plin, kot na primer solne kaverne, vodonosniki in izčrpana plinska nahajališča, se lahko uporablja tudi za vodik.** Razpoložljivost **teh** obsežnih podzemnih skladiščnih zmogljivosti za vodik je omejena in je med državami članicami neenakomerno porazdeljena. Glede na potencialno korist za prenos vodika in delovanje trgov vodika bi morale imeti tretje strani **v končni fazi** reguliran dostop do teh obsežnih podzemnih skladišč, da se zagotovijo enaki konkurenčni pogoji za tržne udeležence. **Vendar bi bilo treba v uvalni fazi trgov vodika državam članicam omogočiti prožnost, tako da bi se to uredilo tudi na podlagi pogodbenega dostopa.**
- (72a) Pričakovati je mogoče, da so bodo vodik in derivati vodika (kot so amoniak ali tekoči organski nosilci vodika) uvažali v [...]Unijo in prevažali znotraj nje. Vendar za zdaj še ni gotovo, s kakšnimi sredstvi in v kakšni obliki se bo vodik [...] prenašal, verjetno pa bo soobstajalo več načinov in oblik prenosa, ki si bodo medsebojno konkurirali. Ta direktiva določa regulativni okvir za infrastrukturo in trge plinastega vodika. Zato bi bilo treba šele v primeru, ko bi bile druge oblike vodika ali derivatov in obrati, ki jih obdelujejo, pomembni za vzpostavitev konkurenčnega trga za plinasti vodik, [...] v tej direktivi opredeliti njihovo vlogo in pravila, ki bi se uporabljali zanje.

- (73) Terminali za pretvorbo tekočega vodika ali tekočega amoniaka v plinasti vodik so sredstvo za uvoz vodika, vendar konkurirajo drugim načinom prenosa vodika. Treba bi bilo zagotoviti dostop tretjih strani do takih terminalov, vendar bi morale imeti države članice možnost, da uveljavijo sistem pogodbenega dostopa tretjih strani, da zmanjšajo upravne stroške operaterjev in regulativnih organov. **Skladišča tekočega vodika ali tekočega amoniaka, ki so povezana s terminalom in do katerih je odobren dostop, bi morala biti sorazmerna z zmogljivostjo terminala za pretvorbo in vbrizgavanje vodika v omrežje.**
- (73a) **Države članice se lahko odločijo za postopno opuščanje plina, da bi dosegle cilj podnebne nevtralnosti iz Uredbe (EU) 2021/1119 ali iz drugih tehničnih razlogov. Da bi bilo mogoče doseči te cilje politike, je pomembno, da se vzpostavi jasen regulativni okvir, ki bo omogočal zavrnitev dostopa in morebitni odklop uporabnikov omrežja. Zaradi doslednosti in preglednosti se lahko uporabnikom omrežja zavrne dostop ali so lahko odklopljeni le, če bo zadevna infrastruktura razgrajena v skladu z razvojnimi načrti omrežja in če tudi na ravni distribucije ustreza odobreni razgradnji. Hkrati bi bilo treba za zaščito uporabnikov omrežja v takih okoliščinah sprejeti ustrezne ukrepe, pomembno pa je tudi, da za odločitve o zavrnitvi dostopa in odklopu veljajo objektivna, pregledna in nediskriminatorna merila, ki jih oblikujejo regulativni organi.**
- (74) Za obstoječa vertikalno integrirana vodikova omrežja **bi morala[...]obstajati možnost odstopanja od zahtev iz te direktive, če ta omrežja ne bodo bistveno razširjena in le za toliko časa, da tako odstopanje ne škoduje konkurenci, vodikovi infrastrukturi ali razvoju trga.**

- (75) Lokalizirani vodikovi grozdi bi morali biti pomemben gradnik evropskega vodikovega gospodarstva. Zanje bi lahko med uvajalno fazo trga vodika veljale poenostavljene regulativne zahteve[...], **zlasti kar zadeva uporabo zahtev glede lastniškega ločevanja pri omrežjih, ki oskrbujejo take grozde. Z ustrezno poenostavljenimi regulativnimi zahtevami bi bilo treba obravnavati tudi potrebo po regulativni prožnosti za neposredne plinovodne povezave med proizvajalci vodika in posameznimi odjemalci ter oskrbo industrijskih odjemalcev vodika prek lokalnih distribucijskih omrežij s spremenjeno namembnostjo ali novozgrajenih lokalnih distribucijskih omrežij**
- (76) Povezovalni plinovodi s tretjimi državami so lahko sredstvo za prenos uvoženega ali izvoženega vodika. **Uporaba te direktive za cevovode za vodik v tretje države in iz njih bi morala biti omejena na ozemlje držav članic.** Operativna pravila za [...]vodikove povezovalne plinovode s tretjimi državami bi bilo treba določiti v [...] **mednarodnem sporazumu med Unijo in povezano tretjo državo ali tretjimi državami. Sklenitve mednarodnega sporazuma ne bi bilo treba šteti za nujno, če se država članica, ki je priključena ali se namerava priključiti na vodikov povezovalni plinovod, v skladu s postopkom odobritve iz te direktive z zadevno [...] tretjo državo oziroma tretjimi državami pogaja o mednarodnem sporazumu in ga sklene, da bi se zagotovil skladen regulativen okvir in njegova dosledna uporaba za celotno infrastrukturo.**

- (77) Za zagotovitev učinkovitega delovanja evropskih vodikovih omrežij bi morali biti operaterji vodikovih omrežij odgovorni za obratovanje, vzdrževanje in razvoj omrežja za prenos vodika, pri čemer bi morali tesno sodelovati z drugimi operaterji vodikovih omrežij in drugimi operaterji sistemov, s katerimi so povezana ali so lahko povezana njihova omrežja, tudi za lažje povezovanje energetskega sistema.
- (78) **Regulativni organ držav članic bi moral enega upravljavca ali omejeno število upravljavcev [...] vodikovega omrežja pooblastiti za vzpostavitev dovolj čezmejnih zmogljivosti za prenos[...] vodika, ki bi ustrezale vsem ekonomsko razumnim in tehnično izvedljivim zahtevam po taki zmogljivosti, s čimer bi omogočili povezovanje trgov.**
- (78a) **V skladu s strategijo Unije za vodik bi se bilo treba usmeriti v prenos in uporabo vodika v čisti obliki. V tem smislu bi se moral po prihodnjem vodikovem sistemu prenašati vodik z visoko stopnjo čistosti, se skladiščiti in obdelovati ob upoštevanju zahtev končnih uporabnikov vodika glede kakovosti, ne pa vodik, ki bi bil primešan v sistem zemeljskega plina. V prihodnjih standardih kakovosti vodika za vodikov sistem bodo podrobneje opredeljene splošno sprejemljive ravni čistosti vodika. Evropski organi za standardizacijo bi morali v postopku tehnične standardizacije opredeliti razpon s sprejemljivimi ravnmi čistosti vodika in drugimi ustreznimi parametri kakovosti vodika (npr. onesnaževali).**

- (79) V nekaterih primerih, med drugim odvisno od topografije vodikovih omrežij in populacije končnih uporabnikov, priključenih na vodikova omrežja, bi morali operaterji vodikovega omrežja morda zagotoviti upravljanje kakovosti vodika (npr. čiščenje). Zato lahko regulativni organi operaterje vodikovega omrežja zadolžijo, da zagotovijo učinkovito upravljanje kakovosti vodika v svojih omrežjih, če je to potrebno za upravljanje sistema. Pri opravljanju takih dejavnosti bi morali operaterji vodikovih omrežij upoštevati veljavne standarde za kakovost vodika.
- (80) Če operaterji sistemov za zemeljski plin ali operaterji vodikovih omrežij zavrnejo prošnjo za dostop ali priključitev zaradi premajhne zmogljivosti, bi morali zavrnitev ustrezno utemeljiti, od operaterjev pa bi bilo treba zahtevati, da okrepijo svoj sistem ter tako omogočijo zaprosene priključitve ali dostop, kadar je to gospodarno.
- (81) Treba bi bilo odpraviti tudi ovire za dokončno oblikovanje notranjega trga z zemeljskim plinom zaradi neuporabe tržnih pravil Unije za prenosne plinovode v tretje države in iz njih. Treba je zagotoviti, da se bodo pravila, ki se uporabljajo za prenosne plinovode, ki povezujejo dve ali več držav članic, uporabljala tudi znotraj Unije za prenosne plinovode v tretje države in iz njih. To naj bi vzpostavilo usklajenost pravnega okvira v Uniji in hkrati preprečilo izkrivljanje konkurence na notranjem trgu energije v Uniji ter negativne učinke na zanesljivost oskrbe. To naj bi tudi izboljšalo preglednost in zagotovilo pravno varnost za tržne udeležence, zlasti za vlagatelje v plinske infrastrukture in uporabnike omrežja, kar zadeva veljaven pravni režim.

- (82) Države članice in pogodbenice Pogodbe o ustanovitvi Energetske skupnosti¹³ bi morale tesno sodelovati v vseh zadevah v zvezi z oblikovanjem integriranega trga plina in razogljičenjem ter ne bi smele sprejemati ukrepov, ki bi lahko ogrozili nadaljnje povezovanje trgov plina ali zanesljivost oskrbe v državah članicah in pogodbenicah. To bi lahko vključevalo sodelovanje pri skladiščnih zmogljivostih in vabilo strokovnjakov v zadevne regionalne skupine za tveganja v zvezi s plinom.
- (83) Plinovodi, s katerim se povezuje projekt pridobivanja nafte ali plina iz tretje države z obratom za predelavo ali končnim obalnim pristajalnim terminalom v državi članici, bi morali obravnavati kot pridobivalno cevovodno omrežje. Plinovode, s katerimi se povezuje projekt pridobivanja nafte ali plina iz države članice z obratom za predelavo ali končnim obalnim pristajalnim terminalom v tretji državi, za namene te direktive ne bi smeli obravnavati kot pridobivalno cevovodno omrežje, saj taki plinovodi verjetno ne bodo bistveno vplivali na notranji trg energije.
- (84) Operaterji prenosnega sistema bi morali imeti možnost, da sklepajo tehnične sporazume z operaterji prenosnih sistemov ali drugimi subjekti v tretjih državah glede vprašanj, ki se nanašajo na delovanje in medsebojno povezovanje prenosnih sistemov, če je vsebina takih sporazumov v skladu s pravom Unije.
- (85) Tehnični sporazumi, ki se nanašajo na delovanje prenosnih plinovodov med operaterji prenosnih sistemov ali drugimi subjekti, bi morali ostati veljavni, če so v skladu s pravom Unije in ustreznimi odločitvami regulativnega organa.

¹³ UL L 198, 20.7.2006, str. 18.

- (86) Ko obstajajo taki tehnični sporazumi, se s to direktivo ne zahteva sklenitev mednarodnega sporazuma med državo članico in tretjo državo ali sporazuma med Unijo in tretjo državo v zvezi z delovanjem zadevnega prenosnega plinovoda.
- (87) Uporaba te direktive za prenosne plinovode v tretje države in iz njih bi morala biti omejena na ozemlje držav članic. V zvezi z obalnimi prenosnimi plinovodi bi bilo treba to direktivo uporabljati v teritorialnem morju države članice, v kateri je prva povezovalna točka z omrežjem držav članic.
- (88) V skladu s to direktivo bi morale biti mogoče, da obstoječi sporazumi o uporabi prenosnih plinovodov, sklenjeni med državo članico in tretjo državo, ostanejo v veljavi.
- (89) V zvezi s sporazumi ali deli sporazumov s tretjimi državami, ki bi lahko vplivali na skupna pravila Unije, bi bilo treba vzpostaviti usklajen in pregleden postopek, s katerim bi državo članico na njeno zahtevo pooblastili za spremembo, podaljšanje, prilagoditev, obnovitev ali sklenitev sporazuma s tretjo državo o delovanju prenosnega plinovoda ali pridobivalnega cevovodnega omrežja med državo članico in tretjo državo. Tak postopek ne bi smel odložiti izvajanja te direktive in ne bi smel posegati v delitev pristojnosti med Unijo in državami članicami ter bi ga bilo treba uporabljati za obstoječe in nove sporazume.

- (90) Kadar je očitno, da vsebina sporazuma delno spada v pristojnost Unije in delno v pristojnost države članice, je nujno treba zagotoviti tesno sodelovanje med to državo članico in institucijami Unije.
- (91) Za zagotovitev enotnih pogojev za izvajanje te direktive bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila za sprejetje odločitev o odobritvi ali zavrnitvi odobritve državi članici, da spremeni, podaljša, prilagodi, obnovi ali sklene sporazum s tretjo državo. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁴.

¹⁴ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

- (92) Zanesljivost oskrbe z energijo je bistveni element javne varnosti in je zato tesno povezana z učinkovitim delovanjem notranjega trga plina ter integracijo izoliranih trgov plina držav članic. Državljanom Unije je mogoče plin dobavljati le prek omrežja. Delujoči odprti trgi plina ter zlasti omrežja in druga sredstva, povezana z dobavo plina, so bistvenega pomena za javno varnost, konkurenčnost gospodarstva in blaginjo državljanov Unije. Osebam iz tretjih držav bi se zato moral nadzor nad prenosnim sistemom ali operaterjem prenosnega sistema dovoliti le, če izpolnjujejo zahteve glede dejanskega ločevanja, ki se uporabljajo znotraj Uniji. Unija brez poseganja v svoje mednarodne obveznosti šteje, da je sektor prenosnih sistemov za plin zanj zelo pomemben, zato so potrebni dodatni zaščitni ukrepi pri ohranjanju zanesljivosti oskrbe Unije z energijo, da bi se izognili ogrožanju javnega reda in javno varnost v Uniji ter blaginje državljanov Unije. Pri zanesljivosti oskrbe Unije z energijo je treba zlasti oceniti neodvisnost delovanja omrežja, stopnjo odvisnosti Unije in posamezne države članice od energetske oskrbe iz tretjih držav ter obravnavo notranje in zunanje trgovine in naložb v energetske sektor v določeni tretji državi. Zanesljivost oskrbe bi se zato morala oceniti na podlagi dejanskega stanja za vsak primer posebej ter ob upoštevanju pravic in obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnega prava, zlasti pa iz mednarodnih sporazumov med Unijo in zadevno tretjo državo. Komisija bi morala po potrebi predložiti priporočila za pogajanja o ustreznih sporazumih s tretjimi državami, ki obravnavajo zanesljivost oskrbe Unije z energijo, ali da potrebna vprašanja obravnava v okviru drugih pogajanj s temi tretjimi državami.

- (93) Sprejeti bi bilo treba nadaljnje ukrepe, s katerimi bi zagotovili pregledne in nediskriminatorne tarife za dostop do prenosa. Te tarife bi morale veljati za vse uporabnike brez diskriminacije. Če se skladiščni objekti, skladiščna zmogljivost plinovoda ali sistemske storitve koristijo na dovolj konkurenčnem trgu, se dostop lahko dovoli na podlagi preglednih in nediskriminatornih tržnih mehanizmov.
- (94) Treba je zagotoviti neodvisnost operaterjev skladiščnih sistemov, da se izboljša dostop tretjih strani do objektov za skladiščenje, ki so s tehničnega ali ekonomskega vidika potrebni za zagotavljanje učinkovitega dostopa za oskrbo odjemalcev. Zato je primerno, da objekte za skladiščenje upravljajo pravno ločeni subjekti, ki imajo dejansko pravico odločanja o sredstvih, ki so potrebna za vzdrževanje, upravljanje in razvoj objektov za skladiščenje. Treba je tudi povečati preglednost v zvezi z zmogljivostmi skladiščenja, ki se ponudijo tretjim stranem, in sicer tako, da se države članice obveže, da opredelijo in objavijo nediskriminatoren in jasen okvir, ki za objekte za skladiščenje določa ustrezen ureditveni režim. Ta obveznost ne bi smela pogojevati nove odločitve o ureditvi dostopa, ampak bi morala izboljšati preglednost v zvezi z ureditvijo dostopa do skladišč. Zahteve po zaupnosti poslovno občutljivih podatkov so zlasti pomembne, kadar gre za strateško pomembne podatke ali če ima skladišče samo enega uporabnika.

- (95) Nediskriminatoren dostop do distribucijskega omrežja je odločilnega pomena za dostop do odjemalcev v maloprodaji. Možnosti za diskriminacijo pri dostopu tretjih strani in naložbah so manjše na ravni distribucije kot na ravni prenosa, kjer sta prezasedenost in vpliv interesov v zvezi s proizvodnjo na splošno večja kot na ravni distribucije. Da bi določili enake pogoje v maloprodaji, bi bilo treba spremljati dejavnosti operaterjev distribucijskih sistemov in jim tako preprečiti, da bi svojo vertikalno integracijo izkoriščali za konkurenčni položaj na trgu, zlasti v zvezi z gospodinjskimi in malimi negospodinjskimi odjemalci.
- (96) Države članice bi morale sprejeti konkretne ukrepe v podporo širši uporabi **biometana ali drugih vrst plinov, ki jih je tehnično mogoče varno vbrizgati v sistem zemeljskega plina in jih prek njega prenašati, [...]** katerih proizvajalci bi morali imeti nediskriminatoren dostop do plinskega sistema, pod pogojem, da je tak dostop trajno združljiv s tehničnimi pravili in varnostnimi standardi **in razen če je v tej direktivi določeno drugače.**

- (97) Proizvajalci obnovljivih in nizkoogljičnih plinov so pogosto priključeni na distribucijsko omrežje. Za lažje uvajanje teh plinov in povezovanje trgov je bistveno, da dobijo neoviran dostop do veleprodajnega trga in zadevnih virtualnih trgovalnih točk. Sodelovanje na veleprodajnem trgu je opredeljeno z načinom določitve sistemov vstopno-izstopnih točk. V več državah članicah proizvajalci, priključeni na distribucijsko omrežje, niso del sistema vstopno-izstopnih točk. Zato bi bilo treba olajšati dostop obnovljivih in nizkoogljičnih plinov do veleprodajnega trga z opredelitvijo sistema vstopno-izstopnih točk, **ki omogoča vključitev distribucijskih sistemov**, in na koncu z zagotovitvijo, da **imajo vsi** proizvodni obrati **dostop do trga, ne glede na to, ali so** priključeni na distribucijski **ali na prenosni** sistem [...]. Poleg tega uredba [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021)[...] **804**] določa, da morajo operaterji distribucijskih in prenosnih sistemov sodelovati, da omogočijo povratni tok z distribucijskega na prenosno omrežje ali druge načine za olajšanje vključevanja obnovljivih in nizkoogljičnih plinov na trg.
- (98) Da bi se preprečila nesorazmerna finančna in upravna obremenitev za majhne operaterje distribucijskih sistemov, bi morale države članice imeti možnost, da po potrebi zadevna podjetja oprostitijo zahtev po pravnem ločevanju.

- (99) Kadar se zaprt distribucijski sistem uporabi za zagotovitev optimalne učinkovitosti integrirane oskrbe z energijo, ki zahteva posebne obratovalne standarde, ali kadar se ohranja predvsem za uporabo lastnika sistema, bi morala obstajati možnost, da je operater distribucijskega sistema oproščen obveznosti, ki bi pomenile nepotrebno upravno breme zaradi posebnega značaja odnosa med njim in uporabniki sistema. Industrijska in poslovna območja ter območja za skupne storitve, kot so stavbe na železniški postaji, letališča, bolnišnice, večji kampi z integriranimi zmogljivostmi ali območja kemične industrije bi lahko vključevali zaprte distribucijske sisteme zaradi posebnega značaja svojih dejavnosti.
- (100) Z vključitvijo vse večjih količin obnovljivih in nizkoogljicnih plinov v sistem zemeljskega plina se [...] bo spremenila kakovost plinov, ki se prenašajo in porabijo v Evropi. Da se zagotovi učinkovito delovanje sistema zemeljskega plina, bi morali biti operaterji prenosnih sistemov odgovorni za upravljanje kakovosti plina v svojih obratih. Če se vbrizganje obnovljivih in nizkoogljicnih plinov opravi na distribucijski ravni in če je to potrebno za upravljanje njihovega učinka na kakovost plina, lahko regulativni organi operaterje distribucijskih sistemov zadolžijo, da zagotovijo učinkovito upravljanje kakovosti plinov v svojih obratih. Pri opravljanju nalog upravljanja kakovosti plina, bi morali operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov upoštevati veljavne standarde za kakovost plina.

- (101) Notranji trg plina bo pravilno deloval le, če bodo lahko energetske regulatorji odločali o vseh ustreznih regulativnih vprašanjih in če bodo popolnoma neodvisni od kakršnih koli drugih javnih ali zasebnih interesov. Določbe o samostojnosti pri izvajanju dodeljenih proračunskih sredstev regulativnega organa bi bilo treba izvajati v okviru, ki ga določajo nacionalno pravo in pravila o proračunu. Države članice z ustreznim rotacijskim sistemom pripomorejo k neodvisnosti regulativnega organa od političnih in gospodarskih interesov, hkrati pa bi jim moralo biti omogočeno, da primerno upoštevajo razpoložljivost človeških virov ali velikost odbora.
- (102) Da bi vsem akterjem na trgu, vključno z novimi udeleženci, omogočili dejanski dostop do trga, so potrebni nediskriminatorni mehanizmi izravnave, ki odražajo stroške. To bi bilo treba doseči z vzpostavitvijo preglednih, tržno zasnovanih mehanizmov za oskrbo in nabavo plina, ki jih narekujejo zahteve po izravnavi. Regulativni organi bi morali odigrati aktivno vlogo pri zagotavljanju, da bodo cene storitev izravnave nediskriminatorne in da bodo odražale stroške. Hkrati bi bilo treba predvideti ustrezne spodbude, s katerimi bi uravnotežili dovajanje in odjem plina ter preprečili ogrožanje sistema.

- (103) Regulativni organi bi morali imeti možnost določati ali potrditi tarife ali metodologije za njihov izračun na podlagi predloga operaterja prenosnega sistema ali operaterja(-ev) distribucijskega sistema ali operaterja sistema za utekočinjeni zemeljski plin (UZP) ali na podlagi predloga, o katerem se ta/ti operater(-ji) dogovori(-jo) z uporabniki omrežja. Pri izvajanju teh nalog bi morali regulativni organi zagotoviti, da bodo tarife za prenos in distribucijo nediskriminatorne in da bodo odražale stroške, ter pri tem upoštevali mejne stroške omrežja, ki se jim je dolgoročno mogoče izogniti z ukrepi na področju uravnavanja povpraševanja.
- (104) Regulativni organi bi morali v tesnem sodelovanju z Agencijo za sodelovanje energetskih regulatorjev (agencija ACER), vzpostavljeno z Uredbo [...] (EU) 2019/942 [...] Evropskega parlamenta in Sveta¹⁵, spodbujati odprt, konkurenčen, varen in okoljsko trajnosten notranji trg vodika z neoviranim čezmejnimi pretoki. Notranji trg vodika bo pravilno deloval le, če bodo lahko regulativni organi odločali o vseh ustreznih regulativnih vprašanjih.

¹⁵ Uredba (EU) 2019/942 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (UL L 158, 14.6.2019, str. 22).[...]

- (105) Energetski regulatorji bi morali imeti pooblastila, na podlagi katerih bi v zvezi s podjetji plinskega ali vodikovega gospodarstva sprejemali zavezujoče odločitve, jim nalagali učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni ali pa predlagali, naj navedenim podjetjem take kazni naloži pristojno sodišče. Poleg tega bi jih bilo treba pooblastiti, da ne glede na uporabo pravil o konkurenci sprejemajo ustrezne ukrepe za zagotavljanje koristi odjemalcev s spodbujanjem učinkovite konkurence, ki je nujna za pravilno delovanje notranjega trga z zemeljskim plinom in vodikom. Vzpostavitev programov za sprostitev plina je eden od možnih ukrepov, ki se jih lahko uporabi za spodbujanje učinkovite konkurence in zagotovitev pravilnega delovanja trga.
- (106) Energetski regulatorji bi morali imeti tudi pooblastila, da bi prispevali k zagotavljanju visokih standardov javnih storitev v skladu z odpiranjem trga, varstva ranljivih odjemalcev in dejanskega izvajanja ukrepov za varstvo potrošnikov. Navedene določbe ne bi smele posegati v pooblastila Komisije v zvezi z uporabo pravil o konkurenci, tudi preverjanjem združitve z razsežnostjo Unije, ter v pravila glede notranjega trga, kot je prosti pretok kapitala. Neodvisni organ, pri katerem se lahko pritoži stranka, ki jo je prizadela odločitev regulativnega organa, bi lahko bilo sodišče ali drug pravosodni organ, pristojen za sodne presoje.

- (107) Vsaka uskladitev pooblastil regulativnih organov bi morala vključevati pooblastila za oblikovanje spodbud podjetjem ter pooblastila za sprejemanje učinkovitih, sorazmernih in odvračilnih kazni, [...] ki bi jim jih lahko naložili, ali pa predlagali, naj jim te kazni naloži sodišče. Poleg tega bi morali imeti regulativni organi pooblastila, da zahtevajo ustrezne informacije od podjetij, izvedejo ustrezne in zadostne preiskave ter rešujejo spore.
- (108) Regulativni organi in agencija ACER bi morali zagotavljati podatke o trgu vodika, da se zagotovi preglednost, tudi v zvezi z vidiki, kot so ponudba in povpraševanje, prenosna infrastruktura, kakovost storitev, čezmejno trgovanje, naložbe, cene za odjemalce, likvidnost trga.
- (109) Operaterji prenosnih sistemov imajo pomembno vlogo pri zagotavljanju stroškovno učinkovitih naložb v plinska omrežja. Za izboljšano načrtovanje, ki zajema vse nosilce energije, in za zapolnitev vrzeli med različnimi nacionalnimi in EU pristopi k načrtovanju omrežja se uvedejo dodatne zahteve za dosledno načrtovanje. Pri načrtovanju omrežja bi bilo treba upoštevati tudi vse večjo prepletenost zemeljskega plina in elektrike ter vodik.

- (110) Pri pripravi načrta za razvoj omrežja je pomembno, da operaterji infrastrukture upoštevajo načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“¹⁶, zlasti pričakovano porabo, uporabljeno pri oblikovanju skupnega scenarija.
- (111) Strategija za povezovanje energetskega sistema poudarja pomen usklajenega načrtovanja in delovanja energetskega sistema pri doseganju ciljev razogljičenja. Zato je treba oblikovati načrt za razvoj omrežja, ki temelji na skupnem scenariju za vse sektorje. Operaterji infrastrukture bi morali sicer ohraniti ločene sektorske načrte, vendar bi si morali prizadevati za tesnejše povezovanje ob upoštevanju potreb sistema neodvisno od posameznih nosilcev energije.
- (112) Načrti za razvoj omrežja so pomemben element za opredelitev infrastrukturnih vrzeli in zagotovitev informacij o infrastrukturi, ki jo je treba zgraditi ali ki jo je mogoče razgraditi in uporabiti za druge namene, kot je prenos vodika. To velja ne glede na model ločevanja, ki so ga izbrali operaterji omrežja.
- (113) Zagotavljanje informacij o infrastrukturi, ki jo je mogoče razgraditi, v načrtu za razvoj omrežja lahko pomeni, da bo infrastruktura bodisi ostala neuporabljena, bo razgrajena ali se uporabila za druge namene, kot je prenos vodika. Pri cilju večje preglednosti glede infrastrukture se upošteva, da je infrastruktura s spremenjenim namenom primerjalno cenejša od novo zgrajene infrastrukture in naj bi zato omogočila stroškovno učinkovit prehod.

¹⁶ Priporočilo Komisije z dne 28. septembra 2021 o energijski učinkovitosti na prvem mestu: od načel do prakse. Smernice in primeri za njihovo izvajanje pri sprejemanju odločitev v sektorju energije in širše (dok. COM(2021) 7014 final).

- (114) V državah članicah, v katerih bo razvito vodikovo omrežje, naj bi poročanje o razvoju vodikove infrastrukture zagotovilo, da izgradnja vodikovega sistema temelji na realističnih in v prihodnost usmerjenih projekcijah, vključno z morebitnimi potrebami z vidika sistema za električno energijo. Če se države članice odločijo, da bodo dovolile posebne pristojbine kot sredstvo za sofinanciranje nove vodikove infrastrukture, bi morale poročilo regulativne organe podpirati pri oceni teh pristojbin. Poročilo bi bilo treba redno predložiti regulativnim organom v odločanje. Glede na to, da je trg vodika v uvajalni fazi, bi se bilo treba izogniti nesorazmerno pogosti ali stalni obveznosti poročanja.
- (115) Informacije iz načrta za razvoj omrežja glede načrtovanja in razgradnje, ki zadevajo regulirana osnovna sredstva, kot je omenjeno v členu 51 te direktive, bi morali omogočiti, da se napovejo učinki na tarife.
- (116) Namesto oblikovanja nacionalnega načrta za razvoj omrežja na ravni držav članic bi morale biti državam članicam omogočeno, da izberejo možnost oblikovanja načrta na regionalni ravni, tudi z več kot eno državo članico, in sicer v skladu s prostovoljnim povezovanjem regionalnega trga plina.
- (117) V nasprotju z električno energijo naj bi se vloga zemeljskega plina zmanjšala, kar vpliva tudi na potrebo po naložbah v infrastrukturo. Načrt za razvoj omrežja mora zato upoštevati pomisleke glede konkurence in preprečiti nasedle naložbe. Posledično člen 51(7) ne bi smel zajemati operaterjev prenosnih sistemov z ločenim lastništvom.

(118) Močno bi bilo treba spodbujati naložbe v večje nove infrastrukture, hkrati pa zagotoviti pravilno delovanje notranjega trga plina. [...]. P[...]odjetjem z interesi na področju dobave in proizvodnje pri zadevnih projektih bi bilo treba omogočiti začasna delna ali polna odstopanja od pravil o ločevanju. Možnost začasnih odstopanj bi morala zaradi zanesljivosti oskrbe veljati zlasti za nove plinovode v Uniji, ki prenašajo plin iz tretjih držav v Unijo. Izvzetja in odstopanja, odobrena v skladu z **direktivama** 2003/55/ES in 2009/73/ES s spremembami, bi se morala uporabljati do izteka veljavnosti, kot je določeno v odločitvi o odobritvi izvzetja ali odstopanja.

- (119) Treba je nadaljevati prizadevanja za medsebojno povezane trge vodika v Uniji in tako olajšati naložbe v čezmejno vodikovo infrastrukturo. **Potem ko se bo od decembra 2030 naprej [...]** regulirani sistem za dostop tretjih strani **uporabljal celovito v vseh državah članicah** in če ne bo čezmejnih tarif za prenos[...], [...]bi moral sistem finančnega nadomestila nuditi finančne spodbude tržnim udeležencem za razvoj čezmejnih povezovalnih plinovodov.
- (120) Treba je povečati zaupanje v trg, njegovo likvidnost in število tržnih udeležencev, zato je treba tudi okrepiti regulativni nadzor nad podjetji, ki se ukvarjajo z dobavo plina. Take zahteve ne bi smele posegati v veljavno zakonodajo Unije v zvezi s finančnimi trgi in bi morale biti skladne z njo. Energetski regulatorji in regulatorji finančnih trgov morajo sodelovati, da drug drugemu omogočijo pregled nad zadevnimi trgi. **Države članice bi morale imeti možnost, da finančno trdnost podjetij, ki dobavljajo zemeljski plin, opredelijo kot merilo za izdajo dovoljenja za prodajo in nadaljnjo prodajo zemeljskega plina. Taka merila bi morala biti povsem pregledna in nediskriminatorna.**

- (121) Zemeljski plin se v Unijo pretežno in vse bolj uvaža iz tretjih držav. V zakonodaji Unije bi bilo treba upoštevati značilnosti zemeljskega plina, kot so nekatere strukturne togosti, ki izhajajo iz koncentracije dobaviteljev, dolgoročnih pogodb ali pomanjkanja likvidnosti vzdolž prodajne verige. Zaradi tega je potrebna večja preglednost, tudi pri oblikovanju cen.
- (122) Preden Komisija sprejme smernice, za nadaljnjo opredelitev vodenja evidenc, [...] bi morala agencija ACER in Odbor evropskih zakonodajalcev za vrednostne papirje (CESR), ustanovljen s Sklepom Komisije 2009/77/ES¹⁷, skupaj preučiti vsebino teh smernic in Komisiji ustrezno svetovati. [...] Agencija ACER in CESR bi morala skupaj tudi nadalje preučiti, ali bi morale za transakcije pogodb o dobavi plina in izvedenih finančnih instrumentov za trgovanje s plinom veljati zahteve glede preglednosti pred in/ali po trgovanju in kakšna naj bi bila vsebina teh zahtev, ter ustrezno svetovati.
- (123) Države članice ali regulativni organ, kadar država članica tako določi, bi morali spodbujati oblikovanje pogodb o prekinljivi oskrbi.

¹⁷ UL L 25, 29.1.2009, str. 18.

- (124) Države članice bi morale ob upoštevanju zahtev glede potrebne kakovosti poskrbeti za to, da bi [...]biometanu ali drugim vrstam plina zagotovile nediskriminatoren dostop do plinskega sistema, pod pogojem, da je tak dostop trajno združljiv s tehničnimi pravili in varnostnimi standardi. S pravili in standardi, pri katerih bi upoštevali tudi kemične lastnosti plinov, bi zagotovili, da je te pline tehnično mogoče vbrizgati in jih varno prenašati prek sistema zemeljskega plina.
- (125) Dolgoročne pogodbe so pomemben element pri oskrbi držav članic s plinom. Vendar ne bi smele predstavljati ovire za vstop na trg obnovljivih in nizkoogljičnih plinov, zaradi česar pogodbe za oskrbo s fosilnim plinom ne bodo smele veljati dlje kot do leta 2049. Take pogodbe so vedno skladne s cilji te direktive in združljive s PDEU, vključno s predpisi o konkurenci. Pri načrtovanju oskrbe in prenosnih zmogljivosti podjetij je treba upoštevati dolgoročne pogodbe.
- (126) Da bi ohranili visoke standarde javnih storitev v Uniji, bi bilo treba o vseh ukrepih, ki jih za uresničevanje ciljev te direktive sprejmejo države članice, redno obveščati Komisijo. Komisija bi morala redno objavljati poročila, v katerih bi analizirala ukrepe, sprejete na nacionalni ravni za izpolnitev ciljev v zvezi z javnimi storitvami, in primerjala njihovo učinkovitost, da bi lahko pripravila priporočila v zvezi z ukrepi za doseganje visokih standardov javnih storitev, ki jih bo treba sprejeti na nacionalni ravni.

- (127) Spoštovanje obveznosti javnih storitev je osnovna zahteva te direktive in pomembno je, da ta direktiva določa skupne minimalne standarde, ki jih spoštujejo vse države članice, pri čemer so upoštevani cilji glede skupnega varstva, zanesljivosti oskrbe, varstva okolja in enakovrednih ravni konkurenčnosti v vseh državah članicah. Pomembno je, da je mogoče obveznost javnih storitev razlagati na nacionalni osnovi ob upoštevanju nacionalnih okoliščin in v skladu z zakonodajo Unije.
- (128) Omogočiti bi bilo treba, da ukrepi, ki jih države članice izvajajo za uresničitev ciljev glede ekonomske in socialne kohezije, vključujejo zlasti določbe o zagotavljanju ustreznih ekonomskih spodbud z uporabo, kadar je primerno, vseh obstoječih nacionalnih orodij in orodij Unije. Omogočiti bi bilo treba tudi, da taka orodja zajemajo mehanizme odgovornosti za jamstvo potrebnih naložb.

- (129) Če ukrepi, ki jih države članice sprejmejo za izpolnitev obveznosti javnih storitev, pomenijo državno pomoč po členu 107(1) PDEU[...], morajo države članice o tem obvestiti Komisijo v skladu s členom 108(3) PDEU[...].
- (130) Tržne cene bi morale dati prave pobude za razvoj omrežja.
- (130a) Nekaterе države članice bi morale zaradi zgodovinskih posebnosti in stopnje zrelosti svojih trgov zemeljskega plina imeti možnost odstopanja od posebnih pravil iz te direktive, da bi se izognili neupravičenemu kaznovanju in spodbudili učinkovit razvoj trgov zemeljskega plina v teh državah. To zaradi posebnih značilnosti njegovega trga velja zlasti za Luksemburg, pa tudi za vse tiste države članice, ki še niso priključene na povezani sistem druge države članice[...] ali ki še niso prejele prve komercialne dobave na podlagi svoje prve dolgoročne pogodbe o dobavi zemeljskega plina. Zaradi nujnosti enotne uporabe prava Unije bi morala biti odstopanja za države članice, ki še niso priključene na povezani sistem druge države članice ali ki še niso prejele prve komercialne dobave na podlagi svoje prve dolgoročne pogodbe o dobavi zemeljskega plina, začasna, dokler ne bodo mogle te države članice sposobne višjih standardov v smislu odpiranja trga in medsebojne povezanosti z integriranim sistemom plina v EU. Kadar se uporabi tako odstopanje, bi moralo zajemati tudi vse določbe te direktive, ki dopolnjujejo katero od določb, za katere je bilo odobreno odstopanje, ali pri katerih je potrebna predhodna uporaba takih določb.**
- (131) Spodbujanje poštene konkurence in lahkega dostopa za različne dobavitelje bi moralo biti nadvse pomembno za države članice, da bodo lahko potrošniki v celoti izkoristili priložnosti, ki jih prinaša liberaliziran notranji trg plinov.

- (132) Da bi prispevali k zanesljivosti oskrbe in hkrati ohranili duh solidarnosti med državami članicami, zlasti v primeru krize na področju energetske oskrbe, je pomembno, da se zagotovi okvir za regionalno sodelovanje v duhu solidarnosti. Tako sodelovanje lahko, če se države članice tako odločijo, temelji predvsem na tržno zasnovanih mehanizmi. Sodelovanje za spodbujanje regionalne in dvostranske solidarnosti ne bi smelo pomeniti nesorazmernega bremena za tržne udeležence ali razlikovanja med njimi.
- (133) Da bi ustvarile notranji trg z zemeljskim plinom, bi morale države članice spodbujati integracijo svojih nacionalnih trgov ter sodelovanje operaterjev sistemov na ravni Unije in regionalni ravni, pa tudi integracijo izoliranih sistemov, ki povzročajo plinske otoke, ki še obstajajo v Uniji.
- (134) Prostovoljno povezovanje regionalnih trgov, zlasti združitve trgov, lahko prinese različne koristi, odvisno od posebnosti trgov. Povezovanje trgov je lahko priložnost za čim boljše izkoriščanje infrastrukture, pod pogojem, da to ne vpliva negativno na sosednje trge, na primer s povečanjem čezmejnih tarif. Prav tako je to priložnost za povečanje konkurenčnosti, likvidnosti in trgovine, kar bo koristilo končnim odjemalcem v regiji, in sicer s privabljanjem dobaviteljem, ki sicer zaradi majhnega trga ne bi prišli. Povezovanje trgov omogoča tudi oblikovanje večjih območij in dostop do več virov dobave. Taka diverzifikacija bi lahko vplivala na cene na veleprodajnem trgu zaradi večje konkurence med viri, lahko pa bi izboljšala tudi zanesljivost oskrbe, če v novem združenem območju ne bi bilo več notranje prezasedenosti. Povezovanje trgov bi lahko tvorilo podlago za nadaljnjo podporo preoblikovanju trga z zemeljskim plinom, vključno z uvajanjem obnovljivih in nizkoogljičnih plinov. Države članice, regulativni organi in **operaterji prenosnih sistemov** bi morali sodelovati, da se olajša regionalno povezovanje.

- (135) Eden od glavnih ciljev te direktive bi moral biti razvoj pravega notranjega trga z zemeljskim plinom prek povezanega omrežja po vsej Uniji, regulativna vprašanja o čezmejnih povezavah in regionalnih trgih pa bi zato morala biti med glavnimi nalogami regulativnih organov v tesnem sodelovanju z agencijo ACER, kadar je ustrezno.
- (136) Zagotovitev skupnih pravil za pravi notranji trg in široko ponudbo plina bi tudi morala biti eden izmed glavnih ciljev te direktive. V ta namen bi neizkrivljene tržne cene zagotovile spodbudo za čezmejno trgovanje, obenem pa vodile v cenovno konvergenco.
- (137) Regulativni organi bi morali prav tako zagotavljati podatke trgu, da Komisiji omogočijo, da opravlja svojo nalogo opazovanja in nadzorovanja notranjega trga z zemeljskim plinom in njegov kratkoročni, srednjeročni in dolgoročni razvoj, vključno z vidiki, kot so ponudba in povpraševanje, infrastrukture za prenos in distribucijo, kakovost storitev, čezmejno trgovanje, upravljanje prezasedenosti, naložbe, veleprodajne in potrošniške cene, likvidnost trga, okoljske izboljšave in izboljšanje učinkovitosti. Organom za konkurenco in Komisiji bi morali poročati o državah članicah, v katerih cene ovirajo konkurenco in pravilno delovanje trga.

- (138) Ker cilja te direktive, in sicer vzpostavitev popolnoma delujočega notranjega trga z zemeljskim plinom in vodikom, države članice ne morejo zadovoljivo doseči [...], temveč se zaradi obsega ali učinkov takega ukrepa lažje doseže na ravni Unije, Unija lahko sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. Skladno z načelom sorazmernosti, kakor je določeno v navedenem členu, ta direktiva ne prekorači obsega, potrebnega za doseganje navedenega cilja.
- (139) Po Uredbi (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁸ lahko Komisija sprejme smernice ali omrežne kodekse za doseganje potrebne stopnje usklajenosti. Take smernice ali omrežni kodeksi, ki so zavezujoča pravila, sprejeta kot **izvedbene** [...] uredbe Komisije, so – tudi glede nekaterih določb te direktive – koristno sredstvo, ki ga je mogoče po potrebi hitro prilagoditi.
- (140) Zlasti bi bilo treba Komisiji podeliti pooblastila za sprejetje potrebnih smernic za zagotovitev minimalne stopnje usklajenosti, ki je potrebna, da se doseže cilj te direktive.

¹⁸ Uredba (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1775/2005 (UL L 211, 14.8.2009, str. 36).

- (141) V skladu s Skupno politično izjavo z dne 28. septembra 2011 držav članic in Komisije o obrazložitenih dokumentih se države članice zavezujejo, da bodo v upravičenih primerih obvestilu o ukrepih za prenos priložile enega ali več dokumentov, v katerih se pojasni razmerje med elementi direktive in ustreznimi deli nacionalnih instrumentov za prenos. V zvezi s to direktivo zakonodajalec meni, da je predložitev takih dokumentov upravičena, zlasti po sodbi Sodišča Evropskih skupnosti v zadevi Komisija proti Belgiji (zadeva C-543/17).
- (142) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki jih zlasti priznava Listina Evropske unije o temeljnih pravicah. Zato bi jo bilo treba razlagati in uporabljati v skladu z navedenimi pravicami in načeli, zlasti s pravico do varstva osebnih podatkov, ki jo zagotavlja člen 8 Listine. Bistveno je, da je vsaka obdelava osebnih podatkov na podlagi te direktive skladna z Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁹.

¹⁹ UL L 119, 4.5.2016, str. 1.

- (143) Za zagotovitev minimalne stopnje harmonizacije, potrebne za uresničitev cilja te direktive, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte v zvezi z nebistvenimi elementi nekaterih posebnih področij, ki so temeljni za doseganje ciljev te direktive. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se to posvetovanje izvede v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje²⁰. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov bi morala Evropski parlament in Svet zlasti prejeti vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa bi morali imeti možnosti, da se sistematično udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (144) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te direktive bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila, da se določijo zahteve za interoperabilnost energetske storitve ter nediskriminatorni in pregledni postopki za dostop do podatkov. Navedena pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011.
- (145) Obveznost prenosa te direktive v nacionalno pravo bi morala biti omejena na tiste določbe, ki predstavljajo vsebinsko spremembo v primerjavi s predhodno direktivo. Obveznost prenosa nespremenjenih določb izhaja iz predhodne direktive.

²⁰ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

- (146) Da bi zagotovili nemoteno in učinkovito izvajanje določb iz te direktive, Komisija podpira države članice z instrumentom za tehnično podporo, **vzpostavljenim z Uredbo (EU) 2021/240 Evropskega parlamenta in Sveta**²¹, ki zagotavlja prilagojeno tehnično znanje za oblikovanje in izvajanje reform, vključno s tistimi za spodbujanje konkurenčnega notranjega trga zemeljskega plina in vodika, omogočanje vključevanja obnovljivih in nizkoogljičnih plinov ter povečanje sodelovanja in usklajevanja med operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov. Tehnična podpora na primer zajema krepitev upravne zmogljivosti, harmonizacijo zakonodajnih okvirov in deljenje zadevnih najboljših praks.
- (147) Ta direktiva ne bi smela posegati v obveznosti držav članic glede rokov za prenos direktiv v nacionalno pravo in datumov začetka njihove uporabe, ki so navedeni v Prilogi III, del B –

²¹ Uredba (EU) 2021/240 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. februarja 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za tehnično podporo (*UL L 57, 18.2.2021, str. 1*).

Poglavje I

Predmet urejanja, področje uporabe in opredelitev pojmov

Člen 1

Vsebina in področje uporabe

1. Ta direktiva določa skupna pravila za prenos, distribucijo, dobavo in skladiščenje plinov v smislu člena 2, točka [...](3), z uporabo sistema zemeljskega plina iz točke [...] (4) navedenega člena. Določa pravila glede organizacije in delovanja navedenega sektorja, dostop do trga, merila in postopke, ki se uporabljajo pri izdaji dovoljenj za prenos, distribucijo, dobavo in skladiščenje plinov z uporabo sistema zemeljskega plina ter obratovanje sistemov.
2. Direktiva določa pravila za prenos, dobavo in skladiščenje zemeljskega plina in preoblikovanje sistema zemeljskega plina v sistem, ki temelji na obnovljivih in nizkoogljičnih plinih.

3. Ta direktiva določa skupna pravila za prenos, dobavo in skladiščenje vodika z uporabo vodikovega sistema. Določa pravila glede organizacije in delovanja tega sektorja, dostop do trga, merila in postopke, ki se uporabljajo pri izdaji dovoljenj za omrežja, dobavo in skladiščenje vodika ter obratovanje sistemov.
4. Ta direktiva določa pravila za postopno vzpostavitev medsebojno povezanega vodikovega sistema v celotni Uniji, ki bo prispeval k zmanjšanju neto emisij toplogrednih plinov **tudi** v sektorjih, ki jih je težko razogljičiti, in tako podprl razogljičenje energetskega sistema EU.

Člen 2

Opredelitev pojmov

Za namene te direktive se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „zemeljski plin“ pomeni vse pline, ki sestojijo predvsem iz metana, vključno z [...] biometanom, ali druge vrste plinov, ki jih je tehnično mogoče varno vbrizgati v sistem zemeljskega plina in jih prek njega prenašati;
- (2) „obnovljivi plin“ pomeni bioplin, kot je opredeljen v členu 2, točka (28), Direktive **(EU)** 2018/2001, vključno z biometanom, in plinasta goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, kot je določeno v členu 2, točka (36), navedene direktive;
- (3) „plini“ pomenijo zemeljski plin in vodik;
- (4) „sistem zemeljskega plina“ pomeni sistem infrastrukture, vključno s plinovodi, terminali za UZP in skladišči, prek katerega se prenašajo plini, ki sestojijo predvsem iz metana, vključno z [...] biometanom, ali druge vrste plinov, ki jih je tehnično mogoče varno vbrizgati v sistem plinovodov za zemeljski plin in jih prek njega prenašati;

- (5) „vodikov sistem“ pomeni sistem infrastrukture, vključno z vodikovimi omrežji, skladišči vodika in vodikovimi terminali, ki vsebuje vodik z visoko stopnjo čistosti **v skladu z veljavnimi standardi kakovosti vodika za [...] take sisteme;**
- (6) „skladišče vodika“ pomeni obrat za skladiščenje vodika z visoko stopnjo čistosti:
- (a) vključno z delom vodikovega terminala, ki se uporablja za skladiščenje, razen tistega dela, ki je namenjen dejavnostim proizvodnje, [...] in razen obratov, ki so rezervirani izključno za operaterje vodikovih omrežij in izvajanje njihovih dejavnosti;
 - (b) vključno z velikimi, zlasti podzemnimi skladišči vodika, razen objektov za skladiščenje vodika, ki jih je mogoče enostavno reproducirati[...];

- (6a) **„operater skladišča vodika“ pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja dejavnosti skladiščenja vodika in je odgovorna za delovanje skladišča vodika;**
- (7) „skladiščna zmogljivost vodikovega plinovoda“ pomeni skladiščenje vodika z visoko stopnjo čistosti s kompresijo v vodikovih omrežjih, razen obratov, ki so rezervirani za operaterje vodikovih omrežij in izvajanje njihovih dejavnosti;
- (8) „vodikov terminal“ pomeni obrat, ki se uporablja za **raztovarjanje in** pretvorbo tekočega vodika[...] ali tekočega amoniaka [...] v plinasti vodik, da bi se lahko vbrizgal v vodikovo omrežje **ali sistem zemeljskega plina**, ali za utekočinjenje plinastega vodika **in njegovo natovarjanje**, vključno s pomožnimi storitvami in začasnim skladiščenjem, potrebnim za postopek preoblikovanja, in naknadnim vbrizganjem v vodikovo omrežje, vendar brez delov vodikovega terminala, ki se uporabljajo za skladiščenje;
- (8a) **„operater terminala za vodik“ pomeni pravno ali fizično osebo, ki izvaja dejavnosti raztovarjanja in pretvorbe tekočega vodika ali tekočega amoniaka v plinasti vodik, da bi se lahko vbrizgal v vodikovo omrežje ali v sistem zemeljskega plina, ali utekočinjenja in natovarjanja plinastega vodika ter je odgovorna za upravljanje terminala za vodik;**
- (9) „kakovost vodika“ pomeni čistost vodika in onesnaževala vodika v skladu z veljavnimi standardi kakovosti vodika za vodikov sistem;
- (10) „nizkoogljični vodik“ pomeni vodik, katerega energijska vsebnost izhaja iz neobnovljivih virov in dosega [...] cilj zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za 70 % **glede na primerjalnik za fosilna goriva EF(t) iz Priloge V k Direktivi (EU) 2018/2001;**

- (11) „nizkoogljični plin“ pomeni plinasto gorivo, ki spada med reciklirana ogljična goriva iz člena 2, točka (35), Direktive 2018/2001, nizkoogljični vodik in sintetična plinasta goriva, katerih energijska vsebnost izhaja iz nizkoogljičnega vodika in ki dosegajo cilj zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za 70 % **glede na primerjalnik za fosilna goriva EF(t) iz Priloge V k Direktivi (EU) 2018/2001**;
- (12) „nizkoogljična goriva“ pomenijo reciklirana ogljična goriva iz člena 2 Direktive 2018/2001, nizkoogljični vodik in sintetična plinasta in utekočinjena goriva, katerih energijska vsebnost izhaja iz nizkoogljičnega vodika in ki dosegajo cilj zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za 70 % **glede na primerjalnik za fosilna goriva EF(t) iz Priloge V k Direktivi (EU) 2018/2001**;
- (13) „podjetje vodikovega gospodarstva“ pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja vsaj eno od dejavnosti proizvodnje, prenosa, dobave, nakupa ali skladiščenja vodika, ali upravlja vodikov terminal in ki je odgovorna za komercialne, tehnične ali vzdrževalne naloge, povezane z navedenimi dejavnostmi, vendar ne vključuje končnih odjemalcev;
- (14) „podjetje plinskega gospodarstva“ pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja pridobivanje, prenos, distribucijo, dobavo, nakup ali skladiščenje zemeljskega plina, vključno z UZP, in ki je odgovorna za komercialne, tehnične ali vzdrževalne naloge, povezane s temi dejavnostmi, vendar ne vključuje končnih odjemalcev;

- (15) „pridobivalno cevovodno omrežje“ pomeni cevovod ali omrežje, uporabljeno in/ali zgrajeno kot del projekta za pridobivanje nafte ali zemeljskega plina ali se uporablja za prenos zemeljskega plina od enega ali več takih projektov do obrata za pripravo ali terminala ali do končnega obalnega pristajalnega terminala;
- (16) „prenos“ pomeni prenos zemeljskega plina po omrežju, ki v glavnem zajema visokotlačne plinovode, z namenom dostave odjemalcem, vendar ne po pridobivalnem plinovodnem omrežju in ne po delu visokotlačnih plinovodov, ki se uporabljajo predvsem za lokalno distribucijo zemeljskega plina, in ne vključuje dobave;
- (17) „operater prenosnega sistema“ pomeni pravno ali fizično osebo, ki izvaja dejavnosti prenosa in je odgovorna za obratovanje prenosnega sistema, zagotavljanje njegovega vzdrževanja in po potrebi za njegov razvoj na danem območju, za medsebojne povezave z drugimi sistemi, kadar je ustrezno, in za zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti sistema za zadovoljitev razumnih potreb po prenosu zemeljskega plina;
- (18) „distribucija“ pomeni transport zemeljskega plina po lokalnih ali regionalnih plinovodnih omrežjih z namenom oskrbe odjemalcev, vendar ne vključuje dobave;
- (19) „operater distribucijskega sistema“ pomeni pravno ali fizično osebo, ki izvaja dejavnosti distribucije in je odgovorna za obratovanje distribucijskega sistema, zagotavljanje njegovega vzdrževanja in po potrebi za njegov razvoj na danem območju, za medsebojne povezave z drugimi sistemi, kadar je ustrezno, in za zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti sistema za zadovoljitev razumnih potreb po distribuciji zemeljskega plina;

- (20) „vodikovo omrežje“ pomeni omrežje plinovodov, ki se uporablja za prenos vodika z visoko stopnjo čistosti z namenom dostave odjemalcem, vendar ne vključuje dobave;
- (21) „prenos vodika“ pomeni transport vodika po vodikovem omrežju z namenom dostave odjemalcem, vendar ne vključuje dobave, ne glede na tlak, geografsko pokritost ali povezano skupino odjemalcev v omrežju;
- (22) „operater vodikovega omrežja“ pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja dejavnosti prenosa vodika in je odgovorna za obratovanje vodikovega omrežja, zagotavljanje njegovega vzdrževanja in po potrebi za njegov razvoj na danem območju, za medsebojne povezave z drugimi vodikovimi omrežji, kadar je ustrezno, in za zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti sistema za zadovoljitev razumnih potreb po prenosu vodika;
- (23) „dobava“ pomeni prodajo odjemalcem, vključno z nadaljnjo prodajo zemeljskega plina, vključno z UZP, ali vodika, vključno z utekočinjenim vodikom **in nosilci vodika, vključno z amoniakom, metanolom ali tekočimi organskimi nosilci vodika;**
- (24) „dobavitelj“ pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja dejavnost dobave;
- (25) „skladišče“ pomeni obrat za skladiščenje zemeljskega plina, ki je v lasti podjetja plinskega gospodarstva in/ali ki ga upravlja podjetje plinskega gospodarstva, vključno z delom obrata za UZP, ki se uporablja za skladiščenje, razen tistega dela, ki je namenjen dejavnostim pridobivanja, in razen obratov, ki so rezervirani izključno za operaterje prenosnih sistemov in izvajanje njihovih dejavnosti;

- (26) „operater skladiščnega sistema“ pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja dejavnosti skladiščenja zemeljskega plina in je odgovorna za delovanje skladišča;
- (27) „obrat za UZP“ pomeni terminal, ki se uporablja za utekočinjanje zemeljskega plina, ali uvoz, raztovarjanje in ponovno uplinjanje UZP in vključuje systemske storitve in prehodna skladišča, ki so nujni pri postopku ponovnega uplinjanja in kasnejšem dovajanju plina v prenosni sistem, vendar ne sme vključevati nobenega dela terminalov za UZP, ki se uporablja za skladiščenje;
- (28) „operater sistema za UZP“ pomeni pravno ali fizično osebo, ki izvaja dejavnosti utekočinjanja zemeljskega plina ali dejavnosti uvoza, raztovarjanja in ponovnega uplinjanja UZP, in je odgovorna za upravljanje obrata za UZP;
- (29) „sistem“ pomeni prenosno omrežje, distribucijsko omrežje, obrat za UZP oziroma skladišče, ki je v lasti podjetja plinskega gospodarstva ali ki ga upravlja podjetje plinskega gospodarstva, vključno s skladiščno zmogljivostjo plinovoda in njegovimi objekti, ki opravljajo systemske storitve, ter s tistimi objekti povezanih podjetij, ki so potrebni za zagotavljanje dostopa do prenosa, distribucije in UZP;
- (30) „systemske storitve“ pomenijo vse storitve, ki so nujne za zagotavljanje dostopa do in obratovanje prenosnih omrežij, distribucijskih omrežij, obratov za UZP ali skladišč, vključno z izravnavo obremenitve, mešanjem, **ločevanjem** in vbrizgavanjem inertnih plinov, vendar ne vključujejo obratov, ki so rezervirani izključno za operaterje prenosnih sistemov in izvajanje njihovih dejavnosti;
- (31) „skladiščna zmogljivost plinovoda za zemeljski plin“ pomeni skladiščenje plina s kompresijo v prenosnih in distribucijskih sistemih, vendar ne vključuje obratov, ki so rezervirani za operaterje prenosnih sistemov in izvajanje njihovih dejavnosti;

- (32) „povezani sistem“ pomeni več sistemov, ki so povezani drug z drugim;
- (33) „povezovalni plinovod“ pomeni prenosni plinovod, ki prečka ali povezuje meje med državami članicami zaradi povezave nacionalnih prenosnih sistemov teh držav članic, ali prenosni plinovod med državo članico in tretjo državo do ozemlja držav članic ali teritorialnega morja te države članice;
- (34) „vodikov povezovalni plinovod“ pomeni vodikovo omrežje, ki prečka ali povezuje meje med državami članicami **zaradi povezave nacionalnih vodikovih omrežij teh držav članic**, ali **vodikovo omrežje** med državo članico in tretjo državo do ozemlja držav članic ali teritorialnega morja te države članice;
- (35) „neposredni plinovod“ pomeni plinovod zemeljskega plina, ki dopolnjuje povezani sistem;
- (36) „integrirano podjetje plinskega gospodarstva“ pomeni vertikalno ali horizontalno integrirano podjetje;

- (37) „vertikalno integrirano podjetje“ pomeni podjetje ali skupino podjetij plinskega gospodarstva ali podjetje ali skupino podjetij vodikovega gospodarstva, v katerih lahko nadzor izvaja ista oseba ali iste osebe, in sicer neposredno ali posredno, in v katerih podjetje ali skupina podjetij opravlja vsaj eno od dejavnosti prenosa, distribucije, prenosa vodika, upravljanje terminala za vodik, ali skladiščenja UZP, zemeljskega plina ali vodika in vsaj eno od dejavnosti proizvodnje ali dobave zemeljskega plina ali vodika;
- (38) „horizontalno integrirano podjetje“ pomeni podjetje, ki izvaja vsaj eno od dejavnosti pridobivanja, prenosa, distribucije, dobave ali skladiščenja zemeljskega plina in neplinsko dejavnost;
- (39) „povezano podjetje“ pomeni hčerinsko podjetje, kot je določeno v členu 2, točka (12), Direktive 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta²², ali podjetje, ki pripada istim delničarjem;
- (40) „uporabnik sistema“ pomeni pravno ali fizično osebo, ki dobavlja v sistem ali ki se ji dobavlja iz sistema;
- (41) „odjemalec“ pomeni trgovca ali končnega odjemalca plinov ali podjetje plinskega ali vodikovega gospodarstva, ki kupuje pline;

²² Direktiva 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o letnih računovodskih izkazih, konsolidiranih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij, spremembi Direktive 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 78/660/EGS in 83/349/EGS (UL L 182, 29.6.2013, str. 19).

- (42) „gospodinjski odjemalec“ pomeni odjemalca, ki kupuje pline za svojo lastno rabo v gospodinjstvu;
- (43) „negospodinjski odjemalec“ pomeni odjemalca, ki kupuje pline, ki niso namenjeni rabi v lastnem gospodinjstvu;
- (44) „končni odjemalec“ pomeni odjemalca, ki kupuje pline za svojo lastno rabo;
- (45) „veleprodajni odjemalec“ pomeni fizično ali pravno osebo razen operaterja prenosnega sistema in operaterja distribucijskega sistema, ki kupuje pline za nadaljnjo prodajo znotraj ali zunaj sistema, kjer ima sedež;
- (46) „mikropodjetje“ pomeni podjetje, ki ima manj kot 10 zaposlenih in ima letni promet in/ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 2 milijonov EUR;
- (47) „malo podjetje“ pomeni podjetje, ki ima manj kot 50 zaposlenih in ima letni promet in/ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 10 milijonov EUR;

- (48) „zanesljivost“ pomeni zanesljivost oskrbe z zemeljskim plinom ter tehnično varnost;
- (49) „pogodba o dobavi plina“ pomeni pogodbo za dobavo plinov, ne vključuje pa izvedenih finančnih instrumentov za trgovanje s plinom;
- (50) „izvedeni finančni instrument za trgovanje s plinom“ pomeni finančni instrument, opredeljen v Prilogi I, oddelek C, točka 5, 6 ali 7, k Direktivi 2014/65/EU o trgih finančnih instrumentov²³, če se ta instrument nanaša na zemeljski plin;
- (51) „nadzor“ pomeni kakršne koli pravice, pogodbe ali druga sredstva, ki vsak zase ali skupaj in ob upoštevanju ustreznih dejanskih ali pravnih okoliščin omogočajo izvajanje odločilnega vpliva v podjetju, zlasti:
- (a) z lastništvom ali pravico do uporabe celotnega ali dela premoženja podjetja;
 - (b) s pravicami ali pogodbami, ki zagotavljajo odločilen vpliv na sestavo, glasovanje ali odločitve organov podjetja;
- (52) „dolgoročna pogodba“ pomeni pogodbo za oskrbo, ki zajema več kot enoletno obdobje;[...]

²³ UL L 173, 12.6.2014, str. 349–496.

- (53) „sistem vstopno-izstopnih točk“ pomeni [...] **model dostopa za [...] zemeljski plin, pri katerem uporabniki sistema neodvisno rezervirajo pravice do zmogljivosti na vstopnih in izstopnih točkah [...]. Vključuje prenosni sistem in lahko vključuje distribucijski sistem ali dele distribucijskega sistema [...];**
- (54) „območje izravnave“ pomeni sistem [...], za katerega se uporablja poseben režim izravnave in ki [...] **vključuje prenosni sistem in lahko vključuje [...] distribucijske sisteme ali dele takih [...] distribucijskih sistemov;**
- (55) „virtualna trgovalna točka“ pomeni nefizično točko za trgovanje v sistemu vstopno-izstopnih točk, kjer se plini izmenjujejo med prodajalcem in kupcem, ne da bi bilo treba rezervirati [...] zmogljivost;
- (55a) „uporabnik omrežja“ pomeni odjemalca ali potencialnega odjemalca pri operaterju sistema in same operaterje sistema, v kolikor je to potrebno, da opravljajo svoje naloge v zvezi s prenosom zemeljskega plina in vodika;

- (56) „vstopna točka“ pomeni točko, za katero veljajo postopki rezervacije s strani uporabnikov omrežja [...] in ki daje dostop do sistema vstopno-izstopnih točk;
- (57) „izstopna točka“ pomeni točko, za katero veljajo postopki rezervacije s strani uporabnikov omrežja [...] in ki omogoča pretok plina iz sistema vstopno-izstopnih točk;
- (58) „povezovalna točka“ pomeni fizično ali navidezno točko, ki povezuje sosednja vstopno-izstopna sistema ali povezuje vstopno-izstopni sistem s povezovalnim plinovodom, če so te točke predmet rezervacijskih postopkov uporabnikov omrežja;
- (59) „navidezna povezovalna točka“ pomeni dve ali več povezovalnih točk, ki povezujejo ista sosednja sistema vstopno-izstopnih točk in so združene v enotno storitev zagotavljanja zmogljivosti;
- (60) „tržni udeleženec“ pomeni fizično ali pravno osebo, ki kupuje, prodaja ali proizvaja pline ali ki je operater storitev skladiščenja, vključno z oddajo naročil za trgovanje, na enem ali več trgov plina, vključno z izravnalnimi trgi;
- (61) „pristojbina za prekinitev pogodbe“ pomeni znesek plačila ali kazni, ki ga dobavitelji ali tržni udeleženci naložijo odjemalcem zaradi odpovedi pogodbe o dobavi plina ali storitvah;

- (62) „z zamenjavo povezana pristojbina“ pomeni znesek plačila ali kazni zaradi zamenjave dobavitelja ali tržnega udeleženca, vključno s pristojbinami za prekinitev pogodbe, ki ga dobavitelji, udeleženci na trgu ali operaterji sistemov neposredno ali posredno naložijo odjemalcem;
- (63) „informacije o obračunu“ pomenijo vse informacije na računih končnih odjemalcev, razen zahtevka za plačilo;
- (64) „konvencionalni števec“ pomeni analogni ali elektronski števec, ki ni opremljen za pošiljanje in sprejemanje podatkov;
- (65) „pametni merilni sistem“ pomeni elektronski sistem, ki lahko meri plin, doveden v omrežje, ali plin, prejet iz omrežja, [...] in ki je opremljen za pošiljanje in prejemanje podatkov v obliki elektronske komunikacije za namene obveščanja, spremljanja in nadzora;
- (66) „interoperabilnost“ v zvezi s pametnim merjenjem porabe pomeni zmožnost dveh ali več energetskih ali komunikacijskih omrežij, sistemov, naprav, aplikacij ali sestavnih delov, da delujejo v medsebojni povezavi, si izmenjujejo informacije in jih uporabljajo za opravljanje zahtevanih funkcij;

- (67) „najnovejši razpoložljivi“ v zvezi s podatki pametnega merjenja pomeni, da so podatki zagotovljeni v obdobju, ki ustreza najkrajšemu obračunskemu obdobju na nacionalnem trgu;
- (68) „najboljše razpoložljive tehnike“ v zvezi z varstvom in zaščito podatkov v okolju pametnega merjenja pomenijo najučinkovitejše, najnaprednejše praktično uporabne tehnike, ki načeloma zagotavljajo podlago za skladnost s pravili Unije za varstvo podatkov in varnost;
- (69) „energetska revščina“ pomeni energetska revščino, kot je opredeljena členu 2, točka (49), Direktive (EU) 2021/0203 COD Evropskega parlamenta in Sveta;
- (70) [...]
- [...]

[...]

- (70a) „energetska skupnost državljanov“ pomeni pravno osebo, kot je opredeljena v členu 2, točka (11), Direktive (EU) 2019/944, ki deluje na trgu za obnovljive pline;
- (71) „aktivni odjemalec“ pomeni končnega odjemalca zemeljskega plina ali skupino končnih odjemalcev, ki delujejo skupaj, ki porablja ali shranjuje obnovljivi plin, proizveden v njegovih objektih znotraj omejenih lokacij ali, kadar mu to dovoljuje država članica, v drugih objektih, ali ki prodaja obnovljivi plin, ki ga sam proizvede, z uporabo sistema zemeljskega plina, ali sodeluje v programih **prožnosti ali** energetske učinkovitosti, pod pogojem, da te dejavnosti niso njegova osnovna gospodarska ali poklicna dejavnost;

Poglavje II

Splošna pravila za organizacijo trga

Člen 3

Konkurenčni, prilagodljivi in nediskriminatorni trgi plina, osredotočeni na potrošnike

1. Države članice zagotovijo, da lahko vsi odjemalci prosto izbirajo dobavitelja, od katerega bodo kupovali plin, in zagotovijo, da imajo lahko vsi odjemalci hkrati sklenjeno več kot eno pogodbo o dobavi zemeljskega plina ali vodika, pod pogojem, da so vzpostavljena zahtevana priključna in merilna mesta.
2. Države članice zagotovijo, da njihovi nacionalni predpisi ne ustvarjajo neupravičenih ovir za čezmejno trgovanje s plini, delovanje in nastajanje prostega trgovanja s plini, sodelovanje odjemalcev, vlaganje zlasti v obnovljive in nizkoogljične pline ali shranjevanje energije med državami članicami ter poskrbijo, da cene plinov odražajo dejansko povpraševanje in ponudbo.

3. Države članice zagotovijo, da na notranjem trgu plinov ni nepotrebnih ovir za vstop na trg, izstop s trga, trgovanje in delovanje trga.
4. Države članice zagotovijo, da za energetska podjetja veljajo pregledna, sorazmerna in nediskriminatorna pravila, pristojbine in obravnava, zlasti na področju dostopa do veleprodajnih trgov, dostopa do podatkov, zamenjave dobaviteljev s strani odjemalcev in obračunavanja, po potrebi pa tudi licenciranja.
5. Države članice zagotovijo, da tržni udeleženci iz tretjih držav, ko delujejo na notranjem trgu plinov, spoštujejo veljavno pravo Unije in nacionalno pravo, **tudi na področjih okolja in varnosti.**

Člen 4

Dobavne cene na tržni podlagi

1. Dobavitelji prosto določajo ceno, po kateri odjemalcem dobavljajo pline. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za zagotovitev učinkovite konkurence med dobavitelji.
2. Države članice v skladu s členom [...] 25 zagotovijo usmerjeno zaščito energijsko revnih in ranljivih gospodinjskih odjemalcev z ukrepi socialne politike ali z drugimi sredstvi, vendar ne z javnimi posegi v določanje cen za dobavo plinov.
3. Države članice lahko z odstopanjem od odstavkov 1 in 2 izvajajo javne posege v določanje cen za dobavo zemeljskega plina energijsko revnim ali ranljivim gospodinjskim odjemalcem. Za take javne posege veljajo pogoji iz odstavkov 4 in 5.
4. Javni posegi v določanje cen za dobavo zemeljskega plina:
 - (a) so v splošnem gospodarskem interesu in ne presegajo tistega, kar je potrebno za zagotovitev tega splošnega gospodarskega interesa;
 - (b) so jasno opredeljeni, pregledni, nediskriminatorni in preverljivi;
 - (c) podjetjem v plinskem gospodarstvu v Uniji zagotavljajo enakopraven dostop do odjemalcev;
 - (d) so časovno omejeni in sorazmerni glede na upravičence;
 - (e) ne povzročajo dodatnih stroškov za tržne udeležence na diskriminatoren način.

5. Vsaka država članica, ki izvaja javne posege pri določanju cen za dobavo zemeljskega plina v skladu z odstavkom 3 tega člena, ravna tudi v skladu s členom 3(3), točka (d), in členom 24 Uredbe (EU) 2018/1999, ne glede na to, ali ima zadevna država članica znatno število energijsko revnih gospodinjstev.
6. Za namen prehodnega obdobja za vzpostavitev učinkovite konkurence za pogodbe o dobavi zemeljskega plina med dobavitelji in za doseganje popolnoma učinkovitih tržnih maloprodajnih cen plina v skladu z odstavkom 1 lahko države članice izvajajo javne posege v določanje cen za dobavo zemeljskega plina gospodinjskim odjemalcem [...], ki nimajo koristi od javnih posegov na podlagi odstavka 3, **in mikropodjetjem**.
7. Javni posegi v skladu z odstavkom 6 izpolnjujejo pogoje iz odstavka 4, hkrati pa:
- (a) jih mora spremljati sveženj ukrepov za doseganje učinkovite konkurence in metodologija za ocenjevanje napredka v zvezi s temi ukrepi;
 - (b) jih je treba določiti z metodologijo, ki zagotavlja nediskriminatorno obravnavo dobaviteljev;
 - (c) se jim določi cena, ki je višja od stroškov, na ravni, kjer lahko pride do učinkovite cenovne konkurence;
 - (d) so zasnovani tako, da je negativni vpliv na veleprodajni trg zemeljskega plina minimalen;
 - (e) se zagotovi, da imajo vsi upravičenci pri takih javnih posegih možnost, da izberejo ponudbe na konkurenčnem trgu in so vsaj enkrat na četrletje neposredno obveščeni o razpoložljivih ponudbah in prihrankih na konkurenčnem trgu, pa tudi, da jim je na voljo pomoč pri prehodu na tržno ponudbo;

- (f) se zagotovi, da so, kadar država članica uvaja pametne merilne sisteme v skladu s [...] členom [...]16, [...] vsi upravičenci pri takih javnih posegih [...] neposredno obveščeni o možnosti namestitve pametnih števecov, na voljo pa jim je tudi potrebna pomoč;
- (g) ne vodijo v neposredno navzkrižno subvencioniranje med odjemalci, ki se jim energija dobavlja po prostih tržnih cenah, in tistimi, ki se jim dobavlja po reguliranih dobavnih cenah.

8. Države članice o ukrepih, sprejetih v skladu z odstavkoma 3 in 6, uradno obvestijo Komisijo najpozneje mesec dni po njihovem sprejetju, izvajati pa jih lahko začnejo takoj. Uradnemu obvestilu je priložena razlaga, zakaj zastavljenega cilja ni bilo mogoče zadovoljivo doseči z drugimi sredstvi, kako so izpolnjene zahteve iz odstavkov 4 in 7 ter kakšni so učinki priglašanih ukrepov na konkurenco. V njem je naveden obseg upravičencev, trajanje, število gospodinjskih odjemalcev, na katere vpliva ukrep, in pojasnjeno, kako je bila določena regulirana cena.

9. Države članice Komisiji od 15. marca 2025 in nato vsaki dve leti v okviru celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega poročila o napredku predložijo poročila o izvajanju tega člena, nujnosti in sorazmernosti javnih posegov ter oceno napredka pri doseganju učinkovite konkurence med dobavitelji in prehoda na tržne cene. Države članice, ki uporabljajo regulirane cene v skladu z odstavkom 6, poročajo o izpolnjevanju pogojev iz odstavka 7, vključno z izpolnjevanjem obveznosti dobaviteljev, ki morajo izvajati take posege, ter o vplivu reguliranih cen na finance teh dobaviteljev.
10. Komisija pregleda izvajanje tega člena ter Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o izvajanju tega člena z namenom, da bi dosegli maloprodajne cene zemeljskega plina na tržni osnovi, po potrebi pa poročilu priloži ali naknadno predloži zakonodajni predlog. To poročilo se lahko združi s poročilom o izvajanju člena 5 Direktive (EU) 2019/944. Ta zakonodajni predlog lahko vključuje končni datum za regulirane cene.

Člen 4a

Dostop do cenovno dostopne energije med krizo zaradi cen zemeljskega plina

- 1. Svet lahko na predlog Komisije z izvedbenim sklepom razglasi krizo zaradi cen zemeljskega plina na regionalni ravni ali na ravni Unije, če so izpolnjeni pogoji iz člena 66a(1) Direktive (EU) 2019/944. V sklepu o razglasitvi krize zaradi cen zemeljskega plina na regionalni ravni ali na ravni Unije se navede veljavnost tega sklepa, ki je lahko največ eno leto.**
- 2. Komisija predloži predlog za razglasitev take krize zaradi cen zemeljskega plina skupaj s predlaganim obdobjem veljavnosti sklepa, če meni, da so pogoji iz odstavka 1 izpolnjeni.**
- 3. Svet lahko s kvalificirano večino spremeni predlog Komisije.**
- 4. Ko Svet razglasi krizo v skladu z odstavkom 1, lahko države članice med njenim trajanjem in pod pogoji iz člena 66a(3) Direktive (EU) 2019/944 izvajajo ciljno usmerjene javne posege v določanje cen za dobavo zemeljskega plina malim in srednjim podjetjem, gospodinjstvom in osnovnim socialnim službam, kot so opredeljene v Uredbi (EU) 2017/1938 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom.**
- 5. Pri cenovnih posegih v skladu z odstavkom 2 ter za gospodinske odjemalce in mikropodjetja iz člena 4(6) se lahko cene izjemoma in začasno določijo pod stroškovnimi cenami za čas trajanja in pod pogoji iz člena 66a(4) Direktive (EU) 2019/944.**
- 6. Za namene uporabe tega člena se vsa sklicevanja na „električno energijo“ v Direktivi (EU) 2019/944 razumejo kot sklicevanja na „zemeljski plin“.**

Člen 5

Obveznosti javnih storitev

1. Države članice na podlagi svoje institucionalne organiziranosti in ob ustreznem upoštevanju načela subsidiarnosti zagotavljajo, da podjetja plinskega in vodikovega gospodarstva brez poseganja v odstavek 2 delujejo skladno z načeli te direktive z namenom oblikovanja konkurenčnega, zanesljivega in z okoljskega vidika trajnostnega trga plinov ter teh podjetij ne diskriminirajo glede njihovih pravic ali obveznosti.
2. Ob doslednem upoštevanju ustreznih določb PDEU, zlasti člena 106 Pogodbe, lahko države članice v splošnem gospodarskem interesu naložijo podjetjem plinskega in vodikovega gospodarstva obveznosti javnih storitev, ki se lahko nanašajo na zanesljivost, vključno z zanesljivostjo oskrbe, na rednost ter kakovost oskrbe in na varovanje okolja, vključno z učinkovito rabo energije, energijo iz obnovljivih virov **in varstvom podnebja ter [...]na ceno dobave zemeljskega plina [...]**. Take obveznosti so jasno določene, pregledne, nediskriminatorne in preverljive ter morajo podjetjem plinskega in vodikovega gospodarstva v Uniji zagotavljati enak dostop do nacionalnih potrošnikov.

3. Obveznosti javnih storitev, povezane z zanesljivostjo oskrbe s plinom, [...] **so skladne s standardi oskrbe s plinom v skladu s členom 6 Uredbe (EU) 2017/1938, pa tudi z rezultati nacionalnih ocen tveganja, opravljenih v skladu s členom 7(3), kot je določeno v načrtih preventivnih ukrepov, pripravljenih v skladu s členom 9(1), točke (c), (d) in (k), navedene uredbe. Obveznosti javnih storitev, ki presegajo tisto, kar je potrebno za zagotovitev skladnosti s členom 6 Uredbe (EU) 2017/1938, so skladne z merili iz člena 8(1) Uredbe (EU) 2017/1938.**
4. Kadar države članice za izpolnjevanje obveznosti iz tega člena podelijo finančna nadomestila ali druge oblike odškodnine, to storijo na nediskriminatoren in pregleden način.
5. Države članice po tem, ko bodo začele izvajati to direktivo, obvestijo Komisijo o vseh ukrepih, ki jih sprejmejo za izpolnitev obveznosti v zvezi javnimi storitvami, vključno z varstvom potrošnikov in okolja, in o njihovem možnem vplivu na nacionalno in mednarodno konkurenco, ne glede na to, ali je zaradi takih ukrepov potrebno odstopanje od določb te direktive ali ne. Komisijo nato vsaki dve leti obveščajo o vseh spremembah takih ukrepov, ne glede na to, ali je zaradi tega potrebno odstopanje od te direktive ali ne.

Člen 6

Spodbujanje regionalnega sodelovanja in povezovanja

1. Države članice kakor tudi regulativni organi sodelujejo med seboj, da bi svoje nacionalne trge povezale na eni ali več regionalnih ravneh, kar bi vodilo k oblikovanju regionalnih trgov, če bi se države članice in regulativni organi tako odločili, ter nadalje k oblikovanju popolnoma liberaliziranega notranjega trga. Regulativni organi, kadar države članice tako določijo, ali države članice zlasti spodbujajo in omogočajo lažje sodelovanje operaterjev prenosnih omrežij za zemeljski plin in operaterjev vodikovih omrežij na regionalni ravni, vključno s čezmejnimi vprašanji, da bi ustvarili konkurenčen notranji trg plinov, spodbujajo usklajenost svojega pravnega, regulativnega in tehničnega okvira ter podpirajo integracijo izoliranih sistemov, ki povzročajo plinske otoke, ki še obstajajo v Uniji. Geografska območja, na katera se nanaša to regionalno sodelovanje, vključujejo geografska območja, opredeljena v skladu s členom 28(3) **prenovljene uredbe o plinu, kot je predlagana v COM(2021) 804 [...]**. To sodelovanje lahko zajema tudi druga geografska območja. Če Komisija meni, da so pravila na ravni Unije pomembna za regionalno povezovanje trgov plinov, zagotovi ustrezne **nezavezujoče** smernice ob upoštevanju posebnosti teh trgov in učinka na sosednje trge.

2. Agencija za sodelovanje energetske regulatorje (agencija ACER) sodeluje z regulativnimi organi ter operaterji prenosnih sistemov **in operaterji vodikovih omrežij**, da zagotovi skladnost regulativnih okvirov med regijami in znotraj njih ter tako ustvari konkurenčen notranji trg plinov. Kadar meni, da so potrebna zavezujoča pravila o takem sodelovanju, poda ustrezna priporočila.
3. Kadar operaterji vertikalno integriranih prenosnih sistemov sodelujejo pri skupnem podjetju, ustanovljenem zaradi izvajanja sodelovanja, skupno podjetje oblikuje in izvaja program za doseganje skladnosti, ki določa ukrepe, ki bodo sprejeti za zagotovitev, da se prepreči diskriminatorno in protikonkurenčno ravnanje. Program za doseganje skladnosti določa posebne obveznosti, ki jih morajo zaposleni izpolniti za uresničitev cilja preprečitve diskriminatornega in protikonkurenčnega ravnanja. Odobri ga agencija ACER. Upoštevanje zastavljenih ciljev programa neodvisno spremlja nadzornik za skladnost operaterjev vertikalno integriranih prenosnih sistemov.

Člen 7

Postopek za izdajo dovoljenj

1. Če se za izgradnjo ali delovanje obratov za zemeljski plin, obratov za proizvodnjo vodika in infrastrukture vodikovega sistema zahteva dovoljenje (npr. licenca, energetska dovoljenje, koncesija, soglasje ali odobritev), države članice ali pristojni organ, ki ga te imenujejo, izdajo dovoljenje za izgradnjo oziroma delovanje takih obratov, infrastrukture, plinovodov in z njimi povezane opreme na svojem ozemlju, skladno z odstavki 2 do 10. Države članice ali pristojni organ, ki ga te imenujejo, lahko na isti podlagi izdajo tudi dovoljenja za dobavo plinov in za veleprodajne odjemalce.
2. Države članice, ki imajo sistem dovoljenj, določijo objektivna in nediskriminatorna merila, ki jih mora izpolnjevati podjetje, ki zaprosi za dovoljenje za dobavo plinov ali za izgradnjo oziroma upravljanje obratov za zemeljski plin, obratov za proizvodnjo vodika ali infrastrukture vodikovega sistema. Nediskriminatorna merila in postopki za izdajo dovoljenj se objavijo. Države članice zagotovijo, da se pri postopkih izdajanja dovoljenj za take obrate, infrastrukturo, plinovode in s tem povezano opremo upošteva pomen projekta za notranji trg plinov, kadar je primerno.

- 2a. **Kar zadeva dobavitelje zemeljskega plina, lahko države članice kot merilo za izdajo dovoljenja ocenijo finančno trdnost in tehnične zmogljivosti vložnikov. Tako merilo bi moralo biti popolnoma pregledno in nediskriminatorno.**
3. Postopki za izdajo dovoljenj za dejavnosti iz odstavka 1, vključno z vsemi zadevnimi postopki pristojnih organov, trajajo največ dve leti. Kadar je ustrezno utemeljeno na podlagi izrednih okoliščin, se lahko to dveletno obdobje podaljša za obdobje do enega leta.
4. Države članice ocenijo, kateri **nacionalni** zakonodajni in nezakonodajni ukrepi so potrebni za racionalizacijo postopkov za izdajo dovoljenj, vključno s postopkovnimi koraki, povezanimi s presojo vplivov na okolje. Evropski komisiji poročajo o rezultatih take ocene v okviru svojih celovitih nacionalnih energetske in podnebne načrtov v skladu s postopkom iz člena 3 in členov 7 do 12 Uredbe (EU) 2018/1999 ter v okviru celovitega nacionalnega energetskega in podnebne poročila o napredku na podlagi člena 17 Uredbe (EU) 2018/1999.
5. Roki iz odstavka 3 se uporabljajo brez poseganja v obveznosti, ki izhajajo iz veljavnega okoljskega prava Unije, v sodne pritožbe, pravna sredstva in druge postopke pred sodiščem ter v mehanizme za alternativno reševanje sporov, vključno s pritožbenimi postopki, zunajsodnimi pritožbami in pravnimi sredstvi, pri čemer se lahko podaljšajo za čas trajanja takih postopkov.

6. Države članice vzpostavijo ali imenujejo eno ali več kontaktnih točk. Te kontaktne točke na zahtevo vložnika in brezplačno pomagajo pri celotnem postopku za izdajo dovoljenj za dejavnosti iz odstavka 1, dokler pristojni organi na koncu postopka ne sprejmejo odločitve. Od vložnika se ne zahteva, da v celotnem postopku stopi v stik z več kot eno kontaktno točko.
7. Države članice zagotovijo, da dovoljenja, izdana v skladu z nacionalnim pravom za izgradnjo in delovanje [...] **infrastrukture sistema zemeljskega plina [...], veljajo tudi za [...] infrastrukturo vodikovega sistema. [...] To ne posega v njihovo pravico, da ta dovoljenja prekličajo, če infrastruktura za vodik ni skladna s tehničnimi varnostnimi pravili za infrastrukturo vodikovega sistema, določenimi v zakonodaji Unije ali nacionalni zakonodaji.**
- [...]
8. Države članice zagotovijo, da [...] obstoječe [...] pravice do uporabe zemljišč za izgradnjo in delovanje plinovodov za zemeljski plin in drugih sredstev omrežja [...] **veljajo [...]** tudi za plinovode in druga sredstva omrežja za prenos vodika.

- 8a. V primeru prenosa lastništva infrastrukture znotraj istega podjetja za izpolnitev zahtev iz člena 63 se na novega lastnika prenesejo tudi dovoljenja, ki se nanašajo na to infrastrukturo.**
9. Države članice zagotovijo, da je prosilec obveščen o razlogih zavrnitve vloge za pridobitev dovoljenja ter da so ti razlogi objektivni in nediskriminatorni. Razlogi za tako zavrnitev se sporočijo Komisiji v vednost. Države članice uvedejo postopek, ki prosilcu omogoča pritožbo zoper tako zavrnitev.
10. Za razvoj novo oskrbovanih območij in za učinkovito delovanje nasploh ter brez poseganja v člen 30 lahko države članice zavrnejo izdajo novega dovoljenja za gradnjo in obratovanje distribucijskih plinovodnih sistemov za zemeljski plin na določenem območju, potem ko so taki sistemi zgrajeni ali se izdajo dovoljenja za izgradnjo na tem območju in če obstoječa ali načrtovana zmogljivost ni dovolj izkoriščena.

Člen 8

Certificiranje goriv iz obnovljivih virov in nizkoogljičnih goriv

1. **Države članice za namene certificiranja obnovljivih in nizkoogljičnih goriv od gospodarskih subjektov zahtevajo, da dokažejo izpolnjevanje pogojev za obnovljive pline, [...] določenih v členu [...] 25(2) in členu 29 Direktive (EU) 2018/2001. Izpolnjevanje teh trajnostnih meril in meril za prihranek emisij toplogrednih plinov se dokaže v skladu s členom 30 navedene direktive [...].**
2. Da se zagotovi, da prihranki emisij toplogrednih plinov zaradi uporabe nizkoogljičnih plinov in nizkoogljičnega vodika znašajo vsaj 70 % v skladu z opredelitvama v členu 2, točki (10) in (12) [...], države članice od gospodarskih subjektov zahtevajo, da dokažejo spoštovanje te mejne vrednosti in zahtev, določenih v metodologiji iz odstavka 5 tega člena. Za navedene namene od gospodarskih subjektov zahtevajo uporabo sistema masne bilance v skladu s členom 30(1) in (2) Direktive (EU) 2018/2001.
3. Države članice zagotovijo, da gospodarski subjekti predložijo zanesljive informacije glede skladnosti z mejno vrednostjo prihrankov emisij toplogrednih plinov v višini 70 %, določeno v odstavku 2, in z metodologijo za prihranke emisij toplogrednih plinov iz odstavka 5 ter da gospodarski subjekti zadevni državi članici na zahtevo dajo na voljo podatke, uporabljene za pridobitev navedenih informacij. Od gospodarskih subjektov zahtevajo, da vzpostavijo ustrezen standard neodvisne revizije informacij, ki jih predložijo, in dokažejo, da so to storili. Z revizijo se preveri, ali so sistemi, ki jih uporabljajo gospodarski subjekti, natančni, zanesljivi in zaščiteni pred goljufijami.

4. Obveznosti iz odstavka 2 veljajo ne glede na to, ali so nizkoogljična goriva proizvedena v Uniji ali so uvožena. Informacije o geografskem izvoru in vrsti uporabljene surovine za nizkoogljična goriva ali nizkoogljični vodik po posameznih dobaviteljih goriva se odjemalcem zagotovijo na spletnih mestih operaterjev, dobaviteljev ali zadevnih pristojnih organov ter se letno posodablja.
5. Komisija v **12 mesecih od začetka veljavnosti te direktive[...]** sprejme delegirane akte v skladu s členom 83, da dopolni to direktivo z določitvijo metodologije za ocenjevanje prihrankov emisij toplogrednih plinov zaradi nizkoogljičnih goriv. Z metodologijo se zagotovi, da se prihranki emisij ne pripišejo ogljikovemu dioksidu, katerega zajem je že prejel dobropis v okviru drugih pravnih določb, **hkrati pa je metodologija skladna z metodologijo za ocenjevanje prihrankov emisij toplogrednih plinov zaradi obnovljivih tekočih in plinastih goriv nebiološkega izvora, namenjenih uporabi v prometu, ter recikliranih ogljičnih goriv.**

6. Komisija lahko odloči, da prostovoljne nacionalne ali mednarodne sheme, ki določajo standarde za proizvodnjo nizkoogljičnih goriv ali nizkoogljičnega vodika, zagotavljajo točne podatke o prihrankih emisij toplogrednih plinov za namene tega člena in dokazujejo skladnost z metodologijo iz odstavka 5[...]. **Sklepe sprejme [...] le, če zadevna shema izpolnjuje ustrezne standarde zanesljivosti, preglednosti in neodvisne revizije v skladu z zahtevami, določenimi v Uredbi (EU) 2022/996 za certificiranje obnovljivih goriv.**
7. Če gospodarski subjekt predloži dokaz ali podatke, pridobljene v skladu s shemo, za katero je bila sprejeta odločitev na podlagi odstavka 6, država članica od njega ne zahteva, da predloži nadaljnja dokazila o skladnosti z merili, v skladu s katerimi je Komisija priznala shemo.
8. Pristojni organi držav članic nadzorujejo delovanje organov za certificiranje, ki opravljajo neodvisne revizije v okviru prostovoljne sheme. Organi za certificiranje na zahtevo pristojnih organov predložijo vse ustrezne informacije, potrebne za nadzor revizije, vključno s točnim datumom, časom in krajem revizije. Če država članica odkrije primere neskladnosti, o tem brez odlašanja obvesti prostovoljno shemo.

9. Komisija na zahtevo države članice, ki lahko temelji na zahtevi gospodarskega subjekta, na podlagi vseh razpoložljivih dokazov pregleda, ali so izpolnjena merila za prihranke emisij toplogrednih plinov iz tega člena, metodologija, razvita v skladu z odstavkom 5 tega člena, in mejne vrednosti prihrankov emisij toplogrednih plinov iz člena 2, točke (10[...]), (11) in (12[...]). V šestih mesecih po prejemu takega zahtevka odloči, ali zadevna država članica lahko:
- (a) sprejme, da že predloženi dokazi dokazujejo skladnost z merili za prihranke emisij toplogrednih plinov za nizkoogljična goriva, ali
 - (b) z odstopanjem od odstavka 7 od dobaviteljev vira nizkoogljičnih goriv zahteva, da predložijo dodatne dokaze o skladnosti z merili za prihranke emisij toplogrednih plinov in mejno vrednostjo prihrankov emisij toplogrednih plinov v višini 70 %.

10. Države članice od zadevnih gospodarskih subjektov prav tako zahtevajo, da v podatkovno zbirko Unije **ali v nacionalne podatkovne zbirke, ki so z njo povezane**, vnesejo informacije o opravljenih transakcijah in trajnostnih značilnostih **obnovljivih plinov in nizkoogljičnih goriv** v skladu z zahtevami **za obnovljive pline** iz [člena 28 Direktive (EU) 2018/2001]. Če so bila za proizvodnjo pošiljke nizkoogljičnih plinov izdana potrdila o izvoru, zanje veljajo enaka pravila, kot so določena v [členu 28 Direktive (EU) 2018/2001] za potrdila o izvoru, izdana za proizvodnjo obnovljivih plinov.
11. Komisija sprejme odločitve iz odstavka 6 tega člena z izvedbenimi akti. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 84(3). Take odločitve veljajo največ pet let.

[...]

Člen 9

Tehnična pravila

Regulativni organi, kadar države članice tako določijo, ali države članice zagotovijo, da so določena tehnična varnostna merila ter da so izdelana in javnosti dostopna tehnična pravila, ki določajo minimalne tehnične projektne in obratovalne zahteve za priključitev na sistem za UZP, sisteme skladišč, druge prenosne in distribucijske sisteme, neposredne plinovode ter vodikov sistem. Ta tehnična pravila zagotavljajo interoperabilnost sistemov ter so objektivna in nediskriminatorna. Kadar je primerno, lahko agencija ACER poda ustrezna priporočila, da se doseže skladnost teh pravil. Ta pravila se sporočijo Komisiji v skladu s členom 5 Direktive (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta²⁴.

Po potrebi **regulativni organi, kadar države članice tako določijo, ali** države članice zahtevajo, da operaterji prenosnih sistemov, operaterji distribucijskih sistemov in operaterji vodikovih omrežij na njihovem ozemlju objavijo tehnična pravila v skladu s členom 9, zlasti pravila za priključitev na omrežje, ki vključujejo zahteve za kakovost in tlak plina ter dodajanje vonja plinu. Države članice prav tako zahtevajo, da operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov objavijo tarife za priključitev plina iz obnovljivih virov na podlagi objektivnih, preglednih in nediskriminatornih meril.

²⁴ Direktiva (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL L 241, 17.9.2015, str. 1).

POGLAVJE III

KREPITEV VLOGE ODJEMALCEV, NJIHOVO VARSTVO IN MALOPRODAJNI TRGI

Člen 10

Osnovne pogodbene pravice

1. Države članice zagotovijo, da [...] imajo vsi končni odjemalci pravico do dobave plina na osnovi sporazuma z dobaviteljem ne glede na to, v kateri državi članici je dobavitelj registriran, pod pogojem da upošteva veljavna trgovinska pravila **in zahteve ter [...]** pravila **in zahteve** za izravnavo **in za zanesljivost oskrbe, ki izhajajo iz člena 7(2)**. V zvezi s tem sprejmejo vse potrebne ukrepe, da zagotovijo, da upravni postopki niso diskriminatorni do dobaviteljev, ki so že registrirani v drugi državi članici.
2. Države članice brez poseganja v pravila Unije o varstvu porabnikov, zlasti v Direktivo 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta in Direktivo Sveta 93/13/EGS, zagotovijo, da imajo končni odjemalci zagotovljene pravice iz odstavkov 3 do 11[...] tega člena.

3. Končni odjemalci imajo pravico do pogodbe s svojim dobaviteljem, ki določa:
- (a) ime in naslov dobavitelja;
 - (b) opravljene storitve, ponujeno raven kakovosti storitev in rok za prvo priključitev;
 - (c) vrste ponujenih vzdrževalnih storitev;
 - (d) načine, na katere je mogoče pridobiti najnovejše podatke o vseh veljavnih tarifah, stroških vzdrževanja in paketnih proizvodih ali storitvah;
 - (e) trajanje pogodbe, pogoje za podaljšanje in odstop od pogodbe ter storitev, vključno s proizvodi ali storitvami, ki so v paketu s temi storitvami, in ali je dovoljena brezplačna odpoved pogodbe;
 - (f) dogovore o nadomestilu in povračilu, ki velja, če ni dosežena raven kakovosti storitev iz pogodbe, vključno z nenatančnim ali zapoznelim obračunavanjem;
 - (g) način za sprožitev postopkov za zunajsodno reševanje sporov v skladu s členom 24;
 - (h) informacije o pravicah potrošnikov, vključno z obravnavanjem pritožb, in vse informacije iz tega odstavka, ki se pregledno sporočajo na računu in prek spletnih strani podjetij plinskega ali vodikovega gospodarstva.

Pogoji so pravični in znani vnaprej. Ti podatki se v vsakem primeru zagotovijo pred sklenitvijo ali potrditvijo pogodbe. Tudi če se pogodbe sklepajo prek posrednikov, se podatki **v zvezi z zadevami iz tega odstavka [...]** zagotovijo pred sklenitvijo pogodbe.

Končni odjemalci prejmejo povzetek glavnih pogodbenih pogojev v razvidni obliki ter v jedrnatem in preprostem jeziku. **Komisija v zvezi s tem zagotovi nezavezujoče smernice.**

4. Končni odjemalci pravočasno prejmejo obvestilo o kakršni koli nameravani spremembi pogodbenih pogojev in so hkrati s prejemom tega obvestila obveščeni o pravici do odpovedi pogodbe. Dobavitelji svoje končne odjemalce neposredno ter na pregleden in razumljiv način obvestijo o vsakršni prilagoditvi dobavne cene, razlogih in pogojih za prilagoditev ter njenem obsegu, v vsakem primeru pa najpozneje dva tedna, gospodinjske odjemalce pa najpozneje en mesec pred začetkom učinkovanja prilagoditve. Države članice končnim odjemalcem zagotovijo možnost odpovedi pogodb, če ti ne sprejmejo novih pogodbenih pogojev ali prilagoditev dobavne cene, o katerih jih obvesti njihov dobavitelj.
5. Dobavitelji končnim odjemalcem zagotovijo pregledne informacije o veljavnih cenah in tarifah ter splošno veljavnih pogojih v zvezi z dostopom do plinskih storitev in njihovo uporabo.
6. Dobavitelji končnim odjemalcem ponudijo možnost široke izbire načinov plačevanja. Ti načini plačevanja ne diskriminirajo odjemalcev po nepotrebnem. Vse razlike v stroških, povezanih z načini plačevanja ali predplačilnimi sistemi, morajo biti objektivne, nediskriminatorne in sorazmerne ter v skladu s členom 62 Direktive (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta ne smejo preseči neposrednih stroškov, ki jih ima prejemnik plačila zaradi uporabe določenega načina plačevanja ali predplačilnega sistema²⁵.
7. Gospodinjski odjemalci, ki imajo dostop do predplačilnih sistemov, niso postavljeni v slabši položaj zaradi predplačilnih sistemov.

²⁵ Direktiva (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembah direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 ter razveljavitvi Direktive 2007/64/ES (UL L 337, 23.12.2015).

8. Dobavitelji končnim odjemalcem ponudijo poštene in pregledne splošne pogoje, ki so določeni v jasnem in nedvoumnem jeziku ter ne vsebujejo nepogodbenih ovir za uresničevanje pravic odjemalcev, kot je preobsežna pogodbeni dokumentacija. Odjemalci so zavarovani pred nepoštenimi ali zavajajočimi načini prodaje.
9. Končni odjemalci imajo pravico, da njihovi dobavitelji zanje opravljajo kakovostne storitve in ustrezno obravnavajo pritožbe. Dobavitelji pritožbe obravnavajo enostavno, pravično in pravočasno.
10. Dobavitelji gospodinjskim odjemalcem zemeljskega plina zagotovijo ustrezne informacije o alternativnih ukrepih, da se dovolj zgodaj pred vsakim načrtovanim odklopom le-ta prepreči. Ti alternativni ukrepi lahko vključujejo informacije o virih podpore, s pomočjo katerih bi preprečili odklop, predplačilne sisteme, energetske preglede, storitve energetskega svetovanja, alternativne načrte plačil, nasvete za upravljanje dolgov ali moratorije na odklop ter odjemalcem, ki bodo odklopljeni od omrežja, ne bi smeli povzročati dodatnih stroškov.
11. Dobavitelji končnim odjemalcem zagotovijo zaključni račun po vsaki zamenjavi dobavitelja najpozneje šest tednov po taki zamenjavi.

Člen 11

Pravica do zamenjave in pravila o z njo povezanih pristojbinah

1. Odjemalci imajo pravico do zamenjave dobaviteljev plina ali tržn[...]**ega** udeleženc[...]**a**. Države članice zagotovijo, da lahko odjemalec, ki želi zamenjati dobavitelja ali tržnega udeleženca ob spoštovanju pogodbenih pogojev, to stori v največ treh tednih od datuma zahtevka. Najpozneje od **1. januarja** 2026 naprej tehnični postopek za zamenjavo dobavitelja ali tržnega udeleženca ne sme trajati dlje kot 24 ur in mora biti izvedljiv na kateri koli delovni dan.
2. Države članice zagotovijo, da se odjemalcem pravica do zamenjave dobavitelja ali tržnega udeleženca zagotovi nediskriminatorno, kar zadeva stroške, vloženi trud in čas.
3. Države članice zagotovijo, da se vsaj gospodinjskim odjemalcem in malim podjetjem v zvezi z zamenjavo ne zaračunajo nobene pristojbine za plin. Hkrati lahko dobaviteljem ali tržnim udeležencem dovolijo, da odjemalcem zaračunajo pristojbino za prekinitev pogodbe, če ti po lastni volji prekinejo pogodbo o dobavi s fiksno ceno, sklenjeno za določeno obdobje, pred njenim potekom, pod pogojem:
 - (a) da so take pristojbine del pogodbe, ki jo je odjemalec sklenil po lastni volji, in
 - (b) da je odjemalec o takih pristojbinah jasno obveščen pred sklenitvijo pogodbe.

Take pristojbine so sorazmerne in ne presegajo neposredne gospodarske škode, ki jo zaradi odjemalčeve odpovedi pogodbe utrpi dobavitelj ali tržni udeleženec. [...] **V primeru združenih ponudb [...] lahko odjemalci prekinejo posamezne storitve iz pogodbe. [...]** Dokazno breme neposredne gospodarske škode nosi dobavitelj ali tržni udeleženec. Dopustnost pristojbine za prekinitev pogodbe nadzoruje regulativni organ ali drug pristojni nacionalni organ.

4. Gospodinjski odjemalci plinov so upravičeni do udeležbe v sistemih kolektivne zamenjave. Države članice odpravijo vse regulativne ali upravne ovire za kolektivno zamenjavo ter zagotovijo okvir, ki bo omogočil varstvo za porabnike, da se preprečijo zlorabe.
5. **Države članice zagotovijo, da imajo odjemalci [...] pravico, da svoje pogodbe o dobavi plina prekinejo v zelo kratkem času.**

Člen 11a

Pravice in varstvo odjemalcev v zvezi s postopnim opuščanjem zemeljskega plina

Kadar je dovoljen odklop uporabnikov omrežja na podlagi člena 34(4), države članice zagotovijo, da:

- a. [...]**so bila opravljena posvetovanja z zadevnimi uporabniki omrežja in drugimi ustreznimi deležniki, zlasti potrošniškimi organizacijami;
- b.** so uporabniki omrežja in ustrezni deležniki dovolj zgodaj pred načrtovanim datumom odklopa in nadaljnjimi koraki v zvezi z njim o tem obveščeni;
- c.** imajo končni odjemalci dostop do informacij in ustreznih nasvetov o možnostih trajnostnega ogrevanja po postopku „vse na enem mestu“, vzpostavljenem v skladu s členom 21 Direktive (EU) .../... [prenovljena direktiva o energijski učinkovitosti];
- d.** se pri načrtovanju in izvajanju postopnega opuščanja zemeljskega plina ustrezno upoštevajo posebne potrebe ranljivih odjemalcev ali odjemalcev, ki jih je prizadela energetska revščina.

Orodja za primerjavo za zemeljski plin

1. Države članice zagotovijo, da imajo vsaj gospodinjski odjemalci zemeljskega plina in mikropodjetja **s pričakovano letno porabo pod 100 000 kWh[...]** brezplačen dostop do vsaj enega orodja za primerjavo ponudb dobaviteljev, vključno z združenimi ponudbami. Odjemalci so obveščeni o tem, da so taka orodja na razpolago, v sklopu računov, skupaj z njimi ali na drug način. Orodja izpolnjujejo vsaj naslednje zahteve:
 - (a) so neodvisna od tržnih udeležencev in zagotavljajo, da so podjetja **plinskega** gospodarstva deležna enake obravnave pri rezultatih iskanja;
 - (b) jasno navajajo svoje lastnike in fizično ali pravno osebo, ki upravlja z orodjem in ga nadzira, ter informacije o financiranju orodij;
 - (c) določajo in navajajo jasna in objektivna merila, na katerih temelji primerjava, vključno s storitvami;
 - (d) uporabljajo preprost in nedvoumen jezik;
 - (e) zagotavljajo točne in najnovejše informacije ter navajajo čas zadnje posodobitve informacij;

- (f) so dostopna za invalide, tako da so dojemljiva, opravljiva, razumljiva in robustna;
- (g) zagotavljajo učinkovit postopek za opozarjanje na nepravilne informacije o objavljenih ponudbah;
- (h) izvajajo primerjavo, pri čemer zahtevane osebne podatke omejujejo na tiste, ki so za primerjavo nujno potrebni.

Države članice zagotovijo, da vsaj eno orodje pokriva celotni trg zemeljskega plina. Kadar trg pokriva več orodij, ta orodja v okviru izvedljivega zajemajo karseda popoln nabor ponudb plina in znaten del trga, kadar ta orodja ne pokrivajo trga v celoti, pa pred prikazom rezultatov vključujejo jasno navedbo o tem.

- 2. Orodja lahko upravlja kateri koli subjekt, tudi zasebne družbe in javni organi ali telesa.
- 3. Države članice lahko zahtevajo, da orodja za primerjavo iz odstavka 1 vključujejo primerjalne kriterije, povezane z vrsto storitev, ki jih nudijo dobavitelji.

4. Države članice imenujejo pristojni organ, ki bo odgovoren za izdajo znaka za zaupanje za orodja za primerjavo, ki izpolnjujejo zahteve iz odstavka 1, in zagotavljal, da orodja za primerjavo z znakom za zaupanje še naprej izpolnjujejo navedene zahteve. Ta organ je neodvisen od vseh tržnih udeležencev in upravljavcev orodij za primerjavo.
5. Vsako orodje za primerjavo ponudb tržnih udeležencev je upravičeno do vloge za znak za zaupanje v skladu s tem členom na prostovoljni in nediskriminatorni osnovi.
6. Z odstopanjem od odstavkov 4 in 5 se lahko države članice odločijo, da ne bodo izdajale znakov za zaupanje za orodja za primerjavo, če orodje za primerjavo, ki izpolnjuje zahteve iz odstavka 1, zagotovi javni organ ali telo.

Člen 13

Aktivni odjemalci na trgu zemeljskega plina

1. Države članice zagotovijo, da imajo končni odjemalci pravico delovati kot aktivni odjemalci, ne da bi zanje veljale nesorazmerne diskriminatorne tehnične zahteve, administrativne zahteve, postopki in plačila ter omrežnine, ki ne odražajo stroškov.
2. Države članice za aktivne odjemalce zagotovijo:
 - (a) da imajo pravico do neposrednega delovanja;
 - (b) da imajo pravico do prodaje zemeljskih plinov, ki jih sami proizvedejo, z uporabo sistema zemeljskega plina;
 - (c) da imajo pravico do sodelovanja v programih energetske učinkovitosti **in preusmeritve odjema**;
 - (d) da lahko upravljanje objektov, ki jih potrebujejo za svoje dejavnosti, vključno z namestitvijo, delovanjem, obdelavo podatkov in vzdrževanjem, prenesejo na tretjo osebo in da se ta ne šteje kot aktivni odjemalec;
 - (e) da so jim zagotovljene pregledne in nediskriminatorne omrežnine, ki odražajo stroške, da se tako zagotovi njihov zadosten in uravnotežen prispevek k delitvi skupnih stroškov sistema;
 - (f) da so finančno odgovorni za neravnovesja, ki jih povzročijo v sistemu zemeljskega plina, ali da prenesejo bilančno odgovornost v skladu s členom 3(e) [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...] **804**].

3. Države članice imajo lahko v svojem nacionalnem pravu različne določbe, ki se uporabljajo za posamezne aktivne odjemalce in aktivne odjemalce, ki delujejo skupaj, pod pogojem da se vse pravice in obveznosti na podlagi tega člena uporabljajo za vse aktivne odjemalce. Vsako drugačno obravnavanje aktivnih odjemalcev, ki delujejo skupaj, mora biti sorazmerno in ustrezno utemeljeno.
4. Države članice zagotovijo, da za aktivne odjemalce, ki imajo v lasti obrate za shranjevanje obnovljivega plina, velja, da:
- (a) imajo pravico do priključitve na omrežje v razumnem roku po vložitvi zahteve, če so izpolnjeni vsi potrebni pogoji, kot je bilančna odgovornost;
 - (b) niso predmet dvojnega zaračunavanja, vključno z omrežnino, za skladiščen obnovljivi plin, ki ostane v njihovih prostorih;
 - (c) zanje ne veljajo nesorazmerne zahteve glede licenc ali pristojbin;
 - (d) lahko zagotavljajo več storitev hkrati, če je to tehnično izvedljivo.

Člen 14

Energetske skupnosti državljanov *na trgu zemeljskega plina*

1. Države članice lahko za energetske skupnosti državljanov vzpostavijo ustrezen regulativni okvir.
2. Če države članice vzpostavijo ustrezen regulativni okvir iz odstavka 1, zagotovijo, da:
[...]
 - (a) je sodelovanje v energetske skupnosti državljanov odprto in prostovoljno;
 - (b) je članom ali delničarjem energetske skupnosti državljanov dovoljeno, da izstopijo iz skupnosti; v tem primeru se uporablja člen 11;

- (c) člani ali delničarji energetske skupnosti državljanov ne izgubijo pravic in obveznosti, ki jih imajo kot gospodinjski odjemalci ali aktivni odjemalci;
- (d) ustrežni operaterji distribucijskega sistema ob pravičnem nadomestilu, ki ga oceni regulativni organ, sodelujejo z energetskimi skupnostmi državljanov, da se olajša prenos obnovljivih [...] plinov znotraj teh skupnosti;
- (e) za energetske skupnosti državljanov veljajo nediskriminatorni, pravični, sorazmerni in pregledni postopki in takse, tudi v zvezi s priključitvijo na omrežje, registracijo in izdajo dovoljenj, ter pregledne in nediskriminatorne omrežnine, ki odražajo stroške, da se zagotovi njihov zadosten in uravnotežen prispevek k delitvi skupnih stroškov sistema zemeljskega plina.

3. Če države članice vzpostavijo ustrezen regulativni okvir iz odstavka 1, lahko v njem za energetske skupnosti državljanov zagotovijo, da: [...]:

- (a) so odprte za čezmejno sodelovanje; [...]
- (b) imajo pravico do lastništva, vzpostavitve, nakupa ali zakupa distribucijskih omrežij in do avtonomnega upravljanja teh omrežij v skladu s pogoji iz odstavka 4 tega člena;
- (c) zanje veljajo izjeme iz člena 28(2).

4. Če države članice vzpostavijo ustrezen regulativni okvir iz odstavka 1, za energetske skupnosti državljanov zagotovijo, da:[...]

- (a) imajo nediskriminatoren dostop do vseh trgov zemeljskega plina;
- (b) se obravnavajo nediskriminatorno in sorazmerno glede na dejavnosti, pravice in obveznosti, ki jih imajo kot končni odjemalci, proizvajalci, dobavitelji, operaterji distribucijskih sistemov ali tržni udeleženci;
- (c) so finančno odgovorne za neravnovesja, ki jih povzročijo v sistemu zemeljskega plina, ali prenesejo bilančno odgovornost v skladu s členom 3(e) [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...]**804**];
- (d) se obravnavajo kot aktivni odjemalci v skladu s členom 13, odstavek 2, točka (e), in odstavek 4, točke (a), (c) in (d) [...];
- (e) imajo pravico, da znotraj energetske skupnosti državljanov v skladu z določbami tega člena uredijo souporabo obnovljivega plina, ki ga proizvedejo proizvodne naprave v lasti skupnosti, če se izpolnjujejo druge zahteve iz tega člena ter pod pogojem, da se ohranijo pravice in obveznosti, ki jih imajo člani skupnosti kot končni odjemalci.

Za namene prvega pododstavka, točka (e), kadar se obnovljivi plini souporabljajo, je to brez poseganja v veljavne omrežnine, tarife in dajatve v skladu s pregledno analizo stroškov in koristi distribuiranih virov energije, ki jo izdela pristojni nacionalni organ.

[...]5. Države članice se lahko odločijo, da energetskim skupnostim državljanov podelijo pravico do upravljanja distribucijskih omrežij na njihovem območju delovanja in določijo ustrezne postopke brez poseganja v poglavje VI ali druga pravila in ureditve, ki se uporabljajo za operaterje distribucijskih sistemov.

Če je [...] podeljena pravica [...] **iz prvega pododstavka**, države članice zagotovijo, da:

- (a) lahko energetske skupnosti državljanov prenašajo neobnovljivi plin, če [...]je to potrebno za varno delovanje sistema;
- (b) imajo energetske skupnosti državljanov pravico, da z ustreznim operaterjem distribucijskega sistema ali operaterjem prenosnega sistema, na katerega je njihovo omrežje priključeno, sklenejo sporazum o upravljanju omrežja;
- (c) se za energetske skupnosti državljanov uporabljajo omrežnine na priključnih točkah med njihovim omrežjem in distribucijskim omrežjem zunaj energetske skupnost državljanov;
- (d) energetske skupnosti državljanov ne diskriminirajo ali delujejo v škodo odjemalcev, ki ostanejo priključeni na distribucijski sistem.

6. Če države članice vzpostavijo ustrezen regulativni okvir iz odstavka 1, [...] zagotovijo, [...] da:
- (a) zasebna podjetja, ki opravljajo obsežno komercialno dejavnost in za katera je sektor zemeljskega plina primarno področje gospodarske dejavnosti, ne smejo – niti neposredno niti posredno prek hčerinskega podjetja – sodelovati [...]kot člani ali delničarji ali na druge načine, kot so denimo naložbe;
 - (b) zasebna podjetja, ki opravljajo obsežno komercialno dejavnost in sodelujejo v skupnosti kot člani ali delničarji ali na druge načine, kot so denimo naložbe, ne morejo izvajati kakršnega koli odločilnega vpliva na odločanje v energetske skupnosti državljanov;
 - (c) so energetske skupnosti državljanov ekonomsko in finančno neodvisne od zasebnih podjetij, ki niso skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov ali mala podjetja;
 - (d) se vsaj 15 % glasovalnih pravic dodeli gospodinjskim odjemalcem, ki so neodvisni od drugih članov ali delničarjev, kot so denimo mala podjetja in lokalni organi.

Računi in informacije o obračunu

1. Države članice zagotovijo, da so računi in informacije o obračunu pravilni, razumljivi, jasni, jedrnati, uporabniku prijazni in predstavljeni na način, ki olajšuje primerjavo s strani končnih odjemalcev ter da izpolnjujejo minimalne zahteve iz Priloge I. Končni odjemalci na zahtevo prejmejo jasno in razumljivo pojasnilo o tem, kako je bil pripravljen njihov račun, zlasti če računi ne temeljijo na dejanski porabi.
2. Države članice zagotovijo, da končni odjemalci vse račune in informacije o obračunu prejmejo brezplačno.
3. Države članice zagotovijo, da se končnim odjemalcem ponudi možnost elektronskega prejemanja računov in informacij o obračunu, **vsaj v primeru gospodinjskih odjemalcev ter malih in mikropodjetij pa tudi [...]** možnost sklenitve prožnih ureditev za dejansko plačilo računov.
4. Če pogodba vsebuje prihodnje spremembe proizvoda ali cene ali popusta, mora biti to navedeno na računu skupaj z datumom izvršitve spremembe.
5. Ko države članice razmišljajo o spremembi zahtev glede vsebine računov, se o tem posvetujejo s porabniškimi organizacijami.

Pametni merilni sistemi v sistemu zemeljskega plina

1. Za spodbujanje energetske učinkovitosti in krepitev vloge končnih odjemalcev države članice ali, kadar država članica tako določi, regulativni organi podjetjem plinskega gospodarstva močno priporočajo, naj optimizirajo svojo porabo plina, med drugim z nudenjem storitev upravljanja energije in uvajanjem pametnih merilnih sistemov, ki so interoperabilni, zlasti s porabniškimi sistemi za upravljanje z energijo in pametnimi omrežji v skladu z veljavnimi pravili Unije o varstvu podatkov.
2. Države članice zagotovijo uvedbo pametnih merilnih sistemov na svojih ozemljih.

Ne glede na prvi pododstavek se lahko z[...]a tako [...] obveznost uvedbe zahteva ocena stroškov in koristi, ki se izvede v skladu z načeli iz Priloge II. Države članice lahko v okviru svoje ocene stroškov in koristi ločeno ocenijo tudi različne kategorije odjemalcev in skupin odjemalcev, kot so gospodinjstva, mala in srednja podjetja ter industrija.

3. Države članice, ki nadaljujejo z uvajanjem pametnih merilnih sistemov, sprejmejo in objavijo minimalne funkcionalne in tehnične zahteve za pametne merilne sisteme, ki bodo uvedeni na njihovem ozemlju v skladu s členom 18 in Prilogo II. Zagotovijo interoperabilnost teh pametnih merilnih sistemov ter njihovo zmožnost zagotavljanja podatkov za porabniške sisteme za upravljanje z energijo. Glede tega upoštevajo uporabo ustreznih razpoložljivih standardov, vključno s tistimi, ki omogočajo interoperabilnost, najboljšo prakso ter pomen razvoja pametnih omrežij in razvoja notranjega trga plina.

4. Države članice, ki uvajajo pametne merilne sisteme, zagotovijo, da končni odjemalci prispevajo k stroškom, povezanim z uvajanjem, na pregleden in nediskriminatoren način, pri čemer upoštevajo dolgoročne koristi vzdolž celotne vrednostne verige. Države članice ali, kadar država članica tako določi, pristojni nacionalni organi to uvajanje na svojem ozemlju redno spremljajo, da lahko sledijo doseganju koristi za odjemalce.
5. Kadar je uvajanje pametnih merilnih sistemov v postopku ocene stroškovne učinkovitosti iz odstavka 2 ocenjeno negativno, države članice zagotovijo, da se ta ocena vsaj na štiri leta pregleda kot odgovor na večje spremembe osnovnih predpostavk, razvoja tehnologije in razvoja na trgu. Ko je na razpolago rezultat posodobljene ocene stroškov in koristi, o njem uradno obvestijo Komisijo.
6. Določbe o pametnih merilnih sistemih iz te direktive se uporabljajo za bodoče naprave in naprave, ki nadomeščajo starejše pametne števec. Pametni merilni sistemi, ki so že nameščeni ali ki so začeli delovati pred [datum začetka veljavnosti], se lahko še naprej uporabljajo do konca življenjske dobe. Pametni merilni sistemi, ki ne izpolnjujejo zahtev iz člena [...]18 in Priloge II, pa se po [12 let po začetku veljavnosti te direktive] ne uporabljajo več.
7. Za namene odstavka 6 „začetek del“ pomeni bodisi začetek gradbenih del v okviru naložbe bodisi prvo trdno zavezo za naročilo opreme ali drugo zavezo, po kateri naložbe ni mogoče več preklicati, če slednja nastopi pred začetkom gradbenih del. Nakup zemljišč in pripravljala dela, kot je pridobivanje dovoljenj in opravljanje predhodnih študij izvedljivosti, se ne štejejo za začetek del. Pri prevzemih „začetek del“ pomeni trenutek pridobitve sredstev, neposredno povezanih s prevzetim podjetjem.

Člen 17

Pametni merilni sistemi v vodikovem sistemu

1. Države članice zagotovijo uvedbo pametnih merilnih sistemov, ki so sposobni natančno meriti porabo, zagotavljati informacije o dejanskem času porabe ter prenašati in prejemati podatke za namene obveščanja, spremljanja in nadzora z uporabo elektronske komunikacije.

Ne glede na prvi pododstavek se lahko z[...]a tako [...]obveznost uvedbe zahteva ocena stroškov in koristi, ki se izvede v skladu z načeli iz Priloge II.

2. Države članice zagotovijo varnost merilnih sistemov in zadevnega sporočanja podatkov ter zasebnost končnih odjemalcev v skladu z zadevno zakonodajo Unije na področju varstva podatkov in zasebnosti, pa tudi interoperabilnost teh sistemov ob upoštevanju ustreznih standardov.

3. Komisija z izvedbenimi akti sprejme zahteve glede interoperabilnosti za pametno merjenje in postopke za zagotovitev, da imajo upravičene strani dostop do podatkov teh merilnih sistemov. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom posvetovanja iz člena 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.
4. **Države članice, ki uvajajo pametne merilne sisteme, zagotovijo, da končni odjemalci prispevajo k stroškom, povezanim z uvajanjem, na pregleden in nediskriminatoren način, pri čemer upoštevajo dolgoročne koristi vzdolž celotne vrednostne verige. [...]To uvajanje na svojem ozemlju redno spremljajo, da lahko sledijo doseganju koristi za odjemalce.**
5. **Kadar je uvajanje pametnih merilnih sistemov v postopku ocene stroškovne učinkovitosti iz odstavka 1 ocenjeno negativno, države članice zagotovijo, da se ta ocena vsaj na štiri leta pregleda kot odgovor na večje spremembe osnovnih predpostavk, razvoja tehnologije in razvoja na trgu. Ko je na razpolago rezultat posodobljene ocene stroškov in koristi, o njem uradno obvestijo Komisijo.**

Člen 18

Funkcionalnosti pametnih merilnih sistemov v sistemu zemeljskega plina

Kadar je uvedba pametnih merilnih sistemov v postopku ocene stroškovne učinkovitosti iz člena 16(2) ocenjena pozitivno ali kadar se pametni merilni sistemi uvajajo sistematično po [datum začetka veljavnosti], države članice te sisteme uvedejo v skladu z evropskimi standardi, Prilogo II in naslednjimi zahtevami:

- (a) pametni merilni sistemi natančno merijo dejansko porabo zemeljskega plina in končnim odjemalcem lahko dajejo na razpolago informacije o dejanskem času uporabe, vključno s potrjenimi podatki o pretekli porabi, ki so za končne odjemalce enostavno in varno dostopni in grafično prikazani, in sicer na zahtevo in brez dodatnih stroškov, ter nepotrjenimi najnovejšimi podatki o porabi, ki so za končne odjemalce prav tako enostavno in varno dostopni brez dodatnih stroškov prek standardiziranega vmesnika ali dostopa na daljavo, z namenom omogočanja avtomatiziranih programov energetske učinkovitosti in drugih storitev;
- (b) varnost pametnih merilnih sistemov in sporočanja podatkov je skladna z zadevnimi pravili Unije na področju varnosti ob upoštevanju najboljših razpoložljivih tehnik za zagotavljanje najvišje ravni kibernetске varnosti, pri čemer se upoštevajo stroški in načela sorazmernosti;
- (c) zasebnost in varstvo osebnih podatkov končnih odjemalcev sta skladna z zadevnimi pravili Unije na področju varstva osebnih podatkov in zasebnosti;

- (d) če tako zahtevajo končni odjemalci, se podatki o njihovi porabi zemeljskega plina dajo na razpolago njim samim v skladu z izvedbenimi akti, sprejetimi na podlagi člena [...]22, prek standardiziranega komunikacijskega vmesnika ali dostopa na daljavo, ali tretji osebi, ki deluje v njihovem imenu, in sicer v lahko razumljivi obliki, tako da lahko primerjajo pogodbe na enaki osnovi;
- (e) končni odjemalci pred namestitvijo pametnih števecv ali ob njej dobijo ustrezne nasvete in informacije, zlasti o vseh svojih možnostih v zvezi z upravljanjem odčitavanja števecv in spremljanjem porabe energije ter o zbiranju in obdelavi osebnih podatkov v skladu z veljavnimi pravili Unije na področju varstva osebnih podatkov;
- (f) pametni merilni sistemi končnim odjemalcem omogočajo merjenje in poravnavo v časovnih intervalih, ki ustrezajo najkrajšemu obračunskemu intervalu na nacionalnem trgu.

Za namene točke (d) prvega pododstavka je končnemu odjemalcu omogočeno, da pridobi svoje podatke s števecv ali jih posreduje drugi osebi brez dodatnih stroškov in v skladu s svojo pravico do prenosljivosti podatkov na podlagi pravil Unije o varstvu podatkov.

Pravica do pametnega števca za zemeljski plin

1. Kadar je uvedba pametnih merilnih sistemov v postopku ocene stroškovne učinkovitosti iz odstavka člena 16(2) ocenjena negativno in se ti ne [...]uvajajo sistematično, države članice zagotovijo, da ima vsak končni odjemalec, ki plača s tem povezane stroške, na zahtevo pravico, da se mu pod pravičnimi, razumnimi in stroškovno učinkovitimi pogoji namesti oziroma, kadar je primerno, posodobi pametni števec, ki je:
 - (a) kadar je tehnično možno, opremljen s funkcionalnostmi iz člena 18 ali z minimalnim naborom funkcionalnosti, ki ga opredelijo in objavijo države članice na nacionalni ravni v skladu s Prilogo II;
 - (b) interoperabilen in opremljen za zagotavljanje zelene povezljivosti števnice infrastrukture s porabniškimi sistemi za upravljanje z energijo.
2. Države članice ali, kadar država članica tako določi, pristojni nacionalni organi v zvezi z odjemalčevo zahtevo za pametni števec na podlagi odstavka 1:
 - (a) zagotovijo, da so v ponudbi končnemu odjemalcu, ki zahteva namestitvev pametnega števca, izrecno navedene in jasno opisane:
 - (i) funkcionalnosti in interoperabilnost, ki jih pametni števec lahko podpira, storitve, ki so možne, in realne koristi pametnega števca v danem trenutku;
 - (ii) stroški, povezani s pametnim števcem, ki jih mora nositi končni odjemalec;

- (b) zagotovijo, da se pametni števec namesti v razumnem času, v vsakem primeru pa najpozneje štiri mesece od odjemalčeve zahteve;
- (c) redno, najmanj pa vsaki dve leti, pregledajo in objavijo stroške, povezane s števcem, in spremljajo razvoj teh stroškov kot posledico tehnoloških sprememb in morebitnih posodobitev merilnih sistemov.

Člen 20

Konvencionalni števeci za zemeljski plin

1. Kadar končni odjemalci zemeljskega plina nimajo pametnih števecov, države članice pri vsakem končnem odjemalcu zagotovijo, da so opremljeni s posameznimi konvencionalnimi števci, ki natančno merijo njihovo dejansko porabo. **Iz te zahteve lahko izvzamejo gospodinjske odjemalce, ki za ogrevanje ne uporabljajo plina. Izvzetje se lahko razširi tudi na negospodinjske odjemalce v stavbah, v katerih je večina odjemalcev gospodinjstev, ki so upravičena do izvzetja, če taka uvedba ni tehnično izvedljiva.**
2. Države članice zagotovijo, da lahko končni odjemalci zemeljskega plina brez težave odčitavajo svoje konvencionalne števce, bodisi neposredno bodisi posredno prek spletnega ali kakšnega drugega ustreznega vmesnika.

Člen 21

Upravljanje podatkov

1. Pri določitvi pravil o upravljanju in izmenjavi podatkov države članice ali, kadar država članica tako določi, pristojni nacionalni organi določijo pravila, na podlagi katerih lahko upravičene stranke dostopajo do podatkov končnega odjemalca v skladu s tem členom in veljavnim pravnim okvirom Unije. Za namene te direktive se šteje, da podatki zajemajo podatke o merjenju in porabi ter podatke, potrebne za zamenjavo dobavitelja odjemalca in druge storitve.
2. Države članice organizirajo upravljanje podatkov, da bi zagotovile učinkovit in varen dostop do podatkov in njihovo izmenjavo ter zaščito in varstvo podatkov.

Ne glede na model upravljanja podatkov, ki se uporablja v vsaki državi članici, stranke, odgovorne za upravljanje podatkov, vsaki upravičeni stranki omogočijo dostop do podatkov končnega odjemalca v skladu z odstavkom 1. Zahtevani podatki morajo biti upravičenim strankam na razpolago nediskriminatorno in istočasno. Dostop do podatkov mora biti enostaven, ustrezni postopki za pridobitev dostopa pa javno dostopni.

3. Pravila o dostopu do podatkov in shranjevanju podatkov za namene te direktive so skladni z ustreznim pravom Unije.

Obdelava osebnih podatkov v okviru te direktive se izvede v skladu z Uredbo (EU) 2016/679.

4. Države članice ali, kadar država članica tako določi, pristojni nacionalni organi pooblastijo in certificirajo ali po potrebi nadzorujejo stranke, ki upravljajo podatke, da bi zagotovili njihovo izpolnjevanje zahtev iz te direktive.

Države članice se lahko brez poseganja v naloge pooblaščenih oseb za varstvo podatkov v skladu z Uredbo (EU) 2016/679 odločijo, da od strank, ki upravljajo podatke, zahtevajo imenovanje nadzornikov za skladnost, odgovornih za spremljanje izvajanja ukrepov, ki jih sprejmejo ustrezne stranke za zagotavljanje nediskriminatornega dostopa do podatkov in izpolnjevanja zahtev iz te direktive.

Države članice lahko imenujejo nadzornike za skladnost ali organe iz člena [...]42(2), točka (d), te direktive, za izpolnjevanje obveznosti iz tega odstavka.

5. Končnim odjemalcem se dostop do njihovih podatkov ali zahteva za prenos teh podatkov ne sme dodatno zaračunavati.

Države članice so odgovorne za določanje ustreznih stroškov za dostop do podatkov s strani upravičenih strank.

Države članice [...] zagotovijo, da so vsi stroški, ki jih zaračunavajo nadzorovani organi, ki zagotavljajo podatkovne storitve, razumni in upravičeni.

Člen 22

Zahteve za interoperabilnost in postopki za dostop do podatkov na trgu zemeljskega plina

1. Da bi spodbujale konkurenco na maloprodajnem trgu zemeljskega plina in v izogib pretiranim upravnim stroškom za upravičene stranke, države članice olajšajo popolno interoperabilnost energetskih storitev v Uniji.
2. Komisija z izvedbenimi akti sprejme zahteve za interoperabilnost ter nediskriminatorne in pregledne postopke za dostop do podatkov iz člena 21(1). Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom posvetovanja iz člena 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.
3. Države članice zagotovijo, da podjetja plinskega gospodarstva uporabljajo zahteve za interoperabilnost in postopke za dostop do podatkov iz odstavka 2. Te zahteve in postopki temeljijo na obstoječi nacionalni praksi.

Člen 23

Enotne kontaktne točke

Države članice zagotovijo enotne kontaktne točke, da se odjemalcem posredujejo vse potrebne informacije glede njihovih pravic, veljavnega prava in mehanizmov za reševanje sporov, ki so jim na voljo v primeru spora. Enotne kontaktne točke so lahko vključene v splošne informacijske točke za potrošnike in so lahko iste kot enotne kontaktne točke za električno energijo iz člena 26 Direktive 2019/944/EU o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo.

Pravica do zunajsodnega reševanja sporov

1. Države članice zagotovijo, da so končnim odjemalcem za reševanje sporov v zvezi s pravicami in obveznostmi, ki jih določa ta direktiva, na voljo enostavni, pravični, **razumni**, pregledni, neodvisni, **stroškovno** učinkoviti in uspešni mehanizmi za zunajsodno reševanje sporov prek neodvisnega mehanizma, kot je varuh pravic porabnikov energije ali organ za porabnike, ali prek regulativnega organa. Kadar je končni odjemalec porabnik v smislu Direktive 2013/11/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁽²³⁾, so taki mehanizmi za zunajsodno reševanje sporov skladni z zahtevami glede kakovosti iz navedene direktive in določajo sistem povračil in/ali odškodnin, kadar je to upravičeno.
2. Kadar je potrebno, države članice zagotovijo, da subjekti za alternativno reševanje sporov sodelujejo z namenom vzpostavitve enostavnih, poštenih, preglednih, neodvisnih, uspešnih in učinkovitih mehanizmov za zunajsodno reševanje vseh sporov, ki izhajajo iz proizvodov ali storitev, povezanih ali združenih s proizvodom ali storitvijo, ki spada na področje uporabe te direktive.
3. Sodelovanje podjetij plinskega gospodarstva v mehanizmih za zunajsodno reševanje sporov za gospodinjske odjemalce je obvezno, razen če zadevna država članica Komisiji dokaže, da so drugi mehanizmi enako učinkoviti.

Zaščita [...]ranljivih odjemalcev in zasilni dobavitelji

1. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe, da zaščitijo končne odjemalce in poskrbijo zlasti za ustrezne nadzorne ukrepe za zaščito ranljivih odjemalcev. V tej zvezi vsaka država članica opredeli pojem ranljivih odjemalcev, ki se lahko nanaša na energetske revščine. [...]Merila za opredelitev pojma ranljivih odjemalcev lahko vključujejo ravni dohodkov, delež izdatkov za energijo od razpoložljivega dohodka, energetska učinkovitost stanovanj, kritično odvisnost od električne opreme iz zdravstvenih razlogov, starost ali druga merila. Ukrepi za zaščito ranljivih [...]odjemalcev lahko med drugim vključujejo [...]prepoved odklopa [...]takih odjemalcev v času krize.
2. Države članice zlasti sprejmejo ustrezne ukrepe za zaščito končnih odjemalcev, ki so priključeni na sistem zemeljskega plina ali na vodikov sistem na odmaknjenih območjih. Imenujejo lahko zasilnega dobavitelja gospodinjskim odjemalcem in, kadar je to po njihovem mnenju primerno, malim **in mikropodjetjem** [...], priključenim na sistem **zemeljskega plina ali na vodikov** sistem. Zagotovijo visoko raven varstva potrošnikov, zlasti kar zadeva preglednost pogodbenih pogojev, **konkurenčne, pregledne in nediskriminatorne cene**, splošne informacije ter mehanizme za reševanje sporov.

Poglavje IV

Dostop tretjih strani do infrastrukture

ODDELEK I

DOSTOP DO INFRASTRUKTURE ZA ZEMELJSKI PLIN

Člen 26

Dostop do trga za obnovljive in nizkoogljične pline

Države članice omogočijo dostop obnovljivih in nizkoogljičnih plinov do trga in infrastrukture ne glede na to, ali so obrati za proizvodnjo obnovljivih in nizkoogljičnih plinov priključeni na distribucijsko ali prenosno omrežje ali ne.

Dostop tretjih strani do distribucijskega in prenosnega omrežja za zemeljski plin in terminalov za UZP

1. Države članice poskrbijo, da se za vse odjemalce, skupaj z dobavnimi podjetji, uvede sistem dostopa tretjih strani do prenosnega in distribucijskega sistema ter sistema za UZP na podlagi objavljenih tarif, ki se izvaja objektivno in nediskriminatorno med uporabniki sistema. Zagotovijo, da te tarife ali metodologije za njihov izračun pred začetkom njihove veljavnosti v skladu s členom 72 potrdi regulativni organ iz člena 70 in da se te tarife – in metodologije za njihov izračun, če se potrditev nanaša samo nanje – objavijo pred začetkom njihove veljavnosti. Tarifni popusti se lahko odobrijo samo, če tako določa zakonodaja Unije.
2. **Operaterji prenosnih sistemov imajo dostop do omrežja drugih operaterjev prenosnih sistemov, če je to potrebno zaradi opravljanja njihovih dejavnosti, med drugim v zvezi s prenosom prek meja.**
3. Določbe te direktive ne preprečujejo sklepanja dolgoročnih pogodb za obnovljive in nizkoogljične pline, če le-te izpolnjujejo predpise Unije o konkurenci in prispevajo k razogljičenju. Nobena dolgoročna pogodba za dobavo zemeljskega plina brez zajemanja emisij se ne sklene za dlje kot do leta 2049.
4. Ta člen se uporablja tudi za energetske skupnosti državljanov, ki upravljajo distribucijska omrežja.

Dostop do pridobivalnih plinovodnih omrežij za zemeljski plin

1. Države članice storijo vse potrebno, da lahko podjetja plinskega gospodarstva in upravičeni odjemalci ne glede na lokacijo pridobijo dostop do pridobivalnih cevovodnih omrežij, vključno z napravami za tehnične storitve v zvezi s takim dostopom, skladno s tem členom. Izjema so deli takega omrežja in obratov, ki se uporabljajo za lokalno obratovanje na mestu, kjer se pridobiva plin. Države članice o teh ukrepih obvestijo Komisijo v skladu z določbami člena 88.
2. Dostop do omrežja iz odstavka 1 se zagotovi na način, ki ga določi država članica v skladu z ustreznimi pravnimi instrumenti. Države članice si zastavijo naslednje cilje: pošten in odprt dostop do omrežja, doseganje konkurenčnega trga z zemeljskim plinom in preprečevanje zlorab prevladujočega položaja, ob upoštevanju zanesljivosti in rednosti oskrbe, zmogljivosti, ki so na voljo ali jih je mogoče razumno doseči, ter zaščite okolja. Upošteva se lahko naslednje:

- (a) potreba po zavrnitvi dostopa do omrežja, če gre za nezdružljivost tehničnih specifikacij, ki je ni mogoče razumno preseči;
 - (b) potreba po izogibanju težavam, ki jih ni mogoče razumno preseči in lahko škodijo učinkovitemu sedanjemu in načrtovanemu prihodnjemu pridobivanju ogljikovodikov, skupaj s pridobivanjem iz nahajališč z mejno ekonomsko upravičenostjo;
 - (c) potreba po upoštevanju razumne in ustrezno utemeljene potrebe lastnika ali operaterja pridobivalnega cevovodnega omrežja za prenos in pripravo plina ter interesov vseh drugih uporabnikov pridobivalnega cevovodnega omrežja ali ustreznih obratov za pripravo in naprav za pretovarjanje, ki bi bili lahko prizadeti, ter
 - (d) potreba po izvajanju zakonov in upravnih postopkov za izdajo dovoljenja za pridobivanje ali razvoj te dejavnosti v skladu z zakonodajo Unije.
3. Države članice vzpostavijo mehanizme za reševanje sporov, vključno z organom, neodvisnim od pogodbenic, ki ima dostop do vseh ustreznih informacij, kar naj zagotavlja hitro reševanje sporov v zvezi z dostopom do pridobivalnega cevovodnega omrežja, ob upoštevanju meril iz odstavka 2 in števila pogodbenic, ki se pogajajo o dostopu do takih omrežij.

4. V čezmejnih sporih se uporabijo mehanizmi za reševanje sporov države članice, ki je pristojna za pridobivalno cevovodno omrežje, ki odkloni dostop. Če je v čezmejnih sporih več držav članic pristojnih za zadevno omrežje, se zadevne države članice posvetujejo za zagotovitev usklajene uporabe določb te direktive. Če pridobivalno cevovodno omrežje izvira iz tretje države in je povezano z vsaj eno državo članico, se zadevne države članice posvetujejo med seboj, država članica, v kateri je prva vstopna točka v omrežje držav članic, pa se posvetuje z zadevno tretjo državo, iz katere izvira pridobivalno cevovodno omrežje, da se v zvezi z zadevnim omrežjem zagotovi usklajena uporaba te direktive na ozemlju držav članic.

Dostop do skladišč zemeljskega plina

1. Za organiziranje dostopa do skladišč in skladiščne zmogljivosti plinovodov, kadar je zagotovitev učinkovitega dostopa do sistema nujna zaradi oskrbe odjemalcev iz tehničnih ali ekonomskih razlogov, in za organiziranje dostopa do sistemskih storitev lahko države članice izberejo enega ali oba postopka iz odstavkov 3 in 4. Ta postopka delujeta skladno z objektivnimi, preglednimi in nediskriminatornimi merili.

Pri izbiri postopka za dostop do skladišč v skladu s tem členom države članice upoštevajo rezultate skupnih in nacionalnih ocen tveganj, opravljenih v skladu s členom 7 Uredbe (EU) 2017/1938.

Regulativni organi opredelijo in objavijo merila, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti, kakšen režim dostopa se uporablja za skladišča in skladiščne zmogljivosti plinovodov. Objavijo ali od operaterjev skladiščnih sistemov in operaterjev prenosnih sistemov zahtevajo, da objavijo, katera skladišča ali njihovi deli ter katere skladiščne zmogljivosti plinovodov so na voljo po različnih postopkih iz odstavkov 3 in 4.

.

2. Določbe iz odstavka 1 ne veljajo za systemske storitve in za prehodna skladišča, ki so povezana z obrati za UZP in se uporabljajo pri postopku ponovnega uplinjanja in pri kasnejšem dovajanju plina v prenosni sistem.
3. Pri pogodbenem dostopu regulativni organi storijo vse potrebno, da podjetjem in upravičenim odjemalcem znotraj ali zunaj ozemlja, ki ga pokriva povezani sistem, omogočijo pogajanja za dostop do skladišč in skladiščne zmogljivosti plinovodov, če to narekujejo tehnični in/ali ekonomski razlogi za zagotovitev učinkovitega dostopa do sistema in organiziranje dostopa do drugih sistemskih storitev. Pogodbenice se morajo v dobri veri pogajati o dostopu do skladišč, skladiščne zmogljivosti plinovodov in drugih sistemskih storitev.

O pogodbah za dostop do skladišč, skladiščne zmogljivosti plinovodov in drugih sistemskih storitev morajo pogajanja potekati z ustreznimi operaterji skladiščnih sistemov. Regulativni organi zahtevajo, da operaterji skladiščnih sistemov in podjetja plinskega gospodarstva vsako leto objavijo glavne trgovske pogoje za uporabo skladišč, skladiščnih zmogljivosti plinovodov in drugih sistemskih storitev.

Pri opredeljevanju navedenih pogojev se operaterji skladišča posvetujejo z uporabniki sistema.

4. V primeru reguliranega dostopa regulativni organi storijo vse potrebno, da imajo podjetja plinskega gospodarstva in upravičeni odjemalci znotraj ali zunaj ozemlja, ki ga pokriva povezani sistem, pravico dostopa do skladišč in skladiščne zmogljivosti plinovodov ter drugih sistemskih storitev na podlagi objavljenih tarif ali drugih pogojev in obveznosti za uporabo takih skladišč in skladiščne zmogljivosti plinovodov, kadar to narekujejo tehnični ali ekonomski razlogi za zagotovitev učinkovitega dostopa do sistema in organiziranje dostopa do drugih sistemskih storitev. Pri določanju teh tarif ali metodologij za njihov izračun se posvetujejo z uporabniki sistema. Pravica dostopa za upravičene odjemalce lahko pomeni možnost sklenitve pogodb o dobavi s konkurenčnimi podjetji, ki niso lastnik ali operater sistema ali z njim povezanega podjetja.

Neposredni plinovodi za zemeljski plin

1. Države članice storijo vse potrebno:
 - (a) da lahko podjetja s sedežem na njihovem ozemlju upravičene odjemalce oskrbijo po neposrednih plinovodih ter
 - (b) da odjemalcem na njihovem ozemlju omogočijo, da jih podjetja plinskega gospodarstva oskrbijo po neposrednih plinovodih.
2. V okoliščinah, v katerih se za izgradnjo ali delovanje neposrednih plinovodov zahteva dovoljenje (npr. licenca, energetska dovoljenje, koncesija, soglasje ali odobritev), države članice ali pristojni organ, ki ga te imenujejo, določijo merila za odobritev energetskih dovoljenj za izgradnjo ali delovanje takih plinovodov na svojem ozemlju. Ta merila so objektivna, pregledna in nediskriminatorna.
3. Države članice lahko izdajo dovoljenja za izgradnjo neposrednega plinovoda pogojujejo z zavrnitvijo dostopa do sistema na podlagi člena 34 ali z uvedbo postopka za reševanje sporov v skladu s členom 73.

ODDELEK II

DOSTOP DO INFRASTRUKTURE ZA VODIK

Člen 31

Dostop tretjih strani do vodikovih omrežij

1. Države članice zagotovijo izvajanje sistema reguliranega dostopa tretjih strani do vodikovih omrežij na podlagi objavljenih tarif, ki se uporabljajo objektivno in brez diskriminacije med uporabniki vodikovega omrežja.
2. Države članice zagotovijo, da te tarife ali metodologije za njihov izračun pred začetkom njihove veljavnosti v skladu s členom 72 potrdi regulativni organ iz člena 70 in da se te tarife – in metodologije za njihov izračun, če se potrditev nanaša samo nanje – objavijo pred začetkom njihove veljavnosti.
3. Operaterji vodikovih omrežij imajo dostop do omrežja drugih operaterjev vodikovih omrežij, če je to potrebno zaradi opravljanja njihovih dejavnosti, tudi v zvezi s čezmejnimi omrežnim prenosom vodika.

4. Država članica se lahko do 31. decembra [203[...]**5**] odloči, da ne bo uporabljala odstavka 1. V takem primeru zagotovi izvajanje sistema pogodbenega dostopa tretjih strani do vodikovih omrežij v skladu z objektivnimi, preglednimi in nediskriminatornimi merili. Regulativni organi sprejmejo potrebne ukrepe, da se lahko uporabniki pogajajo o dostopu do vodikovih omrežij **in da zagotovijo, da** se morajo pogodbenice [...] o dostopu do vodikovih omrežij pogajati v dobri veri.
5. Če se uporablja pogodbeni dostop **iz odstavka 4**, regulativni organi uporabnikom vodikovih omrežij zagotovijo smernice o tem, kako bo na izpogajane tarife vplival reguliran dostop tretjih strani, ko bo uveden.

Dostop tretjih strani do vodikovih terminalov

1. Države članice zagotovijo izvajanje sistema za dostop tretjih strani do vodikovih terminalov na podlagi pogodbenega dostopa na objektivni, pregleden in nediskriminatorni način, pri čemer regulativni organi sprejmejo potrebne ukrepe, da se lahko uporabniki vodikovih terminalov pogajajo o dostopu do takih terminalov. Pogodbenice se morajo o dostopu pogajati v dobri veri. **Države članice se lahko odločijo tudi za uporabo reguliranega dostopa tretjih strani [...] do vodikovih terminalov.**
2. Regulativni organi spremljajo pogoje za dostop tretjih strani do vodikovih terminalov in njihov vpliv na trge vodika ter, kadar je to potrebno za zaščito konkurence, sprejmejo ukrepe za izboljšanje dostopa v skladu z merili iz odstavka 1.

Dostop do skladišč vodika

1. **Države članice zagotavljajo izvajanje sistema dostopa tretjih strani do skladišč vodika in, kadar je to tehnično in ekonomsko potrebno za zagotovitev učinkovitega dostopa do sistema za dobavo odjemalcem, dostopa do skladiščne zmogljivosti, pa tudi za organizacijo dostopa do pomožnih storitev na podlagi pogodbenega dostopa na objektivni, pregleden in nediskriminatorni način, ali do sistema reguliranega dostopa tretjih strani v skladu z odstavkom 2.**
2. **Od 1. januarja 2036 naprej** države članice zagotavljajo izvajanje sistema reguliranega dostopa tretjih strani do skladišč vodika in[...], kadar je to tehnično [...]ali ekonomsko potrebno za zagotovitev učinkovitega dostopa do sistema [...]za dobavo odjemalcem, **dostopa do skladiščnih zmogljivosti**, pa tudi za organizacijo dostopa do pomožnih storitev, ki temelji na objavljenih tarifah ter se objektivno in nediskriminatorno uporablja med uporabniki vodikovega sistema. Zagotavljajo tudi, da navedene tarife ali metodologijo za njihov izračun pred začetkom njihove veljavnosti potrdijo regulativni organi v skladu s členom 72.

ODDELEK III

ZAVRNITEV DOSTOPA IN PRIKLJUČITVE

Člen 34

Zavrnitev dostopa in priključitve

1. **Operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov ter podjetja [...]** vodikovega gospodarstva lahko zaradi pomanjkanja zmogljivosti zavrnejo dostop do sistema zemeljskega plina ali vodikovega sistema ali priključitev na ta sistem. [...]
2. Države članice **brez poseganja v [...]** cilje razogljičenja na nacionalni ravni in ravni Unije sprejmejo ustrezne ukrepe za zagotovitev, da **operater prenosnega sistema, [...] operater distribucijskega sistema** ali [...] podjetje [...] vodikovega gospodarstva, ki zaradi pomanjkanja zmogljivosti ali pomanjkanja povezav zavrne dostop do sistema zemeljskega plina ali vodikovega sistema ali priključitev na ta sistem, izvede potrebne razširitve, če je to gospodarno ali če je te razširitve potencialni odjemalec pripravljen plačati.
3. Dostop do sistema za obnovljive in nizkoogljične pline se lahko zavrne zgolj na podlagi določb iz členov 18 in 33 [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...]**804**].

4. **Z odstopanjem od odstavkov 1[...] do 3 lahko država članica vzpostavi sistem, v katerem lahko operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov uporabnikom omrežja zemeljskega plina zavrnejo dostop ali priključitev ali jih odklopijo, zlasti zato, da zagotovijo spoštovanje in izvajanje cilja podnebne nevtralnosti iz člena 2(1) Uredbe (EU) 2021/1119:**
- a. **kadar je v načrtu za razvoj omrežja na podlagi člena 51 [...] predvidena razgradnja prenosnega sistema ali njegovih ustreznih delov ali**
 - b. **kadar je ustrezni nacionalni organ odobril razgradnjo [...] distribucijskega omrežja ali njegovih ustreznih delov.**

Države članice, ki omogočijo zavrnitev dostopa in priključitve ali odklop uporabnikov omrežja na podlagi tega odstavka [...], zagotovijo, da se to stori na podlagi objektivnih, preglednih in nediskriminatornih meril [...], ki jih določi nacionalni regulativni organ ob upoštevanju zadevnih interesov. Kadar omogočijo odklop, sprejmejo ustrezne ukrepe za zaščito uporabnikov omrežja v skladu s členom 11a.

5. **Vsaka zavrnitev dostopa in priključitve in vsak odklop na podlagi tega člena se ustrezno utemelji.**

Poglavje V

Pravila, ki se uporabljajo za operaterje prenosnih in skladiščnih sistemov ter operaterje sistemov za UZP

Člen 35

Naloge operaterjev prenosnih ali skladiščnih sistemov ali sistemov za UZP

1. Vsak operater prenosnega ali skladiščnega sistema ali sistema za UZP:
 - (a) za zagotovitev odprtega trga obratuje z varnimi, zanesljivimi in učinkovitimi obrati za prenos in skladiščenje ali obrati za UZP, jih vzdržuje in razvija glede na gospodarske razmere ter pri tem ustrezno pozornost namenja okolju in obveznostim iz [Uredbe (EU) 2022/ ... (uredba o metanu)], hkrati pa zagotavlja ustrezne načine za izpolnitev obveznosti storitev;
 - (b) ne diskriminira med posameznimi uporabniki sistema ali vrstami uporabnikov sistema, zlasti ne v korist svojih povezanih podjetij;
 - (c) posreduje kateremu koli drugemu operaterju prenosnega sistema, operaterju skladiščnega sistema, operaterju sistema za UZP ali operaterju distribucijskega sistema dovolj informacij, da se lahko zagotovi prenos in skladiščenje zemeljskega plina, ki bo združljiv z varnim in učinkovitim delovanjem povezanega sistema;
 - (d) uporabnikom sistema zagotovi informacije, ki jih potrebujejo za učinkovit dostop do sistema.

2. Vsak operater prenosnega sistema vzpostavi zadostno čezmejno zmogljivost za vključitev evropske prenosne infrastrukture, prilagojene vsem ekonomsko razumnim in tehnično izvedljivim zahtevam po zmogljivosti, upošteva zanesljivo oskrbo s plinom.
3. Operaterji prenosnih sistemov sodelujejo z operaterji distribucijskih sistemov z namenom učinkovitega sodelovanja tržnih udeležencev, priključenih na omrežje, na maloprodajnih, veleprodajnih in izravnalnih trgih.
4. Operaterji prenosnih sistemov zagotovijo učinkovito upravljanje kakovosti plina v svojih obratih v skladu z veljavnimi standardi kakovosti plina.
5. Pravila, ki jih operaterji prenosnih sistemov sprejmejo za izravnavo v prenosnem sistemu plina, so objektivna, pregledna in nediskriminatorna, kar velja tudi za pravila, v skladu s katerimi uporabnikom svojih omrežij zaračunavajo povzročanje energetskega neravnotežja. Pogoji, vključno s pravili in tarifami operaterjev distribucijskih sistemov za opravljanje takih storitev, se določijo nediskriminatorno z upoštevanjem stroškov in v skladu z metodologijo, združljivo s členom 72(7), ter se objavijo.
6. Regulativni organi, kadar države članice tako določijo, ali države članice lahko od operaterjev prenosnih sistemov zahtevajo, da izpolnjujejo minimalne standarde glede vzdrževanja in razvoja prenosnih sistemov, tudi glede zmogljivosti za medsebojno povezovanje.

7. Države članice lahko določijo dodelitev ene ali več obveznosti iz odstavka 1 drugemu operaterju prenosnega sistema, ki ni tisti, ki ima v lasti prenosni sistem, za katerega bi zadevne obveznosti sicer veljale. Operater prenosnega sistema, ki se mu dodelijo naloge, je certificiran na podlagi ločenega lastništva oziroma kot samostojni operater sistema ali samostojni operater prenosnega sistema in izpolnjuje zahteve iz člena 54, vendar se od njega ne zahteva, da ima v lasti prenosni sistem, za katerega bi bil odgovoren.
8. Operater prenosnega sistema, **ki ima v lasti prenosni sistem**, izpolnjuje zahteve iz poglavja IX in se certificira v skladu s členom [...]65. To ne vpliva na možnost operaterjev prenosnih sistemov, ki so certificirani na podlagi ločenega lastništva oziroma kot samostojni operaterji sistema ali samostojni operaterji prenosnega sistema, da na lastno pobudo in pod svojim nadzorom nekatere naloge prenesejo na druge operaterje prenosnih sistemov, ki so certificirani na podlagi ločenega lastništva oziroma kot samostojni operaterji sistema ali samostojni operaterji prenosnega sistema, kadar ta prenos nalog ne ogroža pravic operaterja prenosnega sistema, ki je prenesel naloge, do učinkovitega in neodvisnega odločanja.

9. Operaterji sistema za UZP, **prenosnega sistema** in skladiščnega sistema sodelujejo znotraj države članice in regionalno, da zagotovijo najučinkovitejšo uporabo zmogljivosti obratov in sinergije med njimi, pri tem pa upoštevajo celovitost sistema in njegovo delovanje **ter se izogibajo ustvarjanju omejitev pri delovanju obratov za UZP in skladišč.**
10. Operaterji prenosnih sistemov nabavljajo energijo, ki jo potrebujejo za opravljanje svojih dejavnosti, po preglednih, nediskriminatornih in tržno zasnovanih postopkih.

Zaupnost podatkov, ki velja za operaterje prenosnih sistemov in lastnike prenosnih sistemov

1. Brez poseganja v člen 68 ali druge pravne dolžnosti razkritja podatkov vsak operater prenosnega sistema, operater skladiščnega sistema ali sistema za UZP ter vsak lastnik prenosnega sistema varuje tajnost poslovno občutljivih podatkov, ki jih pridobi med izvajanjem svoje poslovne dejavnosti, in preprečuje diskriminatorno razkrivanje poslovno koristnih podatkov o svojih dejavnostih. Predvsem pa ne razkriva poslovno občutljivih podatkov ostalim delom podjetja, **ki niso operaterji prenosnih ali distribucijskih sistemov ali operaterji vodikovih omrežij**, razen če je to potrebno za izvedbo poslovne transakcije. Zaradi doslednega spoštovanja pravil o ločevanju podatkov države članice zagotovijo, da lastnik prenosnega sistema, v primeru operaterja kombiniranega sistema pa tudi operater distribucijskega sistema, ter preostali deli podjetja, **ki niso operaterji prenosnih ali distribucijskih sistemov ali operaterji vodikovih omrežij**, nimajo skupnih služb, kot so skupne pravne službe, z izjemo izključno upravnih služb ali služb za informacijsko tehnologijo.

2. Operater prenosnega sistema, operaterji skladiščnih sistemov ali operaterji sistemov za UZP pri prodaji ali nabavi zemeljskega plina prek povezanih podjetij ne zlorablja poslovno občutljivih podatkov, pridobljenih od tretjih strani v okviru zagotavljanja dostopa do sistema ali pogajanja o njem.
3. Podatki, potrebni za učinkovito konkurenco in uspešno delovanje trga, se javno objavijo. Ta obveznost ne posega v varovanje poslovno občutljivih podatkov.

Člen 37

Pristojnosti odločanja o priključitvi [...] obratov za proizvodnjo obnovljivih in nizkoogljičnih plinov na prenosni sistem

1. Operater prenosnega sistema vzpostavi in objavi pregledne in učinkovite postopke za nediskriminatorno priključitev [...] obratov za proizvodnjo obnovljivih in nizkoogljičnih plinov. Take postopkeodobrijo regulativni organi.

[...]

Pristojnosti odločanja glede priključevanja na prenosni sistem in vodikovo omrežje

1. Operater prenosnega sistema in operater vodikovega omrežja vzpostavita in objavita pregledne in učinkovite postopke in tarife za nediskriminatorno priključevanje skladišč zemeljskega plina in vodika, obratov za ponovno uplinjanje UZP, vodikovih terminalov in industrijskih odjemalcev na prenosni sistem in vodikovo omrežje. Take postopke odobri regulativni organ.
2. Operater prenosnega sistema in operater vodikovega omrežja ne smeta zavrniti priključitve novega skladišča zemeljskega plina ali vodika, obrata za ponovno uplinjanje UZP, vodikovega terminala ali industrijskega odjemalca na podlagi morebitnih prihodnjih omejitev glede razpoložljivih zmogljivosti omrežja ali dodatnih stroškov, povezanih s potrebnim povečanjem zmogljivosti. Za novo priključitev morata zagotoviti zadostno vstopno in izstopno zmogljivost.

Poglavje VI

Delovanje distribucijskega sistema za zemeljski plin

Člen 39

Imenovanje operaterjev distribucijskih sistemov

Države članice imenujejo ali zahtevajo od podjetij, ki imajo v lasti distribucijske sisteme ali so zanje odgovorna, da imenujejo enega ali več operaterjev distribucijskih sistemov za čas, ki ga morajo določiti države članice glede na oceno učinkovitosti in gospodarsko ravnotežje, in zagotovijo, da operaterji distribucijskih sistemov delujejo v skladu s členi 40, 42 in 43.

Naloge operaterjev distribucijskih sistemov

1. Vsak operater distribucijskega sistema je pristojen za zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti sistema, zato da izpolnjuje razumne zahteve po distribuciji plina, ter za obratovanje, vzdrževanje in razvoj **ali razgradnjo** varnega, zanesljivega in učinkovitega sistema na svojem območju v ekonomsko sprejemljivih pogojih, z obveznim upoštevanjem varovanja okolja, obveznosti iz [Uredbe (EU) 2022/ ... (uredba o metanu)] ter energetske učinkovitosti.
2. Če tako odločijo regulativni organi, so lahko operaterji distribucijskih sistemov odgovorni za zagotovitev učinkovitega upravljanja kakovosti plina v svojih obratih v skladu z veljavnimi standardi kakovosti plina, kadar je to potrebno za upravljanje sistema zaradi vbizganja obnovljivih in nizkoogljičnih plinov.
3. Operater distribucijskega sistema v nobenem primeru ne diskriminira med posameznimi uporabniki omrežja ali vrstami uporabnikov omrežja, zlasti ne v korist svojih povezanih podjetij.
4. Vsak operater distribucijskega sistema posreduje drugim operaterjem distribucijskih sistemov, operaterju prenosnega sistema, operaterju sistema za UZP in/ali operaterju skladiščnega sistema dovolj informacij, s katerimi zagotovi prenos in skladiščenje zemeljskega plina, ki sta združljiva z zanesljivim in učinkovitim delovanjem povezanega sistema.

5. Vsak operater distribucijskega sistema posreduje uporabnikom sistema informacije, ki jih potrebujejo za učinkovit dostop do sistema, pa tudi za njegovo uporabo.
6. Če je operater distribucijskega sistema odgovoren za izravnavo v distribucijskem sistemu, morajo biti pravila, ki jih sprejme v ta namen, objektivna, pregledna in nediskriminatorna, kar velja tudi za pravila, v skladu s katerimi uporabnikom sistema zaračunava povzročanje energetskega neravnotežja. Pogoji, vključno s pravili in tarifami operaterjev distribucijskih sistemov za opravljanje takih storitev, se določijo nediskriminatorno z upoštevanjem stroškov in v skladu z metodologijo, združljivo s členom 72(7), ter se objavijo.
7. Operaterji distribucijskih sistemov sodelujejo z operaterji prenosnih sistemov z namenom učinkovitega sodelovanja tržnih udeležencev, priključenih na njihovo [...]infrastrukturo, na maloprodajnih, veleprodajnih in izravnalnih trgih v sistemu vstopno-izstopnih točk, katerega del je distribucijski sistem.

[...]

Člen 41

Pristojnosti odločanja o priključitvi [...] obratov za proizvodnjo obnovljivih in nizkoogljičnih plinov na distribucijski sistem

Regulativni organi od operaterjev distribucijskih sistemov **zahtevajo**, da objavijo pregledne in učinkovite postopke za nediskriminatorno priključitev [...] obratov za proizvodnjo obnovljivih in nizkoogljičnih plinov. Take postopke odobrijo regulativni organi.

(prestavljeno iz člena 40) [...]

Ločevanje operaterjev distribucijskih sistemov

1. Če je operater distribucijskega sistema sestavni del vertikalno integriranega podjetja, mora biti neodvisen od drugih dejavnosti, ki niso povezane z distribucijo, vsaj glede svoje pravne oblike, organizacije in sprejemanja odločitev. Ta pravila ne predstavljajo obveznosti po lastniškem ločevanju nad sredstvi distribucijskega sistema od vertikalno integriranega podjetja.
2. Če je operater distribucijskega sistema sestavni del vertikalno integriranega podjetja, mora ne le izpolnjevati zahteve iz odstavka 1, temveč biti hkrati, z vidika svoje organizacije in sprejemanja odločitev, neodvisen od drugih dejavnosti, ki niso povezane z distribucijo. Za zagotovitev tega se uporabljajo naslednja minimalna merila:
 - (a) osebe, ki so odgovorne za upravljanje operaterja distribucijskega sistema, ne smejo sodelovati v organih integriranega podjetja plinskega gospodarstva, ki so posredno ali neposredno odgovorni za tekoče operacije proizvodnje, prenosa, transporta in dobave plinov;
 - (b) sprejmejo se ustrezni ukrepi, s katerimi se zagotovi, da se poklicni interesi oseb, pristojnih za upravljanje operaterja distribucijskega sistema, upoštevajo na način, ki zagotavlja njihovo sposobnost za neodvisno delovanje;

- (c) operater distribucijskega sistema ima, neodvisno od integriranega podjetja plinskega gospodarstva, dejanske pravice sprejemanja odločitev glede sredstev, ki so potrebna za obratovanje, vzdrževanje in razvoj omrežja, in ima za izpolnjevanje teh nalog na voljo potrebne vire, tudi človeške, tehnične, finančne in fizične. To ne preprečuje ustreznih usklajevalnih mehanizmov, s katerimi se matičnemu podjetju zagotovi zaščita pravic do ekonomskega nadzora in nadzora upravljanja v zvezi z donosom sredstev v hčerinskem podjetju, ki ga posredno ureja člen 72(7). To matičnemu podjetju zlasti omogoča potrditev letnega finančnega načrta ali katerega koli drugega enakovrednega instrumenta operaterja distribucijskega sistema in določitev splošnih omejitev stopnje zadolževanja njegovega hčerinskega podjetja, ne daje pa mu pravice izdajanja navodil v zvezi s tekočimi operacijami ali s posameznimi odločitvami o izgradnji ali nadgradnji distribucijskih vodov, ki ne presegajo omejitev v potrjenem finančnem načrtu ali v katerem koli drugem enakovrednem instrumentu;
- (d) operater distribucijskega sistema oblikuje program za doseganje skladnosti, ki določa ukrepe za preprečevanje diskriminatornega ravnanja in zagotavlja ustrezen nadzor nad izvajanjem programa. Program za doseganje skladnosti določa posebne obveznosti, ki jih morajo zaposleni izpolniti za uresničitev tega cilja. Oseba ali organ, ki je odgovoren za nadzor nad programom za doseganje skladnosti, nadzornik za skladnost operaterja distribucijskega sistema, pošlje regulativnemu organu iz člena 70(1) letno poročilo o sprejetih ukrepih, ki se objavi. Nadzornik za skladnost operaterja distribucijskega sistema je popolnoma neodvisen in ima dostop do vseh informacij operaterja distribucijskega sistema in morebitnih povezanih podjetij, ki jih potrebuje za izpolnjevanje svojih nalog.

3. Če je operater distribucijskega sistema del vertikalno integriranega podjetja, država članica zagotovi, da regulativni organi ali druga pristojna telesa spremljajo dejavnosti operaterja distribucijskega sistema, tako da svoje vertikalne integracije ne more izrabljati za izkrivljanje konkurence. Zlasti se vertikalno integrirani operaterji distribucijskega sistema izogibajo temu, da bi s svojimi dejavnostmi na področju komuniciranja in trženja blagovne znamke ustvarjali zmedo v zvezi z ločeno identiteto dela vertikalno integriranega podjetja, ki se ukvarja z dobavo.
4. Države članice se lahko odločijo, da odstavkov 1, 2 in 3 ne bodo uporabile za integrirana podjetja plinskega gospodarstva, ki oskrbujejo manj kot 100 000 priključenih odjemalcev.

Člen 43

Zahteve glede zaupnosti za operaterje distribucijskih sistemov

1. Vsak operater distribucijskega sistema brez poseganja v člen 68 ali druge pravne obveznosti razkritja podatkov varuje zaupnost poslovno občutljivih podatkov, ki jih pridobi med izvajanjem svoje poslovne dejavnosti, in prepreči, da bi se podatki o njegovih dejavnostih, ki bi lahko bili poslovno koristni, na diskriminatoren način razkrili.
2. Operaterji distribucijskih sistemov v zvezi s prodajo ali nabavo zemeljskega plina prek povezanih podjetij ne smejo zlorabljati poslovno občutljivih podatkov, pridobljenih od tretjih strani pri zagotavljanju dostopa do sistema ali pogajanjih o njem.

Zaprti distribucijski sistemi za zemeljski plin

1. Države članice lahko določijo, da regulativni organi ali drugi pristojni organi kot zaprt distribucijski sistem opredelijo sistem, ki distribuira zemeljski plin na geografsko omejenem industrijskem in poslovnem območju ali območju za skupne storitve ter – brez poseganja v odstavek 4 – ne oskrbuje gospodinjskih odjemalcev:
 - (a) če so iz posebnih tehničnih ali varnostnih razlogov operacije ali proizvodni proces odjemalcev tega sistema integrirani ali
 - (b) če sistem distribuira zemeljski plin predvsem lastniku ali operaterju sistema ali njihovim povezanim podjetjem.
2. Države članice lahko določijo, da regulativni organi izvzamejo operaterja zaprtega distribucijskega sistema za zemeljski plin iz zahteve iz člena 27(1), da se te tarife ali metodologije za njihov izračun potrdijo pred začetkom njihove veljavnosti v skladu s členom 72.

3. Če se izvzetje odobri na podlagi odstavka 2, se veljavne tarife ali metodologije za njihov izračun na zahtevo uporabnika zaprtega distribucijskega sistema za zemeljski plin pregledajo in potrdijo v skladu s členom 72.
4. Če distribucijski sistem postransko uporablja majhno število gospodinjstev, ki so v zaposlitvenem ali drugačnem razmerju z lastnikom distribucijskega sistema, nahajajo pa se na območju, ki ga oskrbuje zaprt distribucijski sistem, to ne sme preprečiti dodelitve izvzetja na podlagi odstavka 2.
5. Zaprti distribucijski sistemi se v tej direktivi štejejo za distribucijske sisteme.

Člen 45

Operater kombiniranega sistema

Člen [...] **42**(1) ne preprečuje delovanja operaterja kombiniranega sistema prenosa, sistema UPZ, skladiščnega in distribucijskega sistema, če ta deluje v skladu s členom 54(1) ali členoma 55 in 56 ali poglavjem IX.

Poglavje VII

Pravila, ki se uporabljajo za posebna vodikova omrežja

Člen 46

Naloge operaterjev vodikovih omrežij, skladišč in terminalov

1. Vsak operater vodikovega omrežja, skladišča ali terminala je odgovoren za:
 - (a) obratovanje, vzdrževanje in razvoj varne in zanesljive infrastrukture za prenos ali skladiščenje vodika v ekonomsko sprejemljivih pogojih in ob upoštevanju varovanja okolja, in sicer v tesnem sodelovanju s povezanimi in sosednjimi operaterji vodikovega omrežja;
 - (b) zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti vodikovega sistema za zadovoljitev razumnih potreb po prenosu in skladiščenju vodika;
 - (c) zagotavljanje primernih sredstev za izpolnjevanje svojih obveznosti;
 - (d) zagotavljanje operaterjem drugih omrežij ali sistemov, s katerimi je njegov sistem medsebojno povezan, potrebnih informacij za zagotovitev varnega in učinkovitega delovanja, usklajenega razvoja in interoperabilnosti povezanega sistema;
 - (e) nediskriminacijo med posameznimi uporabniki **vodikovega** sistema ali vrstami uporabnikov infrastrukture, posebno ne v korist svojih povezanih podjetij, ter

- (f) zagotavljanje uporabnikom **vodikovega** sistema informacij, ki jih potrebujejo za učinkovit dostop do infrastrukture;
- (g) sprejetje vseh razumnih ukrepov, ki so na voljo za preprečevanje in zmanjšanje emisij vodika pri svojih operacijah ter izvajanje rednih postopkov za odkrivanje puščanja vodika in popravil vseh zadevnih elementov v pristojnosti operaterja;
- (h) predložitev poročila o odkrivanju puščanja vodika in po potrebi programa popravil in zamenjav pristojnim organom.

2. [...]Operaterji vodikovih omrežij **si prizadevajo zagotoviti** [...]čezmejno zmogljivost za vključitev evropske infrastrukture za vodik, prilagojene vsem ekonomsko razumnim in tehnično izvedljivim zahtevam po zmogljivosti, upošteva zanesljivo oskrbo z vodikom. **Pristojni organi držav članic se lahko po njihovem certificiranju na podlagi člena 65 te direktive in člena 13 [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) 804] odločijo, da enemu ali omejenemu številu operaterjev vodikovih omrežij [...] naložijo odgovornost za zagotavljanje čezmejne zmogljivosti.**

3. **Regulativni organ se lahko odloči, da o[...]**peraterjem vodikovih omrežij **zaupa odgovornost za [...]** zagotavljanje učinkovitega upravljanja kakovosti vodika v svojih omrežjih v skladu z veljavnimi standardi kakovosti vodika, če je to potrebno za upravljanje sistema[...].
4. **Operaterji vodikovih omrežij so odgovorni za izravnavo v svojih omrežjih od 1. januarja 2036 naprej ali od zgodnejšega datuma, kadar tako določi [...]**regulativni organ. Pravila, ki jih sprejmejo za izravnavo v vodikovem omrežju, so objektivna, pregledna in nediskriminatorna, kar velja tudi za pravila, v skladu s katerimi uporabnikom svojih omrežij zaračunavajo povzročanje energetskega neravnotežja.

Obstoječa vodikova omrežja

1. Države članice [...] lahko **določijo [...]**, da **regulativni organi na zahtevo**odobrijo odstopanje od zahtev iz **enega ali več izmed** členov 31, 62, 63, [...]64 **in 65** te direktive ter členov 6 in 47 [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...] **804**] za vodikova omrežja, ki so bila [datum začetka veljavnosti] del vertikalno integriranega podjetja. Področje uporabe tega odstopanja je omejeno na zmogljivost omrežja, ki obratuje na dan [datum začetka veljavnosti].
2. Odstopanje [...]se izteče:
 - (a) ko vertikalno integrirano podjetje regulativnemu organu predloži zahtevo za končanje odstopanja in regulativni organ tako zahtevo odobri;
 - (b) ko se vodikovo omrežje, za katero se uporablja odstopanje, priključi na drugo vodikovo omrežje;

- (c) ko se vodikovo omrežje, za katero se uporablja odstopanje, ali njegova zmogljivost razširi za več kot **[5 %]** v smislu dolžine ali zmogljivosti glede na **[datum začetka veljavnosti te direktive]** [...]ali
- (d) [...]ko regulativni organ z odločitvijo ugotovi, da bi nadaljnja uporaba odstopanja pomenila nevarnost oviranja konkurence ali negativnega vplivanja na učinkovito uvajanje infrastrukture za vodik ali na razvoj trga vodika v državi članici ali Uniji.

3. Regulativni organi lahko od operaterjev obstoječih vodikovih omrežij zahtevajo, da jim posredujejo vse informacije, ki jih potrebujejo za izvajanje svojih nalog.

Geografsko omejena vodikova omrežja

1. Države članice lahko določijo, da regulativni organi [...]odobrijo odstopanje od členov 62 in 65 za vodikova omrežja, ki prenašajo vodik [...]v omejeno število izstopnih točk na geografsko omejenem [...]območju. **Tako omrežje v času trajanja odstopanja izpolnjuje vse naslednje pogoje:**
 - i. **ne vključuje vodikovih povezovalnih plinovodov; [...]**
 - ii. **nima neposrednih povezav s skladišči vodika ali vodikovimi terminali, razen če so tudi ti povezani z vodikovim omrežjem, za katero ne velja odstopanje na podlagi tega člena ali člena 47;**
 - iii. [...]
 - iv. [...]namenjeno je predvsem oskrbi odjemalcev, ki so neposredno priključeni na to omrežje, z vodikom.

2. **Nacionalni regulativni organ sprejme odločitev o preklicu odstopanja na podlagi odstavka 1, če ugotovi, da bi nadaljnja uporaba odstopanja lahko pomenila nevarnost oviranja konkurence ali negativnega vplivanja na učinkovito uvajanje infrastrukture za vodik ali na razvoj trga vodika v državi članici ali Uniji, ali če kateri koli od pogojev iz odstavka 1 ni več izpolnjen.**

[...]

Vodikovi povezovalni plinovodi s tretjimi državami

1. **Unija za vsak vodikov povezovalni plinovod med državami članicami in tretjimi državami pred začetkom njegovega delovanja sklene mednarodni sporazum v skladu s členom 218 PDEU s povezano tretjo državo oziroma tretjimi državami, v katerem so določena operativna pravila za zadevni vodikov povezovalni plinovod, kadar je to potrebno za zagotovitev skladnosti in doslednosti s pravili, ki se uporabljajo za vodikova omrežja iz te direktive in [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) 804]. Sklenitev mednarodnega sporazuma se ne šteje za nujno, če se država članica, ki je priključena ali se namerava priključiti na vodikov povezovalni plinovod, z zadevno povezano tretjo državo oziroma tretjimi državami v skladu s členom 82 pogaja o medvladnem sporazumu, v katerem so določena operativna pravila za zadevni vodikov povezovalni plinovod, da bi zagotovila skladnost in doslednost s pravili, ki se uporabljajo za vodikova omrežja iz te direktive in [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) 804], in ga sklene.**

[...]

2. **Odstavek 1 ne posega v člen 79 ter v delitev pristojnosti med Unijo in državami članicami.**

[...]

3. **Države članice zagotovijo, da se pri izvrševanju pravil iz odstavka 1 upošteva njihova učinkovita uporaba na ozemlju Unije in integrirana narava povezovalnega plinovoda.**

[...]

Zaupnost za operaterje vodikovih omrežij, skladišč vodika in vodikovih terminalov

1. Vsak operater vodikovega omrežja, skladišča vodika ali vodikovega terminala in vsak lastnik vodikovega omrežja brez poseganja v pravne obveznosti za razkritje informacij varuje zaupnost poslovno občutljivih podatkov, ki jih pridobi med izvajanjem svoje dejavnosti, in prepreči, da bi se poslovno koristni podatki o njegovih dejavnostih razkrili na diskriminatoren način, zlasti pa v primeru, da je del vertikalno integriranega podjetja, ne razkriva poslovno občutljivih podatkov ostalim delom podjetja, **ki niso operaterji prenosnih ali distribucijskih sistemov ali operaterji vodikovih omrežij**, razen če je to potrebno za izvedbo poslovne transakcije.

2. Operater vodikovega omrežja, skladišča vodika ali vodikovega terminala pri prodaji ali nabavi vodika prek povezanih podjetij ne zlorablja poslovno občutljivih podatkov, pridobljenih od tretjih strani v okviru zagotavljanja dostopa do sistema ali pogajanja o njem.
3. Podatki, potrebni za učinkovito konkurenco in uspešno delovanje trga, se javno objavijo. Ta obveznost ne posega v varovanje poslovno občutljivih podatkov.

Poglavje VIII

Celostno načrtovanje omrežja

Člen 51

Razvoj omrežja za zemeljski plin in pristojnosti glede naložbenih odločitev

1. Operaterji prenosnih sistemov najmanj vsaki dve leti po posvetovanju z vsemi ustreznimi deležniki zadevnemu regulativnemu organu predložijo desetletni načrt za razvoj omrežja, ki temelji na obstoječi in predvideni ponudbi in povpraševanju. Za vsako državo članico obstaja vsaj en enotni načrt za razvoj omrežja. Operaterji infrastrukture, vključno z operaterji terminalov za UZP, skladišč, distribucijskih sistemov ter infrastrukture za vodik, daljinsko ogrevanje in električno energijo, morajo operaterjem prenosnih omrežij zagotoviti in si z njimi izmenjati vse pomembne informacije, potrebne za razvoj enotnega načrta. Ta načrt za razvoj omrežja vsebuje učinkovite ukrepe za zagotovitev ustreznosti sistema zemeljskega plina in zanesljivosti oskrbe, zlasti pa skladnost z infrastrukturnimi standardi iz Uredbe (EU) 2017/1938. Desetletni načrt za razvoj omrežja se objavi na spletišču.

2. Desetletni načrt za razvoj omrežja zlasti:

- (a) vsebuje **celovite in podrobne informacije o** poglavitni infrastrukturi, ki jo je treba v naslednjih desetih letih izgraditi ali nadgraditi, **pri čemer se upoštevajo vse infrastrukture, potrebne za priključitev obratov za proizvodnjo obnovljivih in nizkoogljičnih plinov, vključno z infrastrukturo, razvito [...]** s ciljem, da se **omogoči povratni tok v prenosno omrežje**;
- (b) vsebuje vse že sprejete naložbe in opredeli nove, ki jih je treba izvesti v naslednjih treh letih;
- (c) vsebuje **celovite in podrobne** informacije o infrastrukturi, ki jo je mogoče razgraditi ali ki bo razgrajena; [...]
- (d) določa časovni okvir za vse naložbene projekte in projekte razgradnje;
- (e) temelji na skupnem scenariju, ki ga razvijejo zadevni operaterji infrastrukture, vključno z operaterji distribucijskih sistemov, vsaj za **zemeljski** plin in električno energijo. **Tak scenarij temelji na razumnih predpostavkah o razvoju proizvodnje, oskrbe, porabe in izmenjav z drugimi državami**;

- (f) je skladen z rezultati skupnih in nacionalnih ocen tveganja v skladu s členom 7 Uredbe 2017/1938;
- (g) je skladen s celovitim nacionalnim energetske in podnebnim načrtom in njegovimi posodobitvami ter s celovitimi nacionalnimi energetske in podnebnimi poročili, predloženimi v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999, in podpira cilj podnebne nevtralnosti iz člena 2(1) Uredbe (EU) 2021/1119.

3. Operater prenosnega sistema pri pripravi desetletnega načrta za razvoj omrežja v celoti upošteva možne alternative širitvi sistema, na primer prilagajanje odjema, pa tudi pričakovano porabo po prevzetju načela „energijska učinkovitost na prvem mestu“ **in ciljev zmanjšanja odjema**, trgovanje z drugimi državami in načrt za razvoj omrežja za celotno Unijo. **Zaradi povezovanja energetskega sistema** oceni, kako, kjer je to mogoče, obravnavati potrebe v sistemih za električno energijo in pline, vključno z informacijami o optimalni lokaciji in velikosti skladišča energije ter sredstvih za pretvarjanje energije v plin.

4. Regulativni organ se o desetletnem načrtu za razvoj omrežja posvetuje z vsemi dejanskimi in možnimi uporabniki sistema, in sicer na odprt in pregleden način. Od oseb ali podjetij, ki izjavijo, da so možni uporabniki sistema, se lahko zahteva, da svoje trditve utemeljijo. Regulativni organ objavi rezultate posvetovalnega postopka in zlasti možne potrebe po naložbah.
5. Regulativni organ preuči, ali desetletni načrt za razvoj omrežja pokriva vse potrebe po naložbah, ki so bile opredeljene v posvetovalnem postopku, in ali je ta v skladu z najnovejšimi scenariji na ravni Unije o simulaciji motenj, ki jih v skladu s členom 7 Uredbe (EU) 2017/1938 opravi ENTSO za plin, regionalnimi in nacionalnimi ocenami tveganja ter nezavezujočimi desetletnimi načrti za razvoj omrežja za celotno Unijo (načrti za razvoj omrežja za celotno Unijo) iz člena 30(1), točka (b), Uredbe (EU) 2019/943, **člena 29 [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021)804] in člena 43 [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021)804]**. Če obstajajo kakršni koli dvomi glede skladnosti z načrtom za razvoj omrežja za celotno Unijo, se o tem posvetuje z agencijo ACER. Od operaterja prenosnega sistema lahko zahteva, da spremeni svoj desetletni načrt za razvoj omrežja.

Pristojni nacionalni organi preučijo skladnost desetletnega načrta za razvoj omrežja **s ciljem podnebne nevtralnosti iz člena 2(1) Uredbe (EU) 2021/1119**, z nacionalnim energetske in podnebnim načrtom in njegovimi posodobitvami ter s celovitimi nacionalnimi energetske in podnebnimi poročili, predloženimi v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999, **v primeru neskladnosti pa lahko regulativnemu organu predložijo utemeljeno mnenje o neskladnosti, ki ga je treba ustrezno upoštevati.**

6. Regulativni organ spremlja in ocenjuje izvajanje desetletnega načrta za razvoj omrežja.
7. Kadar samostojni operater sistema ali samostojni operater prenosnega sistema iz razlogov, ki niso višji razlogi in nad katerimi nima nadzora, ne izvede naložbe, ki bi jo bilo treba v skladu z desetletnim načrtom za razvoj omrežja izvesti v naslednjih treh letih, države članice zagotovijo, da regulativni organ sprejme vsaj enega od naslednjih ukrepov in tako zagotovi, da se zadevna naložba izvede, če je še vedno pomembna na podlagi najnovejšega desetletnega načrta za razvoj omrežja:

- (a) od operaterja prenosnega sistema zahteva izvedbo zadevne naložbe;
- (b) organizira razpisni postopek, ki je odprt za vse vlagatelje za navedene naložbe;
- (c) od operaterja prenosnega sistema zahteva, da sprejme povečanje kapitala za financiranje potrebnih naložb ter neodvisnim vlagateljem omogoči, da sodelujejo pri kapitalu.

Kadar regulativni organ uporabi svoja pooblastila iz točke (b) prvega pododstavka, lahko od operaterja prenosnega sistema zahteva, da soglaša z enim ali več od naslednjega:

- (a) s financiranjem s strani katere koli tretje strani;
- (b) z izgradnjo s strani katere koli tretje strani;
- (c) s tem, da sam zgradi zadevne nove naprave;
- (d) s tem, da sam upravlja zadevne nove naprave.

Operater prenosnega sistema vlagateljem zagotovi vse informacije, ki so potrebne za izvedbo naložbe, nove naprave priključi na prenosno omrežje in si na splošno v največji možni meri prizadeva za olajšanje izvajanja naložbenega projekta.

Zadevne finančne dogovore odobri regulativni organ.

8. Kadar regulativni organ uporabi svoja pooblastila iz odstavka 7, se stroški navedenih naložb krijejo z zadevnimi tarifnimi predpisi.

Poročila o razvoju vodikovega omrežja

1. Operaterji vodikovih omrežij regulativnemu organu [...] **vsaki dve leti [...]** predložijo pregled infrastrukture vodikovega omrežja, ki jo nameravajo razviti. **Prvi pregled se predloži v šestih mesecih po [...]**certifikaciji operaterja vodikovega omrežja na podlagi člena 65 te direktive in člena 13 [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021)[...] 804]] ali v 12 mesecih od pridobitve odstopanja na podlagi člena 47 ali 48, kar koli nastopi prej. Operaterji vodikovih omrežij, ki obstajajo ob začetku veljavnosti te direktive, prvi pregled predložijo v šestih mesecih po začetku veljavnosti te direktive. Ta pregled zlasti:
 - (a) vsebuje informacije o potrebah po zmogljivosti, tako količinskih kot časovnih, kot so izpogajane med uporabniki **vodikovih** omrežij in operaterji vodikovih omrežij, **pa tudi o lokaciji morebitnih bodočih [...]**končnih uporabnikov vodikovih omrežij, ki jih je težko razogljičiti, in oskrbi z vodikom;

- (b) vsebuje informacije o tem, v kakšni meri se bodo plinovodi za zemeljski plin s spremenjeno namembnostjo uporabljali za prenos vodika;
- (c) je skladen s celovitim nacionalnim energetske in podnebnim načrtom in njegovimi posodobitvami ter s celovitimi nacionalnimi energetskimi in podnebnimi poročili, predloženimi v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999, in podpira cilj podnebne nevtralnosti iz člena 2(1) Uredbe (EU) 2021/1119;
- (d) **vsebuje informacije, ki se izmenjajo z operaterji vodikovih omrežij v sosednjih državah članicah na podlagi odstavka 2.**

2. Operaterji skladišč vodika in **vodikovih** terminalov zagotovijo operaterjem vodikovih omrežij vse relevantne informacije, potrebne za pripravo pregleda, in si jih z njimi izmenjajo. **Operaterji vodikovih omrežij si z drugimi operaterji vodikovih omrežij, tudi s tistimi v sosednjih državah članicah, izmenjajo vse relevantne informacije, potrebne za pripravo pregleda.**

3. Regulativni organ preuči pregled **in pripravi priporočila za spremembe pregleda s strani operaterja vodikovega omrežja[...]**. Pri tem upošteva splošno energetsko-ekonomsko nujnost vodikovega omrežja ter skupni scenarij, razvit v skladu s členom 51(2), točka (e). **Kar zadeva preglede, predložene v zvezi z vodikovimi omrežji, za katera se uporablja odstopanje na podlagi člena 47 ali 48, se lahko vzdrži preučitve pregleda in priprave priporočil za spremembe.**
4. Regulativni organ preučitev pregleda upošteva pri odobritvi posebnih pristojbin v smislu člena 4 [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...] 804].
5. Operaterji vodikovih omrežij [...] **vsaki dve leti** objavijo skupno poročilo o razvoju vodikovega sistema na podlagi pregleda, predloženega regulativnemu organu. Pri tem upoštevajo preučitev pregleda **in priporočila** regulativnega organa v skladu z odstavkom [...]3. **Regulativni organ lahko o poročilu poda mnenje.**

- 5a. Države članice lahko do 31. januarja 2035 brez poseganja v pooblastila regulativnega organa za nadzor pravil o dostopu do omrežja zadolžijo drug pristojni organ, da preuči pregled in pripravi priporočila za spremembe pregleda s strani operaterja vodikovega omrežja, da se zagotovi skladnost s celovitimi nacionalnimi energetske in podnebnimi načrti in njihovimi posodobitvami. [...]**
- 6. Če države članice uporabljajo sistem reguliranega dostopa tretjih strani do vodikovih omrežij v skladu s členom 31, odstavek 1, [...] za operaterje vodikovih omrežij uporabijo zahteve na podlagi člena 51, z izjemo tistih, ki se nanašajo na Uredbo (EU) 2017/1938. V tem primeru regulativni organ preuči tudi, ali je desetletni razvojni načrt omrežja, ki so ga predložili operaterji vodikovih omrežij, skladen z desetletnim načrtom za razvoj vodikovega omrežja za celotno Unijo iz člena 43 [prenovljena uredba o plinu].**
- 7. Države članice se lahko odločijo, da bodo za operaterje vodikovih omrežij namesto tega člena od [datum začetka veljavnosti te direktive] uporabljale zahteve iz [...]člena 51.**

Financiranje čezmejne infrastrukture za vodik

1. Če države članice uporabljajo sistem reguliranega dostopa tretjih strani do vodikovih omrežij na podlagi člena 31, odstavek 1, in če projekt vodikovih povezovalnih plinovodov [...] ni projekt skupnega interesa iz [poglavje II Uredbe xxx o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo in Priloga I, točka 3, k Uredbi], sosednji in zadevni operaterji vodikovih omrežij **krijejo stroške projekta in jih lahko vključijo v svoje tarifne sisteme. Če ugotovijo znatno vrzel med koristmi in stroški, [...] lahko** oblikujejo projektni načrt, vključno z zahtevkom za čezmejno dodelitev stroškov, in ga skupaj predložijo zadevnim regulativnim organom v skupno odobritev.

2. **Kadar operaterji vodikovih omrežij predložijo projektni načrt iz odstavka 1 tega člena, [...]velja naslednje:**
- a) Projektni načrt in zahtevki za čezmejno dodelitev stroškov spremlja analiza stroškov in koristi, specifična za projekt, ki upošteva koristi, ki segajo prek meja zadevnih držav članic, ter poslovni načrt, v katerem je ocenjena finančna izvedljivost projekta in ki vključuje rešitev za financiranje ter navaja, ali se udeleženi operaterji vodikovih omrežij strinjajo z utemeljenim predlogom za čezmejno dodelitev stroškov.
 - b) Zadevni regulativni organ **lahko** po posvetovanju z operaterji vodikovega omrežja sprejme usklajene odločitve o dodelitvi naložbenih stroškov, ki jih nosi vsak operater omrežja za projekt.
 - c) Če zadevni regulativni organi ne morejo doseči dogovora glede zahtevka[...], **se lahko odločijo, da zadevo skupaj predložijo agenciji ACER. Ta sprejme odločitev** po postopku iz člena 6(10) Uredbe (EU) 2019/942.

[...]

[...]

Poglavje IX

Ločevanje operaterjev prenosnih sistemov

ODDELEK 1

LASTNIŠKO LOČEVANJE

Člen 54

Ločevanje prenosnih sistemov in operaterjev prenosnih sistemov

1. Države članice zagotovijo, da:
 - (a) vsako podjetje, ki ima v lasti prenosni sistem, deluje kot operater prenosnega sistema;
 - (b) ista oseba oziroma iste osebe ne smejo:
 - (i) izvajati neposrednega ali posrednega nadzora nad podjetjem, ki opravlja dejavnost proizvodnje ali dobave, niti neposrednega ali posrednega nadzora nad operaterjem prenosnega sistema ali prenosnim sistemom ali uveljavljati kakršne koli pravice nad njima, pa tudi ne
 - (ii) izvajati neposrednega ali posrednega nadzora nad operaterjem prenosnega sistema ali prenosnim sistemom niti neposrednega ali posrednega nadzora nad podjetjem, ki opravlja dejavnost proizvodnje ali dobave, ali uveljavljati kakršne koli pravice nad njim;

- (c) ista oseba oziroma osebe ne morejo imenovati članov nadzornega sveta, uprave ali organov, ki pravno zastopajo podjetje, pri operaterju prenosnega sistema ali prenosnem sistemu in hkrati ne smejo izvajati neposrednega ali posrednega nadzora ali uveljavljati pravic nad podjetjem, ki opravlja dejavnost proizvodnje ali dobave;
- (d) ista oseba ne more biti član nadzornega sveta, uprave ali organov, ki pravno zastopajo podjetje, pri podjetju, ki opravlja dejavnost proizvodnje ali dobave, in hkrati pri operaterju prenosnega sistema ali prenosnem sistemu.

2. Pravice iz odstavka 1, točki (b) in (c), vključujejo zlasti:

- (a) pravico do uveljavljanja glasovalnih pravic;
- (b) pravico do imenovanja članov nadzornega sveta, uprave ali organov, ki pravno zastopajo podjetje, ali
- (c) večinski delež.

3. Za namene odstavka 1, točka (b), izraz „podjetje, ki opravlja katero koli dejavnost proizvodnje ali dobave“ vključuje pojem „podjetje, ki opravlja katero koli dejavnost proizvodnje [...] ali dobave“ v smislu Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta²⁶, pojma „operater prenosnega sistema“ in „prenosni sistem“ pa vključujeta pojma „operater prenosnega sistema“ in „prenosni sistem“ v smislu navedene direktive.

²⁶ Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L 158, 14.6.2019, str. 125).

4. [...]

5. Obveznost iz odstavka 1, točka (a), tega člena se šteje za izpolnjeno, če dve ali več podjetij, ki imajo v lasti prenosne sisteme, ustanovi skupno podjetje, ki deluje kot operater zadevnih prenosnih sistemov v dveh ali več državah članicah. Nobeno drugo podjetje ne more biti del tega skupnega podjetja, razen če je bilo odobreno v skladu s členom 55 kot samostojni operater sistema ali kot samostojni operater prenosnega sistema za namene oddelka 3.
6. Če je oseba iz odstavka 1, točke (b), (c) in (d), država članica ali drug javni organ, se dva ločena javna organa, ki izvajata nadzor nad operaterjem prenosnega sistema ali prenosnim sistemom na eni strani in nad podjetjem, ki opravlja dejavnost na področju proizvodnje ali dobave na drugi strani, za namene izvajanja tega člena ne štejeta za isto osebo oziroma osebi.

7. Države članice zagotovijo, da se poslovno občutljivi podatki iz člena 36, s katerimi razpolagajo operater prenosnega sistema, ki je bil del vertikalno integriranega podjetja, in njegovo osebje, ne posredujejo podjetjem, ki opravljajo katero koli dejavnost proizvodnje ali dobave.
8. Če je bil prenosni sistem 3. septembra 2009 del vertikalno integriranega podjetja, se država članica lahko odloči, da ne uporabi odstavka 1. Če je bil v zvezi z delom prenosnega sistema, ki povezuje državo članico s tretjo državo, med mejo te države članice in prvo povezovalno točko z omrežjem te države članice, prenosni sistem 23. maja 2019 del vertikalno integriranega podjetja, se država članica lahko odloči, da ne uporabi odstavka 1.

V tem primeru zadevna država članica:

- (a) imenuje samostojnega operaterja prenosnega sistema v skladu s členom 55, ali
- (b) ravna skladno z določbami oddelka 3.

9. Če je bil prenosni sistem 3. septembra 2009 del vertikalno integriranega podjetja in obstaja ureditev, ki zagotavlja večjo dejansko neodvisnost operaterja prenosnega sistema kot določbe oddelka 3, se država članica lahko odloči, da ne uporabi odstavka 1 tega člena.

Če je bil v zvezi z delom prenosnega sistema, ki povezuje državo članico s tretjo državo, med mejo te države članice in prvo povezovalno točko z omrežjem te države članice, prenosni sistem 23. maja 2019 del vertikalno integriranega podjetja in obstaja ureditev, ki zagotavlja večjo dejansko neodvisnost operaterja prenosnega sistema kot določbe oddelka 3, se ta država članica lahko odloči, da ne uporabi odstavka 1 tega člena.

10. Preden se podjetje odobri in imenuje za operaterja prenosnega sistema v skladu z odstavkom 9 tega člena, se certificira v skladu s postopki iz člena 65(4), (5) in (6) te direktive ter člena **13 Uredbe COM(2021) 804 final [sklic na prenovljeno uredbo]** [...]. Komisija nato preveri, ali veljavna ureditev nedvomno zagotavlja večjo dejansko neodvisnost operaterja prenosnega sistema kot določbe oddelka 3.
11. Vertikalno integriranemu podjetju, ki ima v lasti prenosni sistem, se v nobenem primeru ne sme preprečiti, da sprejme ukrepe za izpolnjevanje zahtev iz odstavka 1.
12. Podjetja, ki opravljajo dejavnost proizvodnje ali dobave, v nobenem primeru ne smejo prevzeti neposrednega ali posrednega nadzora ali uveljavljati kakršnih koli pravic nad operaterji ločenega prenosnega sistema v državah članicah, ki uporabljajo odstavek 1.

ODDELEK 2

NEODVISNI OPERATERJI SISTEMOV

Člen 55

Neodvisni operaterji sistemov

1. Če je bil prenosni sistem 3. septembra 2009 v lasti vertikalno integriranega podjetja, se država članica lahko odloči, da ne uporabi člena [...] **54(1)** in da imenuje neodvisnega operaterja sistema na predlog lastnika prenosnega sistema.

Če je bil v zvezi z delom prenosnega sistema, ki povezuje državo članico s tretjo državo, med mejo te države članice in prvo povezovalno točko z omrežjem te države članice, prenosni sistem 23. maja 2019 v lasti vertikalno integriranega podjetja, se ta država članica lahko odloči, da ne uporabi člena **54(1)** in da imenuje neodvisnega operaterja sistema na predlog lastnika prenosnega sistema.

Imenovanje neodvisnega operaterja sistema mora potrditi Komisija.

2. Države članice lahko neodvisnega operaterja sistemaodobrijo in imenujejo samo pod naslednjimi pogoji:
- (a) kandidat za operaterja je dokazal, da izpolnjuje zahteve iz člena 54(1), točke (b), (c) in (d);
 - (b) kandidat za operaterja je dokazal, da ima na voljo zahtevana finančna sredstva ter tehnične, fizikalne in človeške vire, da lahko opravlja naloge iz člena 35;
 - (c) kandidat za operaterja se je obvezal, da se bo držal desetletnega načrta za razvoj omrežja, ki ga spremlja regulativni organ;
 - (d) lastnik prenosnega sistema je dokazal sposobnost, da izpolnjuje svoje obveznosti iz odstavka 5; v ta namen predloži vse osnutke pogodbenih dogovorov s podjetjem kandidatom in katerim koli drugim zadevnim subjektom;
 - (e) kandidat za operaterja je dokazal sposobnost, da izpolnjuje svoje obveznosti iz [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...]**804**], vključno s sodelovanjem operaterjev prenosnega sistema na evropski in regionalni ravni.
3. Podjetja, ki so jih nacionalni regulativni organi certificirali, da izpolnjujejo zahteve iz členov 66 in odstavka 2 tega člena, države članiceodobrijo in imenujejo za neodvisne operaterje sistemov. Uporablja se certifikacijski postopek bodisi iz člena 65 te direktive in člena 3 Uredbe (ES) št. 715/2009 bodisi iz člena 66 te direktive.

4. Vsak neodvisni operater sistema je odgovoren za odobritev in upravljanje dostopa tretjih strani, tudi za pobiranje plačil za dostop in prezasedenost, upravljanje, vzdrževanje in razvoj prenosnega sistema, z načrtovanjem naložb pa tudi zagotavlja, da je sistem dolgoročno sposoben zadostiti razumnemu povpraševanju. Pri razvoju prenosnega sistema je neodvisni operater sistema odgovoren za načrtovanje (tudi za postopek izdaje energetskega dovoljenja), izgradnjo in začetek obratovanja novih zmogljivosti. V ta namen neodvisni operater sistema deluje kot operater prenosnega sistema v skladu s tem poglavjem. Lastniki prenosnega sistema niso odgovorni za odobritev in upravljanje dostopa tretjih strani ali za načrtovanje naložb.
5. Če je bil imenovan neodvisni operater sistema, lastnik prenosnega sistema:
- (a) ustrezno sodeluje z neodvisnim operaterjem sistema, ga podpira pri izvajanju njegovih nalog in mu pri tem zlasti zagotavlja vse potrebne informacije;
 - (b) financira naložbe, za katere se odloči neodvisni operater sistema in jih potrdi regulativni organ, ali da soglasje, da jih financira katera druga zainteresirana stran, tudi neodvisni operater sistema . Zadevne finančne dogovore odobri regulativni organ . Pred odobritvijo se regulativni organ posvetuje z lastnikom prenosnega sistema in drugimi zainteresiranimi stranmi;

- (c) zagotavlja kritje obveznosti v zvezi s sredstvi omrežja, razen obveznosti v zvezi z nalogami neodvisnega operaterja sistema;
 - (d) zagotavlja jamstva za lažje financiranje širitve omrežja, razen naložb, pri katerih je v skladu s točko (b) dal soglasje, da jih financira katera koli zainteresirana stran, tudi neodvisni operater sistema.
6. V tesnem sodelovanju z regulativnim organom se ustreznemu nacionalnemu organu za konkurenco podelijo vsa ustrezna pooblastila za učinkovito spremljanje, ali lastnik prenosnega sistema izpolnjuje obveznosti iz odstavka 5.

Člen 56

Ločevanje lastnikov prenosnih sistemov, lastnikov vodikovih omrežij, operaterjev skladiščnih sistemov in skladišč vodika

Lastniki prenosnega sistema in vodikovega omrežja, za katerega je bil imenovan neodvisni operater sistema ali neodvisni **operater** vodikovega omrežja, in operaterji skladiščnih sistemov ali operaterji skladišč vodika, ki so del vertikalno integriranega podjetja, so neodvisni od drugih dejavnosti, ki niso povezane s prenosom, distribucijo, prenosom in skladiščenjem plinov, vsaj kar zadeva pravno obliko, organizacijo in sprejemanje odločitev.

Ta člen se uporablja samo za objekte za skladiščenje zemeljskega plina, ki so tehnično in/ali gospodarsko potrebni za zagotavljanje učinkovitega dostopa do sistema za oskrbo odjemalcev v skladu s členom 29.

Za zagotovitev neodvisnosti lastnika prenosnega sistema ali vodikovega omrežja in operaterja skladiščnega sistema ali skladišča vodika iz **prvega pododstavka** [...] veljajo naslednja minimalna merila:

- (a) osebe, ki so odgovorne za upravljanje lastnika prenosnega sistema ali vodikovega omrežja in operaterja skladiščnega sistema ali skladišča vodika, ne smejo sodelovati v organih integriranega podjetja plinskega gospodarstva, ki so neposredno ali posredno odgovorni za vsakodnevno proizvodnjo in dobavo plinov;
- (b) sprejmejo se ustrezni ukrepi, s katerimi se zagotovi, da se poklicni interesi oseb, odgovornih za upravljanje lastnika prenosnega sistema ali vodikovega omrežja in operaterja skladiščnega sistema ali skladišča vodika, upoštevajo na način, ki jim omogoči neodvisno delovanje;
- (c) operater skladiščnega sistema ali skladišča vodika ima, neodvisno od integriranega podjetja plinskega gospodarstva, dejansko pravico odločanja o sredstvih, ki so potrebna za upravljanje, vzdrževanje in razvoj objektov za skladiščenje; to ne izključuje obstoja ustreznih usklajevalnih mehanizmov za zaščito pravice matičnega podjetja do ekonomskega nadzora in nadzora upravljanja v zvezi z donosom sredstev v hčerinskem podjetju, ki ga posredno ureja člen 72(7); to matičnemu podjetju omogoča predvsem potrditev letnega finančnega načrta ali drugega enakovrednega instrumenta operaterja skladiščnega sistema ali skladišča vodika in določitev splošnih omejitev stopnje zadolževanja njegovega hčerinskega podjetja; matičnemu podjetju ne daje pravice izdajanja navodil v zvezi s tekočimi operacijami ali s posameznimi odločitvami o gradnji ali nadgradnji skladiščnih zmogljivosti, ki ne presegajo omejitev v potrjenem finančnem načrtu ali v katerem koli drugem enakovrednem instrumentu;

- (d) lastnik prenosnega sistema ali vodikovega omrežja in operater skladiščnega sistema ali skladišča vodika oblikujeta program za zagotovitev skladnosti, ki določa ukrepe za preprečevanje diskriminatornega ravnanja, in zagotavljata ustrezen nadzor nad izvajanjem programa; program določa tudi posebne obveznosti, ki jih morajo zaposleni izpolniti za uresničitev teh ciljev; oseba ali organ, ki je odgovoren za spremljanje izvajanja programa za zagotovitev skladnosti, pošlje regulativnemu organu letno poročilo o sprejetih ukrepih, ki se objavi.

Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 83 za dopolnitev[...] te direktive z določitvijo smernic, ki naj bi zagotovile, da lastnik prenosnega sistema ali vodikovega omrežja in operater skladiščnega sistema ali skladišča vodika dosledno in učinkovito izpolnjujeta odstavek 2 tega člena.

ODDELEK 3

NEODVISNI OPERATERJI PRENOSNEGA SISTEMA

Člen 57

Sredstva, oprema, osebje in identiteta

1. Operaterji prenosnih sistemov imajo vse človeške, tehnične, fizične in finančne vire, potrebne za izpolnjevanje svojih obveznosti po tej direktivi in opravljanje dejavnosti prenosa zemeljskega plina, zlasti:
 - (a) sredstva, potrebna za dejavnost prenosa zemeljskega plina, vključno s prenosnim sistemom, so v lasti operaterja prenosnega sistema;
 - (b) osebje, potrebno za dejavnost prenosa zemeljskega plina, vključno z opravljanjem vseh nalog družbe, je zaposleno pri operaterju prenosnega sistema;
 - (c) noben del vertikalno integriranega podjetja ne sme drugemu delu podjetja dajati v najem svojega osebja ali zanj opravljati storitev ali najemati osebja, zaposlenega v drugem delu tega podjetja, ali opravljati storitev, ki jih opravlja drugi del podjetja. Operater prenosnega sistema pa lahko opravlja storitev za vertikalno integrirano podjetje, če:
 - (i) opravljanje teh storitev ni diskriminatorno do uporabnikov sistema, je vsem uporabnikom sistema na voljo pod enakimi pogoji, pogoji pa ne omejujejo, izkrivljajo ali onemogočajo konkurence pri proizvodnji ali dobavi,
 - (ii) je pogoje za opravljanje storitev odobril regulativni organ;

- (d) brez poseganja v odločitve nadzornega organa iz člena 60 vertikalno integrirano podjetje operaterju prenosnega sistema da na voljo ustrezne finančne vire za prihodnje naložbene projekte ali za nadomestitev obstoječih sredstev v zadostnem času in na ustrezno zahtevo operaterja prenosnega sistema.

2. Dejavnost prenosa zemeljskega plina vključuje poleg tistih iz člena 35 vsaj še naslednje naloge:

- (a) zastopanje operaterja prenosnega sistema ter stike s tretjimi stranmi in regulativnimi organi;
- (b) zastopanje operaterja prenosnega sistema v Evropski mreži operaterjev prenosnih sistemov za plin („ENTSO za plin“);
- (c) podeljevanje in upravljanje dostopa za tretje strani, pri čemer ne diskriminira med posameznimi uporabniki sistema ali vrstami uporabnikov sistema;
- (d) pobiranje vseh plačil v zvezi s prenosnim sistemom, tudi plačil za dostop in plačil za izravnavo za sistemske storitve, kot je obdelava plina, nakup storitev (stroški izravnave, energija za izgube);
- (e) obratovanje, vzdrževanje in razvoj varnega, učinkovitega in ekonomičnega prenosnega sistema;

- (f) načrtovanje naložb za zagotovitev dolgoročne zmogljivosti sistema, da zadosti razumnemu povpraševanju, in zanesljivosti oskrbe;
 - (g) vzpostavitev ustreznih mešanih družb, tudi z enim ali več operaterji prenosnih sistemov, izmenjava plina in drugimi ustreznimi akterji za napredek pri vzpostavljanju regionalnih trgov ali olajšanje procesa liberalizacije,
 - (h) vse skupne storitve, tudi pravne, računovodske in informacijske.
3. Operaterji prenosnih sistemov imajo pravno obliko družbe, kakor je določeno v [...] **Priloga II k [...]** Direktivi [...] **(EU) 2017/1132** Evropskega parlamenta in Sveta²⁷.
 4. Operater prenosnega sistema v celotni podobi svojega podjetja, komunikacijah, trženju blagovne znamke in objektih ne ustvarja zmede v zvezi z ločeno identiteto vertikalno integriranega podjetja ali katerega koli njegovega dela.
 5. Operater prenosnega sistema ne deli sistemov ali opreme informacijske tehnologije, fizičnih objektov in sistemov za varnostni dostop z nobenim delom vertikalno integriranega podjetja niti ne uporablja istih svetovalcev ali zunanjih izvajalcev za sisteme ali opremo informacijske tehnologije in sisteme za varnostni dostop.
 6. Računovodske izkaze operaterja prenosnega sistema revidira revizor, ki ne revidira vertikalno integriranega podjetja ali katerega koli njegovega dela.

²⁷ Direktiva 2009/101/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o uskladitvi zaščitnih ukrepov za varovanje interesov družbenikov in tretjih oseb, ki jih države članice zahtevajo od gospodarskih družb v skladu z drugim pododstavkom člena 48 Pogodbe, zato da se oblikujejo zaščitni ukrepi z enakim učinkom v vsej Skupnosti (UL L 258, 1.10.2009, str. 11).

Neodvisnost operaterja prenosnega sistema

1. Brez poseganja v odločitve nadzornega organa iz člena 60 ima operater prenosnega sistema:
 - (a) dejanske pravice sprejemanja odločitev, neodvisno od vertikalno integriranega elektroenergetskega podjetja, glede sredstev, ki so potrebna za obratovanje, vzdrževanje ali razvoj prenosnega sistema,
 - (b) pooblastilo za pridobivanje denarja na trgu kapitala, zlasti z izposojanjem in povečanjem kapitala.
2. Operater prenosnega sistema vedno ravna tako, da zagotovi, da ima sredstva, potrebna za ustrezno in učinkovito opravljanje prenosa ter za razvoj in vzdrževanje učinkovitega, varnega in ekonomskega prenosnega sistema.

3. Hčerinska podjetja vertikalno integriranega podjetja, ki opravljajo dejavnost proizvodnje ali dobave, nimajo neposredno ali posredno v lasti delnic operaterja prenosnega sistema. Operater prenosnega sistema nima neposredno ali posredno v lasti delnic nobenega hčerinskega podjetja vertikalno integriranega podjetja, ki opravljajo dejavnost proizvodnje ali dobave, ter ne prejema dividend tega hčerinskega podjetja in nima drugih finančnih koristi od tega podjetja.
4. Splošna struktura upravljanja in statut družbe operaterja prenosnega sistema zagotavljata dejansko neodvisnost operaterja prenosnega sistema v skladu s tem poglavjem. Vertikalno integrirano podjetje ne določa, neposredno ali posredno, konkurenčnega ravnanja operaterja prenosnega sistema pri njegovih vsakodnevnih dejavnostih in upravljanju omrežja ali pri dejavnostih, potrebnih za pripravo desetletnega načrta za razvoj omrežja na podlagi člena 51.

5. Operaterji prenosnih sistemov pri opravljanju svojih nalog iz členov 35 in 57(2) te direktive ter pri upoštevanju člena 15(1), člena 5(1)(a), člena 9(2), (3) in (5), člena 30(6) in člena 12(1) [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...] **804**] različne osebe ali subjekte obravnavajo brez diskriminacije ter ne omejujejo, izkrivljajo ali preprečujejo konkurence na področju proizvodnje ali dobave.
6. Vsi komercialni in finančni odnosi med vertikalno integriranim podjetjem in operaterjem prenosnega sistema, tudi posojila operaterja prenosnega sistema vertikalno integriranemu podjetju, so v skladu s tržnimi pogoji. Operater prenosnega sistema vodi natančno evidenco takšnih komercialnih in finančnih odnosov ter regulativnemu organu na zahtevo omogoči dostop do njih.
7. Operater prenosnega sistema regulativnemu organu predloži v odobritev vse komercialne in finančne sporazume z vertikalno integriranim podjetjem.
8. Operater prenosnega sistema obvesti regulativni organ o finančnih virih iz člena 57(1), točka (d), ki so na voljo za prihodnje naložbene projekte ali nadomestilo obstoječih sredstev.

9. Vertikalno integrirano podjetje se vzdrži vsakršnih dejanj, ki bi operaterja prenosnega sistema ovirala pri izpolnjevanju obveznosti iz tega poglavja ali nanj vplivala, ter od operaterja prenosnega sistema ne zahteva, da mora od vertikalno integriranega podjetja pridobiti dovoljenje za izpolnjevanje teh obveznosti.
10. Zadevna država članica odobri in imenuje za operaterja prenosnega sistema podjetje, ki ga je regulativni organ certificiral kot skladno z zahtevami tega poglavja. Uporablja se bodisi certifikacijski postopek iz člena 65 te direktive in člena 13 **[prenovljena uredbe [...] [...] o plinu, kot je predlagana v COM X/Y]** ali člena 66 te direktive.
11. Operater prenosnega sistema na podlagi členov 16 in 17 Uredbe (EU) 2015/703 objavi podrobne informacije o kakovosti plinov, ki se prenašajo v njegovih omrežjih.

Člen 59

Neodvisnost osebja in upravljanje operaterja prenosnega sistema

1. Odločitve v zvezi z imenovanjem in ponovnim imenovanjem, delovnimi razmerami, plačilom in prenehanjem mandata oseb, odgovornih za upravljanje, ali članov uprave operaterja prenosnega sistema sprejema nadzorni organ operaterja prenosnega sistema, imenovan v skladu s členom 60.
2. Regulativni organ je obveščen o identiteti in pogojih, ki veljajo za mandat, trajanju in prenehanju mandata oseb, ki jih za imenovanje ali ponovno imenovanje za osebe, odgovorne za izvršno upravljanje, in/ali člane uprave operaterja prenosnega sistema določi nadzorni organ, ter o razlogih za vsak predlog za prenehanje mandata. Ti pogoji in odločitve iz odstavka 1 postanejo zavezujoči le, če jim regulativni organ v treh tednih po obvestilu ne nasprotuje.

Regulativni organ lahko nasprotuje odločitvam iz odstavka 1:

- (a) če se pojavijo dvomi o strokovni neodvisnosti imenovane osebe, odgovorne za upravljanje, in/ali člana uprave ali
 - (b) v primeru predčasnega prenehanja mandata, če se pojavijo dvomi o upravičenosti takšnega predčasnega prenehanja.
3. V obdobju treh let pred imenovanjem osebe, odgovorne za upravljanje, ali člani upravnih organov operaterja prenosnega sistema, za katere velja ta odstavek, niso imeli nobene strokovne funkcije ali odgovornosti, neposrednega ali posrednega interesa ali poslovnega odnosa z vertikalno integriranim podjetjem ali katerim koli njegovim delom ali njegovimi delničarji s kontrolnim deležem, razen z operaterjem prenosnega sistema.

4. Osebe, odgovorne za upravljanje, in/ali člani uprave ter zaposleni pri operaterju prenosnega sistema nimajo nobene druge poklicne funkcije ali odgovornosti, neposrednega ali posrednega interesa v nobenem drugem delu vertikalno integriranega podjetja ali poslovnega odnosa z njegovimi delničarji s kontrolnim deležem.
5. Osebe, odgovorne za upravljanje, ali člani uprave ter uslužbenci operaterja prenosnega sistema nimajo neposrednega ali posrednega interesa v nobenem delu vertikalno integriranega podjetja, ki ni operater prenosnega sistema, in od njega ne dobivajo nobenih finančnih koristi. Njihovo plačilo ni odvisno od dejavnosti ali rezultatov vertikalno integriranega podjetja, ki niso operater prenosnega sistema.
6. Osebe, odgovorne za upravljanje, ali člani uprave operaterja prenosnega sistema imajo v primeru predčasnega konca svojega mandata zagotovljeno dejansko pravico do pritožbe pri regulativnemu organu.
7. Osebe, odgovorne za upravljanje, ali člani uprave operaterja prenosnega sistema vsaj štiri leta po koncu svojega mandata pri operaterju prenosnega sistema nimajo poklicne funkcije, odgovornosti ali interesa v nobenem delu vertikalno integriranega podjetja, ki ni operater prenosnega sistema, in nimajo poslovnega odnosa z njegovimi delničarji s kontrolnim deležem.

8. Odstavek 3 se uporablja za večino oseb, pristojnih za upravljanje, ali članov uprave operaterja prenosnega sistema.

Osebe, pristojne za upravljanje, ali člani uprave operaterja prenosnega sistema, za katere ne velja odstavek 3, ne opravljajo nobene vodstvene ali druge pomembne dejavnosti v vertikalno integriranem podjetju vsaj šest mesecev pred njihovim imenovanjem.

Prvi pododstavek tega odstavka ter odstavki 4 do 7 se uporabljajo za vse osebe, ki skrbijo za izvršno upravljanje, in za tiste, ki tem osebam neposredno poročajo o zadevah, povezanih z obratovanjem, vzdrževanjem ali razvojem omrežja.

Člen 60

Nadzorni organ

1. Operater prenosnega sistema ima nadzorni organ, ki je odgovoren za sprejemanje odločitev, ki lahko bistveno vplivajo na vrednost sredstev delničarjev v okviru operaterja prenosnega sistema, zlasti odločitev v zvezi z odobritvijo letnih in dolgoročnejših finančnih načrtov, stopnjo zadolževanja operaterja prenosnega sistema in zneskom dividend, ki se razdelijo delničarjem. Odločitve, ki so v pristojnosti nadzornega organa, ne vključujejo odločitev, povezanih z vsakodnevnimi dejavnostmi operaterja prenosnega sistema in upravljanjem omrežja in z dejavnostmi, ki so potrebne za pripravo 10-letnega načrta za razvoj omrežja v skladu s členom 51.
2. Nadzorni organ sestavljajo člani, ki predstavljajo vertikalno integrirano podjetje, delničarje tretjih strani in, če tako določa ustrezna zakonodaja države članice, druge zainteresirane strani, kot so uslužbenci operaterja prenosnega sistema.
3. Člen 59(2), prvi pododstavek, in člen 59(3) do (7) se uporabljata vsaj za enega člana manj kot polovico članov nadzornega organa.

Člen 59(2), drugi pododstavek, točka (b), se uporablja za vse člane nadzornega organa.

Člen 61

Program za zagotavljanje skladnosti in nadzornik za skladnost

1. Države članice zagotovijo, da operaterji prenosnih sistemov pripravijo in izvajajo program za zagotavljanje skladnosti, ki določa ukrepe za preprečevanje diskriminatornega ravnanja, in zagotovijo ustrezno spremljanje izpolnjevanja tega programa. Program za zagotavljanje skladnosti določa posebne obveznosti, ki jih morajo zaposleni izpolniti za uresničitev teh ciljev. Odobriti ga mora regulativni organ. Brez poseganja v pristojnosti nacionalnega regulatorja izvajanje programa neodvisno spremlja nadzornik za skladnost.
2. Nadzorni organ imenuje nadzornika za skladnost po odobritvi regulativnega organa. Regulativni organ lahko zavrne potrditev nadzornika za skladnost le zaradi pomanjkanja neodvisnosti ali strokovne usposobljenosti. Nadzornik za skladnost je lahko fizična ali pravna oseba. Za nadzornika za skladnost se uporablja člen 59(2) do (8).

3. Nadzornik za skladnost je zadolžen za:
- (a) spremljanje izvajanja programa za zagotavljanje skladnost
 - (b) pripravo letnega poročila, v katerem so navedeni ukrepi, sprejeti za izvajanje programa za doseganje skladnosti, ki ga predloži regulativnemu organu;
 - (c) poročanje nadzornemu organu in izdajo priporočil o programu za zagotavljanje skladnosti in njegovem izvajanju;
 - (d) uradno obveščanje regulativnega organa o večjih kršitvah, storjenih pri izvajanju programa za doseganje skladnosti;
 - (e) poročanje regulativnemu organu o komercialnih in finančnih odnosih med vertikalno integriranim podjetjem in operaterjem prenosnega sistema.
4. Nadzornik za skladnost predlagane odločitve glede naložbenega načrta ali posameznih naložb v omrežje predloži regulativnemu organu. To naredi najpozneje takrat, ko jih upravljalni organ /ali pristojni poslovodni organ operaterja prenosnega sistema predloži nadzornemu organu.

5. Če vertikalno integrirano podjetje na generalni skupščini ali z glasovanjem članov nadzornega organa, ki ga je imenovala, prepreči sprejetje odločitve, zaradi česar se preprečijo ali zadržujejo naložbe, ki bi jih bilo v skladu z 10-letnim načrtom za razvoj omrežja treba izvesti v naslednjih treh letih, nadzornik za skladnost o tem poroča regulativnemu organu, ki postopa v skladu s členom 51.
6. Pogoje, ki veljajo za mandat, oziroma zaposlitvene pogoje za nadzornika za skladnost, tudi trajanje njegovega mandata, odobri regulativni organ. S temi pogoji se zagotovi njegova neodvisnost, tudi tako, da se mu zagotovijo vsa potrebna sredstva za izpolnjevanje njegovih nalog. Nadzornik za skladnost med svojim mandatom nima nobene druge poklicne funkcije, odgovornosti ali neposrednega ali posrednega interesa v nobenem delu ali z nobenim delom vertikalno integriranega podjetja ali njegovimi delničarji s kontrolnim deležem.
7. Nadzornik za skladnost redno ustno ali pisno poroča regulativnemu organu in ima pravico do rednega ustnega ali pisnega poročanja nadzornemu organu operaterja prenosnega sistema.
8. Nadzornik za skladnost se lahko udeležuje vseh sestankov upravljalnih ali poslovodnih organov operaterja prenosnega omrežja, sestankov nadzornega organa in generalne skupščine. Nadzornik za skladnost se udeležuje vseh sestankov, na katerih se obravnavajo naslednje zadeve:

- (a) pogoji za dostop do omrežja iz [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...] 804], zlasti v zvezi s tarifami, storitvami, povezanimi z dostopom tretjih strani, dodeljevanjem zmogljivosti in upravljanjem prezasedenosti, preglednostjo, usklajevanjem in sekundarnimi trgi;
 - (b) projekti za obratovanje, vzdrževanje in razvoj prenosnih omrežij, tudi naložbe v nove prometne povezave, povečanje zmogljivosti in izboljšanje uporabe obstoječih zmogljivosti;
 - (c) nakupi ali prodaje energije, ki so potrebni za delovanje prenosnega sistema.
9. Nadzornik za skladnost spremlja, ali operater prenosnega sistema izpolnjuje zahteve iz člena 36.
10. Nadzornik za skladnost ima dostop do vseh ustreznih podatkov in prostorov operaterja prenosnega sistema ter do vseh informacij, ki so potrebne za opravljanje njegove naloge.
11. Nadzorni organ lahko po predhodni odobritvi regulativnega organa razreši nadzornika za skladnost. Nadzornika za skladnost lahko razreši zaradi pomanjkanja neodvisnosti ali strokovne usposobljenosti, na predlog regulativnega organa.
12. Nadzornik za skladnost ima dostop do pisarn operaterja prenosnega sistema brez vnaprejšnjega obvestila.

ODDELEK 4

LOČEVANJE OPERATERJEV POSEBNIH VODIKOVIH OMREŽIJ

Člen 62

Ločevanje operaterjev vodikovih omrežij

1. Države članice zagotovijo ločitev operaterjev vodikovih omrežij od [...] **konec** obdobja za prenos + 1 leto] v skladu s pravili za operaterje prenosnega sistema zemeljskega plina iz člena 5[...]4(1) do (3), (6), (7) in (12) [...].
2. Za namene tega člena, členov 42 in 54 ter členov 35 in 43 Direktive (EU) 2019/944 „proizvodnja ali dobava“ vključujeta proizvodnjo in dobavo vodika, „prenos“ pa vključuje prenos vodika.
3. Država članica se lahko odloči, da [...]za vodikova [...] omrežja [...], ki so v lasti vertikalno integriranega podjetja, ne uporabi odstavka 1. V takem primeru zadevna država članica imenuje neodvisnega operaterja vodikovega omrežja, ki je v skladu s pravili o neodvisnih operaterjih sistemov zemeljskega plina iz člena 55 operater ločenega lastništva. Operaterji vodikovih omrežij in prenosnih sistemov za plin, ločeni v skladu s členom 54(1), **lahko** delujejo kot neodvisni operaterji vodikovih omrežij, ob upoštevanju zahtev iz člena 63.

4. **Brez poseganja v člen 54, če je vodikovo omrežje v lasti certificiranega operaterja prenosnega sistema za plin, ali če [...] je bilo vodikovo omrežje [datum začetka veljavnosti Direktive] [...] v lasti vertikalno integriranega podjetja, se države članice lahko odločijo, da ne uporabijo odstavka 1 in imenujejo subjekt pod izključnim nadzorom operaterja prenosnega sistema ali vertikalno integriranega [...] podjetja vodikovega gospodarstva [...] za integriranega ločenega operaterja vodikovega omrežja v skladu s pravili o neodvisnih operaterjih prenosnih sistemov zemeljskega plina iz oddelka 3 poglavja IX. [...]**
5. Pravila iz člena 66, ki se uporabljajo za operaterje prenosnih sistemov, se uporabljajo tudi za operaterje vodikovih omrežij.

Člen 63

Horizontalno ločevanje operaterjev vodikovega omrežja

Če je operater vodikovega omrežja del podjetja, dejavnega pri prenosu ali distribuciji zemeljskega plina ali električne energije, je neodvisen vsaj glede svoje pravne oblike.

Člen 64

Ločevanje računovodskih izkazov za operaterje vodikovih sistemov

Države članice zagotovijo, da so računovodski izkazi operaterjev vodikovih sistemov v skladu členom 69.

ODDELEK 5

IMENOVANJE IN CERTIFICIRANJE OPERATERJEV OMREŽIJ ZEMELJSKEGA PLINA IN VODIKOVIH OMREŽIJ

Člen 65

Imenovanje in certificiranje operaterjev prenosnih sistemov in vodikovih omrežij

1. Preden se podjetje odobri in imenuje za operaterja prenosnega sistema ali operaterja vodikovega omrežja, se certificira v skladu s postopki iz odstavkov 4, 5 in 6 tega člena ter iz člena 13 [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...] **804**].
2. Podjetja, ki jih je regulativni organ v skladu s certifikacijskim postopkom spodaj certificiral, da izpolnjujejo zahteve iz člena 54 ali 62, države članiceodobrijo in imenujejo za operaterje prenosnih sistemov ali operaterje vodikovih omrežij. Imenovanje operaterjev prenosnih sistemov in operaterjev vodikovih omrežij se sporoči Komisiji in objavi v Uradnem listu Evropske unije.
3. Certificirana podjetja regulativni organ obvestijo o vseh načrtovanih transakcijah, zaradi katerih bi bila lahko potrebna ponovna preučitev skladnosti z zahtevami iz člena 54 ali člena 62.

4. Regulativni organi spremljajo, ali certificirana podjetja izpolnjujejo zahteve iz člena 54 ali člena 62. Da zagotovijo izpolnjevanje teh zahtev, začnejo certifikacijski postopek:
- (a) po prejemu obvestila s strani certificiranega podjetja v skladu z odstavkom 3;
 - (b) na lastno pobudo, če so seznanjeni s tem, da bi bil lahko zaradi načrtovane spremembe pravic ali vpliva nad certificiranimi podjetji ali lastniki prenosnih sistemov kršen člen 54 ali člen 62, ali če imajo utemeljen razlog za domnevo, da je do take kršitve že prišlo, ali
 - (c) na utemeljeno zahtevo Komisije.
5. Regulativni organi sprejmejo odločitev glede certificiranja [...] operaterja prenosnega sistema ali operaterja vodikovega omrežja v 100 delovnih dneh od datuma obvestila s strani [...] operaterja prenosnega sistema ali operaterja vodikovega omrežja ali od datuma zahteve Komisije. Po preteku tega roka se šteje, da je bilo certificiranje odobreno. Izrecna odločitev ali tihi pristanek regulativnega organa lahko začne učinkovati šele po zaključku postopka iz odstavka 6.

6. Izrecno odločitev ali tihi pristanek v zvezi s certificiranjem regulativni organ takoj posreduje Komisiji, skupaj z vsemi zadevnimi podatki, ki se nanašajo na odločitev. Komisija postopa v skladu s postopkom iz člena 13 [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...] 804].
7. Regulativni organi in Komisija lahko od operaterjev prenosnih sistemov, operaterjev vodikovih omrežij in podjetij, ki opravljajo dejavnost proizvodnje ali dobave, zahtevajo vse informacije, ki jih potrebujejo za izvajanje svojih nalog iz tega člena.
8. Regulativni organi in Komisija poskrbijo za zaupnost poslovno občutljivih podatkov.

Certificiranje v zvezi s tretjimi državami

1. Če certificiranje zahteva lastnik prenosnega sistema, operater prenosnega sistema, operater vodikovega omrežja ali lastnik vodikovega omrežja, ki ga nadzoruje oseba ali osebe iz tretje države ali tretjih držav, regulativni organ o tem obvesti Komisijo.

Regulativni organ tudi nemudoma obvesti Komisijo o kakršnih koli okoliščinah, zaradi katerih bi oseba ali osebe iz tretje države ali tretjih držav lahko pridobile nadzor nad prenosnim sistemom, operaterjem prenosnih sistemov, vodikovim omrežjem [...] ali **operaterjem[...] vodikovih omrežij.**

2. Operater prenosnega sistema ali operater vodikovega omrežja obvesti regulativni organ o kakršnih koli okoliščinah, zaradi katerih bi oseba ali osebe iz tretje države ali tretjih držav lahko pridobile nadzor nad prenosnim sistemom ali operaterjem prenosnega sistema **ali vodikovega omrežja ali operaterja vodikovega omrežja.**

3. Regulativni organ sprejme osnutek odločitve glede certificiranja operaterja prenosnega sistema ali operaterja vodikovega omrežja v 100 delovnih dneh od datuma obvestila s strani operaterja prenosnega sistema **ali operaterja vodikovega omrežja**. Certificiranje se zavrne, če:
- (a) ni bilo dokazano, da zadevni subjekt izpolnjuje zahteve iz člena 54 ali člena 62; ter
 - (b) regulativnemu organu ali drugemu pristojnemu organu, ki ga je imenovala država članica, ni bilo dokazano, da odobritev certificiranja ne bo ogrozila zanesljivosti oskrbe države članice in Unije z energijo. Pri preučitvi tega vprašanja regulativni ali drugi imenovani pristojni organ upošteva:
 - (i) pravice in obveznosti Unije v zvezi s to tretjo državo, ki izhajajo iz mednarodnega prava ter iz sporazumov, sklenjenih z eno ali več tretjimi državami, katerih podpisnica je Unija in ki obravnavajo zanesljivost oskrbe z energijo;
 - (ii) pravice in obveznosti držav članic do te tretje države, ki izhajajo iz sporazumov, sklenjenih z njo, če so v skladu s pravom Unije;
 - (iii) druge posebne lastnosti primera in zadevne tretje države.

4. Regulativni organ Komisijo nemudoma seznani z odločitvijo in z vsemi ustreznimi informacijami v zvezi z njo.
5. Država članica zagotovi, da regulativni organ ali imenovani pristojni organ iz odstavka 3, točka (b), pred sprejetjem odločitve regulativnega organa o certificiranju Komisijo zaprosi za mnenje o tem, ali:
 - (a) zadevni subjekt izpolnjuje zahteve iz člena 54 ali člena 62; ter
 - (b) lahko odobritev certificiranja ogrozi zanesljivost oskrbe Unije z energijo.
6. Komisija zahtevo iz odstavka 5 preuči takoj po prejemu. Komisija v 50 delovnih dneh po prejemu zahteve izda mnenje regulativnemu organu ali imenovanemu pristojnemu organu, če je ta zaprosil za mnenje.

Komisija lahko pri pripravi mnenja zaprosi za stališče agencijo ACER, državo članico in zainteresirane strani. V tem primeru se rok 50 delovnih dni podaljša še za 50 delovnih dni.

Če Komisija v roku iz prvega in drugega pododstavka ne izda mnenja, se šteje, da ne nasprotuje odločitvi regulativnega organa.

7. Pri ocenjevanju, ali bo nadzor osebe ali oseb iz tretje države ali tretjih držav ogrozil zanesljivost oskrbe Unije z energijo, Komisija upošteva:
- (a) posebne lastnosti primera in zadevne tretje države ali tretjih držav ter
 - (b) pravice in obveznosti Unije v zvezi s to tretjo državo, ki izhajajo iz mednarodnega prava ter iz sporazumov, sklenjenih z eno ali več tretjimi državami, katerih podpisnica je Unija in ki obravnavajo zanesljivost oskrbe.
8. Regulativni organ sprejme končno odločitev o certificiranju v 50 delovnih dneh po izteku roka iz odstavka 6. Regulativni organ pri sprejetju končne odločitve v čim večji meri upošteva mnenje Komisije. Države članice imajo v vsakem primeru pravico, da certificiranje zavrnejo, če menijo, da bi njegova odobritev ogrozila zanesljivost oskrbe te ali druge države članice z energijo. Če je država članica za oceno odstavka 3, točka (b) imenovala drugi pristojni organ, lahko od regulativnega organa zahteva, da sprejme končno odločitev v skladu z oceno tega pristojnega organa. Končna odločitev regulativnega organa in mnenje Komisije se objavita skupaj. Kadar končna odločitev razlikuje od mnenja Komisije, država članica skupaj s to odločitvijo pripravi in objavi razloge za to odločitev.

9. Nobena določba v tem členu ne sme vplivati na pravico držav članic, da v skladu z zakonodajo Unije izvajajo nacionalni pravni nadzor, da bi tako zaščitile legitimne interese javne varnosti.
10. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 83 za **dopolnitev te direktive z določitvijo**[...] smernic, v katerih je podrobno določen postopek za uporabo tega člena.

Člen 67

Imenovanje operaterjev skladišč zemeljskega plina in vodika, obratov za UZP in vodikovih terminalov

Države članice imenujejo ali zahtevajo od podjetja, ki ima v lasti skladišča zemeljskega plina, skladišča vodika, obrate za UZP in vodikove terminale, da imenuje enega ali več operaterjev te infrastrukture za obdobje, ki ga določijo države članice glede na oceno učinkovitosti in gospodarskega ravnotežja.

ODDELEK 6

LOČEVANJE IN PREGLEDNOST RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

Člen 68

Pravica do vpogleda v računovodske izkaze

1. Države članice ali pristojni organ, ki ga za to imenujejo, vključno z regulativnimi organi iz člena 70(1) in organi za reševanje sporov iz člena 24(3), imajo pravico do vpogleda v računovodske izkaze podjetij plinskega in vodikovega gospodarstva, kakor je določeno v členu 71, če jih potrebujejo pri opravljanju svojih dejavnosti.
2. Države članice in imenovani pristojni organi, vključno z regulativnimi organi iz člena 70(1) in organi za reševanje sporov, varujejo zaupnost poslovno občutljivih podatkov. Države članice lahko predvidijo razkritje takšnih podatkov, če jih pristojni organi potrebujejo pri opravljanju svojih dejavnosti.

Ločevanje računovodskih izkazov

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da bodo računovodski izkazi podjetij plinskega in vodikovega gospodarstva skladni z odstavki 2 do 5.
2. Podjetja plinskega in vodikovega gospodarstva ne glede na sistem lastništva ali pravno obliko pripravijo, predložijo v revizijo in objavijo svoje letne računovodske izkaze v skladu z določbami nacionalne zakonodaje o letnih računovodskih izkazih družb z omejeno odgovornostjo, sprejetimi na podlagi Direktive 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta²⁸.

Podjetja, ki zakonsko niso zavezana objavljati svojih letnih računovodskih izkazov, morajo njihovo kopijo hraniti na svojem sedežu, tako da je na voljo javnosti.

²⁸ Direktiva 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o letnih računovodskih izkazih, konsolidiranih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij, spremembi Direktive 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 78/660/EGS in 83/349/EGS (UL L 182, 29.6.2013, str. 19).

3. Podjetja v svojem internem računovodstvu vodijo ločene računovodske izkaze za svoje prenosne in distribucijske dejavnosti, dejavnosti UZP, dejavnosti vodikovih terminalov, skladišč zemeljskega plina in vodika in dejavnosti prenosa vodika, kot bi se to od njih zahtevalo, če bi te dejavnosti opravljala ločena podjetja, da se prepreči diskriminacija, navzkrižno subvencioniranje in izkrivljanje konkurence. Vodijo tudi računovodske izkaze, ki so lahko konsolidirani, za druge dejavnosti, ki niso povezane s prenosom, distribucijo, UZP, vodikovimi terminali, skladiščenjem zemeljskega plina in vodika in dejavnosti prenosa vodika . V računovodskih izkazih navedejo prihodek iz lastništva prenosnega, distribucijskega ali vodikovega omrežja. Po potrebi vodijo konsolidirane računovodske izkaze za neplinske dejavnosti. Notranji računovodski izkazi morajo za vsako dejavnost vključiti bilanco stanja in izkaz poslovnega izida.
4. Pri reviziji iz odstavka 2 se zlasti preveri upoštevanje zahteve glede izogibanja diskriminaciji in navzkrižnemu subvencioniranju iz odstavka 3.
5. Brez poseganja v veljavna nacionalna računovodska pravila podjetja v svojih internih računovodstvih opredelijo pravila za razporejanje sredstev in obveznosti, porabe in dobička, ter za amortiziranje, ki jih upoštevajo pri pripravi ločenih računovodskih izkazov iz odstavka 3. Ta interna pravila se lahko spremenijo samo v izjemnih primerih. Take spremembe se navedejo in ustrezno utemeljijo.
6. Letni računovodski izkazi morajo v pojasnilih prikazati vse posle določenega obsega, opravljene s povezanimi podjetji.

Poglavje X

Regulativni organi

Člen 70

Imenovanje in neodvisnost regulativnih organov

1. Vsaka država članica na nacionalni ravni imenuje samo en regulativni organ.
2. Odstavek 1 ne posega v imenovanje drugih regulativnih organov na regionalni ravni držav članic, če obstaja en visoki predstavnik, ki bo v skladu s členom 7(1) Uredbe (EU) 2019/942 v okviru odbora regulatorjev agencije ACER deloval kot zastopnik in kot oseba za stike na ravni Unije.
3. Z odstopanjem od odstavka 1 lahko država članica imenuje regulativne organe za manjše sisteme na geografsko ločenih območjih, katerih poraba v letu 2008 je predstavljala manj kot 3 % skupne porabe države članice, v kateri se nahaja. To odstopanje ne posega v imenovanje enega samega visokega predstavnika, ki bo v okviru odbora regulatorjev agencije ACER v skladu s členom 7(1) Uredbe (EU) 2019/942 deloval kot zastopnik in kot oseba za stike na ravni Unije.
4. Države članice zagotovijo neodvisnost regulativnega organa in poskrbijo, da svoja pooblastila izvaja nepristransko in pregledno. V ta namen države članice zagotovijo, da je regulativni organ pri opravljanju svojih regulativnih nalog, ki mu jih nalaga ta direktiva in z njo povezana zakonodaja:
 - (a) pravno ločen in funkcionalno neodvisen od vseh drugih javnih ali zasebnih subjektov;

- (b) da njegovo osebje in osebe, odgovorne za njihovo upravljanje;
 - (i) delujejo neodvisno od kakršnih koli tržnih interesov;
 - (ii) pri opravljanju svojih regulativnih nalog ne zahtevajo ali sprejemajo neposrednih navodil od katere koli vlade ali drugega javnega ali zasebnega subjekta. Ta zahteva ne posega v tesno sodelovanje, če je to ustrezno, z drugimi pristojnimi nacionalnimi organi ali v splošne smernice politike, ki jih določi vlada, in ki niso povezane z regulativnimi pooblastili in nalogami iz člena 72.

5. Da zavarujejo neodvisnost regulativnega organa, države članice zlasti zagotovijo:

- (a) da lahko regulativni organ samostojno odloča, neodvisno od katerega koli političnega organa;
- (b) da ima regulativni organ vse potrebne človeške in finančne vire, ki jih potrebuje za uspešno in učinkovito opravljanje svojih nalog in pooblastil;
- (c) da se regulativnemu organu dodeli ločen letni proračun, ki ga lahko samostojno izvaja;
- (d) da so člani odbora regulativnega organa ali, če odbor ne obstaja, najvišje vodstvo regulativnega organa imenovani za obdobje od pet do sedem let z možnostjo enkratnega podaljšanja;

- (e) da so člani odbora regulativnega organa ali, če odbor ne obstaja, najvišje vodstvo regulativnega organa, imenovani na podlagi objektivnih, preglednih in objavljenih meril v neodvisnem in nepristranskem postopku, ki zagotavlja, da imajo kandidati potrebno strokovno znanje in izkušnje za kateri koli zadevni položaj v regulativnem organu ;
- (f) da so v veljavi določbe o navzkrižju interesov in da trajanje obveznosti glede zaupnosti presega konec mandata članov odbora regulativnega organa ali, če odbor ne obstaja, najvišjega vodstva regulativnega organa;
- (g) da so člani odbora regulativnega organa ali, če odbor ne obstaja, najvišje vodstvo regulativnega organa, lahko razrešeni le na podlagi veljavnih preglednih meril;
- (h) države članice lahko določijo naknadni pregled letnih računovodskih izkazov regulativnih organov, ki ga opravi neodvisni revizor.

Ob upoštevanju prvega pododstavka, točka (d), države članice zagotovijo ustrezen sistem rotacije za odbor ali najvišje vodstvo. Člane odbora, ali – če odbor ne obstaja – najvišjega vodstva se lahko še pred koncem njihovega mandata funkcije razreši le, če ne izpolnjujejo več pogojev iz tega člena ali če so storili kršitev po nacionalni zakonodaji.

6. Komisija do 5. julija 2022 in nato vsaka štiri leta predloži Evropskemu parlamentu in Svetu poročilo o skladnosti nacionalnih organov z načelom neodvisnosti, določenim v tem členu.

Člen 71

Splošni cilji regulativnega organa

Pri opravljanju regulativnih nalog, določenih v tej direktivi, regulativni organ v okviru svojih nalog in pooblastil, opredeljenih v členu 72, ter po potrebi v tesnem posvetovanju z drugimi ustreznimi nacionalnimi organi, tudi z organi, pristojnimi za konkurenco, in organi iz sosednjih držav, tudi tretjih, ter brez poseganja v njihove pristojnosti sprejme vse razumne ukrepe za doseganje naslednjih ciljev:

- (a) spodbujanje konkurenčnega, prožnega, varnega in okoljsko trajnostnega notranjega trga z zemeljskim plinom, obnovljivimi in nizkoogljičnimi plini ter vodikom v Uniji, in sicer v tesnem sodelovanju z regulativnimi organi drugih držav članic, Komisijo in agencijo ACER, in zagotavljanje ustreznih pogojev za učinkovito in zanesljivo delovanje omrežij zemeljskega plina in vodikovih omrežij **ter pospeševanje povezovanja energetskega sistema** ob upoštevanju dolgoročnih ciljev, s čimer se prispeva k dosledni in učinkoviti uporabi zakonodaje Unije za doseg podnebnih in energetskih ciljev Unije;
- (b) razvoj konkurenčnih in pravilno delujočih regionalnih čezmejnih trgov v Uniji, da bi dosegli cilje iz točke (a);

- (c) odprava omejitev pri trgovanju z zemeljskim plinom in vodikom med državami članicami, vključno z odpravo ovir zaradi razlik v kakovosti plinov ali razlik v količini vodika, primešanega v sistemu zemeljskega plina, ali razlik v kakovosti vodika v vodikovem sistemu, razvojem ustreznih zmogljivosti za čezmejni prenos in/ali transport, da bi zadostili povpraševanju in spodbudili integracijo nacionalnih trgov in pri tem zagotovili interoperabilnost medsebojno povezanega sistema zemeljskega plina v EU ali vodikovega sistema Unije, kar lahko olajša pretok zemeljskega plina v Uniji;
- (d) pomoč, da se **ob uporabi načela „energetska učinkovitost na prvem mestu“** na stroškovno najučinkovitejši način doseže razvoj varnih, zanesljivih in učinkovitih nediskriminatornih sistemov, usmerjenih k potrošniku, in spodbujanje zadostnosti sistema ter, v skladu s splošnimi cilji energetske in podnebne politike, spodbujanje energetske učinkovitosti in vključevanja proizvodnje plina v manjšem in večjem merilu iz obnovljivih virov ter porazdeljene proizvodnje v prenosna in distribucijska omrežja ter olajšanje njihovega delovanja v povezavi z drugimi energetskimi omrežji za električno energijo in toploto;
- (e) omogočanje lažjega vključevanja v omrežje novih proizvodnih zmogljivosti, zlasti z odpravljanjem ovir, ki bi lahko novim udeležencem preprečile vstop na trg, ter plina in vodika iz obnovljivih virov energije;
- (f) zagotavljanje ustreznih spodbud za operaterje sistemov in uporabnike sistemov, kratkoročno in dolgoročno, da bi povečali učinkovitost sistemov, zlasti energetske učinkovitost, in spodbudili povezovanje trgov;
- (g) zagotavljanje koristi odjemalcev prek učinkovitega delovanja nacionalnega trga, spodbujanje učinkovite konkurence in pomoč pri zagotavljanju varstva potrošnikov v tesnem sodelovanju z ustreznimi organi za varstvo potrošnikov;
- (h) pomoč pri doseganju visokih standardov univerzalnih in javnih storitev za zemeljski plin ter prispevanje k zaščiti ranljivih odjemalcev in skladnosti potrebnih postopkov izmenjave podatkov za odjemalce.

Člen 72

Naloge in pooblastila regulativnega organa

1. Regulativni organ ima naslednje naloge:
 - (a) v skladu s preglednimi merili določati ali potrjevati tarife za prenos ali distribucijo ali njihove metodologije, ali oboje;
 - (b) od 1. januarja [...] **2036** ali od datuma začetka **uporabe**[...] člena 31(1) te direktive določati ali potrjevati tarife za dostop do vodikovega omrežja ali njihove metodologije ali oboje, v skladu s preglednimi merili;
 - (c) v skladu s preglednimi merili določati ali potrjevati:
 - (i) znesek in trajanje posebne pristojbine iz člena 4 [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021)[...] **804**] ali njihove metodologije ali oboje;
 - (ii) vrednost prenesenih sredstev in namembni račun za morebitne dobičke in izgube, ki bi lahko nastali zaradi tega, ter (iii) dodelitev prispevkov za posebno pristojbino;

- (d) zagotavljati, da operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov – po potrebi tudi lastniki sistemov – ter operaterji vodikovih omrežij, podjetja plinskega in vodikovega gospodarstva in drugi tržni udeleženci, vključno z energetske skupnosti državljanov, izpolnjujejo obveznosti, ki jim jih nalagata ta direktiva, [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...] 804], omrežni kodeksi in smernice, sprejeti v skladu s členoma 52 in 53 uredbe o plinu, Uredba (EU) 2017/1938 in druga zadevna zakonodaja Unije, vključno s čezmejnimi zadevami, ter sklepi agencije ACER;
- (e) v tesnem sodelovanju z drugimi regulativnimi organi zagotavljati skladnost ENTSO za plin, telesa EU ODS in mreže ENNOH z njihovimi obveznostmi iz te direktive [prenovljena direktiva o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...] 804], omrežnimi kodeksi in smernicami, sprejetimi v skladu s členoma 52 do 56 [prenovljena direktiva o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...] 804] in drugimi zadevnimi predpisi Unije, vključno v zvezi s čezmejnimi vprašanji, ter sklepi agencije ACER in skupaj opredeliti neskladnost ENTSO za plin, telesa EU ODS in mreže ENNOH z njihovimi ustreznimi obveznostmi; če regulativni organi ne dosežejo soglasja v obdobju štirih mesecev po začetku posvetovanj za skupno opredelitev neskladnosti, se zadeva v odločanje predloži agenciji ACER v skladu s členom 6(10) Uredbe (EU) 2019/942;

- (f) spremljati razvoj kakovosti plina in upravljanje kakovosti plina s strani operaterjev prenosnih sistemov in, če je ustrezno, operaterjev distribucijskih sistemov, vključno s spremljanjem razvoja stroškov, povezanih z upravljanjem kakovosti plina s strani operaterjev sistemov in razvojem v zvezi s primešavanjem **in ločevanjem** vodika v sistemu zemeljskega plina. **Če je v državi članici za zbiranje teh informacij že pooblaščen drug pristojni organ, pristojni organ te informacije pošlje regulativnemu organu.**
- (g) spremljati razvoj kakovosti vodika in upravljanje kakovosti vodika s strani operaterjev vodikovih omrežij, če je to ustrezno, kot je določeno v členu 46, vključno s spremljanjem razvoja stroškov, povezanih z upravljanjem kakovosti vodika;
- (h) preučiti in podati oceno pregleda **ter mnenje in dopolnila s priporočili k poročilu**, ki ga operaterji vodikovih omrežij predložijo glede razvoja infrastrukture za prenos vodika v skladu s členom 52, pri čemer se upošteva splošna energetska-ekonomska nujnost vodikovega omrežja ter skupni scenarij, razvit v skladu s členom 51(2), točka (e), o načrtovanju razvoja omrežja **in desetletnim načrtom za razvoj omrežja na ravni Unije iz člena 43 [prenovljena uredba o plinu]**;

- (i) preučitev in oceno pregleda razvoja infrastrukture za prenos vodika, kot je določeno v točki [...] **(h)** , upoštevati pri odobritvi posebnih pristojbin v smislu člena 4 [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...] **804**].
- (j) sodelovati z regulativnim organom ali organi zadevnih držav članic in agencijo ACER pri čezmejnih zadevah, zlasti s sodelovanjem pri delu odbora regulatorjev agencije ACER v skladu s členom 21 Uredbe (EU) 2019/942. Glede infrastrukture v tretjo državo ali iz nje lahko regulativni organ države članice, v kateri je prva povezovalna točka z omrežjem držav članic, sodeluje z ustreznimi organi tretje države, tudi z organi pogodbenic Energetske skupnosti, po posvetovanju z regulativnimi organi drugih zadevnih držav članic, da se v zvezi z navedeno infrastrukturo zagotovi usklajena uporaba te direktive na ozemlju držav članic;

- (k) izpolnjevati in izvajati vse zadevne pravno zavezujoče odločitve agencije ACER in Komisije;
- (l) enkrat na leto zadevnim organom držav članic, agenciji ACER in Komisiji poročati o svojih dejavnostih in izpolnjevanju svojih nalog. Takšna poročila se nanašajo na sprejete ukrepe in dosežene rezultate v zvezi z nalogami iz tega člena;
- (m) preprečevati navzkrižno subvencioniranje med dejavnostmi na področju prenosa, distribucije, prenosa vodika, skladiščenja zemeljskega plina in vodika, terminalov za UZP in vodikovih terminalov in dobave zemeljskega plina in vodika, **če pravo Unije ne določa drugače;**
- (n) spremljati naložbene načrte operaterjev prenosnih sistemov in v letnem poročilu zagotoviti oceno naložbenih načrtov operaterjev prenosnih sistemov glede njihove skladnosti z načrtom za razvoj omrežja za celotno Unijo iz člena 29, točka (x), [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...] **804**]; takšna ocena lahko vključuje priporočila za spremembo teh naložbenih načrtov;

- (o) spremljati upoštevanje predpisov o varnosti in zanesljivosti omrežja in pregledovati njegovo učinkovitost v preteklosti ter določati ali potrjevati nadzorne standarde in zahteve glede kakovosti storitev in dobave ali k temu prispevati skupaj z drugimi pristojnimi organi;
- (p) spremljati raven preglednosti, tudi veleprodajnih cen, in zagotavljati, da podjetja plinskega in vodikovega gospodarstva izpolnjujejo obveznosti glede preglednosti;
- (q) spremljati raven in učinkovitost odprtosti trga in konkurence pri veleprodaji in maloprodaji, vključno z borzami zemeljskega plina in vodika, cenami za gospodinjske odjemalce, ki zajemajo tudi predplačilne sisteme, deležem odjemalcev, ki zamenjajo dobavitelja, deležem odklopov, stroški in izvedbo vzdrževalnih storitev in pritožbami gospodinjskih odjemalcev, ter morebitno izkrivljanje ali omejevanje konkurence, pri čemer organom, pristojnim za konkurenco, zagotavljajo potrebne informacije in jih obveščajo o zadevnih primerih;

- (r) spremljati pojav restriktivnih pogodbenih praks, vključno z določbami o ekskluzivnosti, ki lahko velikim negospodinjskim odjemalcem preprečijo sklenitev pogodb z več kot enim dobaviteljem hkrati ali jih pri tem omejujejo. Kadar je primerno nacionalne organe, pristojne za konkurenco, obvestijo o takšnih praksah;
- (s) spoštovati pogodbeno svobodo v zvezi z dolgoročnimi pogodbami, če so skladne z zakonodajo Unije in politikami Unije ter če prispevajo k ciljem razogljičenja. Nobena dolgoročna pogodba za dobavo zemeljskega plina brez zajemanja emisij se ne sklene za dlje kot do leta 2049;
- (t) spremljati čas, ki ga operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov zemeljskega plina ali operaterji vodikovih omrežij potrebujejo za priključitve in popravila;
- (u) spremljati in pregledovati pogoje za dostop do skladišč, skladiščne zmogljivosti plinovoda in drugih sistemskih storitev, kot je določeno v členu 29 ali členu 33. Če je dostop do skladišč zemeljskega plina opredeljen v skladu s členom 29(3), ta naloga izključuje pregled tarif;

- (y) skupaj z drugimi pristojnimi organi pomagati zagotavljati, da so ukrepi za varstvo potrošnikov, vključno s tistimi, ki so opredeljeni v Prilogi I, učinkoviti in da se jih izvaja;
- (w) vsaj enkrat na leto objaviti priporočila glede skladnosti cen za dobavo z določbami člena 6 in jih, kadar je potrebno, posredovati organom, pristojnim za konkurenco;
- (x) zagotoviti nediskriminatoren dostop do podatkov o porabi posameznih odjemalcev, razpoložljivost – pri neobvezni uporabi – lahko razumljive usklajene oblike podatkov o porabi na nacionalni ravni in hiter dostop do tovrstnih podatkov za vse odjemalce v skladu s členoma 22 in 23;
- (y) spremljati izvajanje pravil v zvezi z vlogo in odgovornostjo operaterjev prenosnih sistemov, operaterjev distribucijskih sistemov, operaterjev vodikovih omrežij, dobaviteljev in odjemalcev ter drugih udeležencev na trgu v skladu s [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...] 804];

- (z) spremljati pravilno uporabo meril za določitev, ali objekti za skladiščenje zemeljskega plina spadajo na področje uporabe člena 29(3) ali (4); ter
- (aa) spremljati izvajanje zaščitnih ukrepov iz člena 77;
- (bb) prispevati k usklajevanju postopkov izmenjave podatkov za najpomembnejše tržne procese na regionalni ravni;
- (cc) izvajati omrežne kodekse in smernice, sprejete v skladu s členom 52 **[prenovljena uredba o plinu]**, z nacionalnimi ukrepi, ali, kadar se tako zahteva, z usklajenimi regionalnimi ukrepi ali ukrepi na ravni celotne Unije;
- (dd) zagotavljati pregleden in učinkovit postopek za pripravo nacionalnih načrtov za razvoj omrežja v skladu z zahtevami iz členov 51 in 52;
- (ee) potrjevati in spreminjati načrte za razvoj omrežja iz **člena 51, [...] člena 52(6) in člena 52(7)**;

(ff) [...]

(gg) [...]

(hh) spremljati razpoložljivost primerjalnih spletišč, vključno s primerjalnimi orodji, ki izpolnjujejo merila iz člena 12;

(ii) spremljati odpravo neupravičenih ovir in omejitev za razvoj porabe samoproizvedenega obnovljivega zemeljskega plina in energetskih skupnosti državljanov.

2. Če država članica tako določi, lahko naloge v zvezi s spremljanjem iz odstavka 1 opravljajo drugi organi in ne regulativni organ. V tem primeru je treba z rezultati takšnega spremljanja čim prej seznaniti regulativni organ.

Regulativni organ se pri opravljanju nalog iz odstavka 1 v skladu z načeli boljše ureditve po potrebi posvetuje z operaterji prenosnih sistemov zemeljskega plina in operaterji vodikovega omrežja ter po potrebi tesno sodeluje z drugimi ustreznimi nacionalnimi organi, pri čemer ne posega v njihove posebne pristojnosti, sam pa ohrani neodvisnost.

3. Kadar je imenovan neodvisni operater sistema ali neodvisni operater vodikovega omrežja v skladu s členom 55 ali členom 62, regulativni organ poleg nalog, ki jih ima v skladu z odstavkom 1 tega člena, opravlja tudi naslednje naloge:
- (a) preverja, ali lastnik prenosnega sistema in neodvisni operater sistema ter lastnik vodikovega omrežja in neodvisni operater vodikovega omrežja izpolnjujejo svoje obveznosti iz tega člena, in v skladu z odstavkom 4, točka (d), nalaga kazni, če zahteve niso bile izpolnjene;
 - (b) spremlja odnose in komunikacijo med neodvisnim operaterjem sistema in lastnikom prenosnega sistema ali lastnikom vodikovega omrežja in neodvisnim operaterjem vodikovega omrežja, da zagotovi, da neodvisni operater sistema ali neodvisni operater vodikovega omrežja izpolnjuje svoje obveznosti, ter zlasti odobri pogodbe in deluje kot organ za reševanje sporov med neodvisnim operaterjem sistema in lastnikom prenosnega sistema ali lastnikom vodikovega omrežja in neodvisnim operaterjem vodikovega omrežja v zvezi z morebitno pritožbo, ki jo katera koli stranka vloži v skladu z odstavkom 11;

- (c) v okviru prvega 10-letnega načrta za razvoj omrežja, brez poseganja v postopek iz člena 55(2), točka (c), potrjuje načrtovanje naložb in večletni načrt za razvoj omrežja, kot ju letno predstavi neodvisni operater sistema ali neodvisni operater vodikovega omrežja;
- (d) zagotavlja, da tarife za dostop do omrežja, ki jih obračunavajo neodvisni operaterji sistemov ali neodvisni operater vodikovega omrežja, vključujejo nadomestilo za lastnika omrežja, ki zagotavlja ustrezno nadomestilo za uporabo sredstev omrežja in morebitne naložbe vanje, pod pogojem, da se izvajajo gospodarno in učinkovito;
- (e) ima pooblastila za izvajanje inšpekcij, tudi nenapovedanih, v objektih lastnika prenosnega sistema in neodvisnega operaterja sistema ali lastnika vodikovega omrežja in neodvisnega operaterja vodikovega omrežja.

4. Države članice zagotovijo, da se regulativni organi pooblastijo za učinkovito in hitro izvajanje nalog iz odstavkov 1, 3 in 6. V ta namen ima regulativni organ vsaj naslednja pooblastila:
- (a) izdaja zavezujoče odločbe podjetjem plinskega ali vodikovega gospodarstva;
 - (b) preverja delovanje trgov plinov, določa in sprejema kakršne koli ukrepe, ki so potrebni in sorazmerni za spodbujanje učinkovite konkurence in zagotavljanje pravilnega delovanja trga plinov; po potrebi je regulativni organ prav tako pooblaščen, da pri vodenju preiskav v zvezi s pravom o konkurenci sodeluje z nacionalnim organom, pristojnim za konkurenco, in regulatorji finančnih trgov ali s Komisijo;
 - (c) od podjetij plinskega in vodikovega gospodarstva zahteva kakršne koli informacije, ki jih potrebuje za izvajanje svojih nalog, vključno z utemeljitvami za zavrnitev dostopa tretjih strani in drugimi informacijami o ukrepih, ki so potrebni za krepitev omrežja;

- (d) podjetjem plinskega in vodikovega gospodarstva, ki ne izpolnjujejo svojih obveznosti iz te direktive ali katere koli zadevne pravno zavezujoče odločitve regulativnega organa ali agencije ACER, naloži učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni, ali pristojnemu sodišču predlaga, da naloži take kazni, vključno s pristojnostjo, da naloži ali predlaga kazni, ki znašajo do 10 % letnega prometa operaterja prenosnega sistema ali operaterja vodikovega omrežja ali do 10 % letnega prometa vertikalno integriranega operaterja prenosnega sistema ali operaterja vodikovega omrežja, in sicer za operaterja prenosnega sistema oziroma vertikalno integrirano podjetje, ki morda ne izpolnjujeta svojih obveznosti iz te direktive;
- (e) ustrezne pravice do preiskovanja in ustrezna pooblastila za dajanje navodil pri reševanju sporov v okviru odstavkov 11 in 12.

5. Regulativni organ v državi članici, kjer ima ENTSO za plin, Evropska mreža operaterjev vodikovih omrežij ali telo EU ODS sedež, je pristojen za izrekanje učinkovitih, sorazmernih in odvračilnih kazni tem telesom, kadar ne izpolnjujejo svojih obveznosti iz te direktive, [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...] 804] ali drugih ustreznih pravno zavezujočih odločitev regulativnih organov ali agencije ACER, ali da izrek takih kazni predlaga pristojnemu sodišču.

6. Kadar je bil neodvisni operater prenosnega sistema ali integrirani operater vodikovega omrežja imenovan v skladu s Poglavjem IX, oddelek 3, ima regulativni organ poleg nalog in pooblastil iz odstavkov 1 in 4 tega člena vsaj tudi naslednje naloge in pooblastila:
- (a) nalaga kazni v skladu z odstavkom 4, točka (d), za diskriminatorno ravnanje v prid vertikalno integriranemu podjetju;
 - (b) spremlja komunikacijo med operaterjem prenosnega sistema ali integriranim operaterjem vodikovega omrežja in vertikalno integriranim podjetjem, da bi tako zagotovili, da operater prenosnega sistema ali integrirani operater vodikovega omrežja deluje v skladu s svojimi obveznostmi;
 - (c) deluje kot organ za poravnavo sporov med vertikalno integriranim podjetjem in operaterjem prenosnega sistema ali integriranim operaterjem vodikovega omrežja v zvezi z morebitno pritožbo, ki je vložena v skladu z odstavkom 11;
 - (d) spremlja komercialne in finančne odnose med vertikalno integriranim podjetjem in operaterjem prenosnega sistema ali integriranim operaterjem vodikovega omrežja, vključno s posojili;

- (e) potrjuje vse komercialne in finančne sporazume med vertikalno integriranim podjetjem in operaterjem prenosnega sistema ali integriranim operaterjem vodikovega omrežja, če so ti v skladu s tržnimi pogoji;
- (f) zahteva utemeljitev s strani vertikalno integriranega podjetja, ko ga v skladu s členom 64(4) obvesti nadzornik za skladnost, ki zlasti vsebuje dokaze, da ni prišlo do diskriminatornega ravnanja v prid vertikalno integriranemu podjetju;
- (g) izvaja inšpekcije, vključno z nenapovedanimi inšpekcijami, v objektih vertikalno integriranega podjetja in operaterja prenosnega sistema ali integriranega operaterja vodikovega omrežja;
- (h) vse ali specifične naloge operaterja prenosnega sistema ali integriranega operaterja vodikovega omrežja dodeli neodvisnemu operaterju sistema ali neodvisnemu operaterju vodikovega omrežja, ki je bil imenovan v skladu s členom 64, če operater prenosnega sistema ali integrirani operater vodikovega omrežja vztrajno krši svoje obveznosti iz te direktive, zlasti če gre za ponavljajoče se diskriminatorno ravnanje v prid vertikalno integriranemu podjetju.

7. Regulativni organi so pristojni za to, da določijo ali potrdijo vsaj metodologije za izračun ali določitev naslednjih pogojev dovolj zgodaj pred začetkom njihove veljavnosti:
- (a) priključitev in dostop do nacionalnih omrežij zemeljskega plina, vključno s tarifami za prenos in distribucijo, ter pogoji in tarifami za dostop do obratov za UZP, pri čemer morajo tarife ali metodologije omogočati potrebne naložbe v omrežja in obrate za UZP, tako da se zagotovi pozitivno poslovanje omrežja in naprav za UZP;
 - (b) priključitev in dostop do nacionalnih vodikovih omrežij, od 1. januarja 2031 vključno z **morebitnimi** omrežnimi tarifami vodikovega omrežja, ter pogoji in tarife za dostop do skladišč vodika in vodikovih terminalov, [...];
 - (c) zagotavljanje storitev za izravnavo, ki se izvajajo na najbolj ekonomičen način in uporabnikom omrežja zagotavljati ustrezne spodbude za izravnavo dobave in odjema na pravičen in nediskriminatoren način in na podlagi objektivnih meril,
 - (d) potrjevanje in spremljanje posebnih pristojbin v skladu s členom 4 [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...] **804**].
 - (e) dostop do čezmejne infrastrukture, vključno s postopki dodeljevanja zmogljivosti in upravljanja prezasedenosti.
8. Metodologije ali pogoji iz odstavka 7 se objavijo.

9. Pri določanju ali potrjevanju tarif ali metodologij in storitev za izravnavo regulativni organi zagotovijo, da se operaterjem prenosnih in distribucijskih sistemov ter od 1. januarja 203[...]**6 ali od datuma začetka uporabe člena 31(1)** operaterjem vodikovih omrežij namenijo ustrezne spodbude, tako kratkoročne kot dolgoročne, za povečevanje učinkovitosti, spodbujanje povezovanja trgov in zanesljivosti oskrbe ter za podpiranje zadevnih raziskovalnih dejavnosti.
10. Regulativni organi spremljajo upravljanje prezasedenosti v nacionalnih prenosnih omrežjih in vodikovih omrežjih, vključno s povezovalnimi daljinovodi, in izvajanje pravil upravljanja prezasedenosti. V ta namen operaterji prenosnih sistemov, operaterji vodikovih omrežij ali operaterji na trgu svoje postopke upravljanja prezasedenosti, vključno z dodeljevanjem zmogljivosti, predložijo v odobritev regulativnim organom. Regulativni organi lahko zahtevajo spremembe omenjenih pravil.

Odločitve in pritožbe

1. Regulativni organi so pristojni za to, da od operaterjev prenosnih sistemov zemeljskega plina, skladiščnih sistemov, sistemov za UZP in distribucijskih sistemov, operaterjev skladišč vodika in vodikovih terminalov ter [...] **operaterjev** vodikovih omrežij po potrebi zahtevajo, da spremenijo pogoje, vključno s tarifami ali metodologijami iz tega člena, da zagotovijo njihovo sorazmernost in nediskriminatorno uporabo. Če je dostop do skladišč opredeljen v skladu s členom 29(3), ta naloga izključuje pregled tarif. **Če dostop do skladišč vodika ali vodikovih omrežij temelji na pogodbenem dostopu tretjih strani v skladu s členom 31(4), členom 32(1) ali členom 33(1), ta naloga izključuje pregled tarif.** V primeru zamud pri določanju tarif za prenos in distribucijo zemeljskega plina in, če je primerno, tarif za vodikovo omrežje, so regulativni organi pristojni za predhodno določitev in odobritev teh tarif ali metodologij ter tarif in metodologij za vodikova omrežja ter odločitev o ustreznih izravnalnih ukrepih, če končne tarife ali metodologije odstopajo od teh začasnih tarif ali metodologij.

2. Stranka, ki se želi pritožiti zoper operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina, skladiščnega sistema, sistema za UZP ali distribucijskega sistema ali operaterja vodikovega omrežja, skladišča vodika ali vodikovega terminala v zvezi z njegovimi obveznostmi po tej direktivi, lahko pošlje pritožbo regulativnemu organu, ki v vlogi organa za poravnavo sporov v dveh mesecih po prejemu pritožbe sprejme svojo odločitev. Ta rok se lahko podaljša za dva meseca, če regulativni organi zahtevajo dodatne informacije. Ta podaljšani rok se lahko dodatno podaljša s soglasjem pritožnika. Odločitev regulativnega organa je zavezujoča, dokler se ne ovrže s pritožbo.
3. Vsaka stranka, ki utрпи škodo in ima pravico do pritožbe na odločitev o metodologijah za izračun, sprejeto v skladu s tem členom, ali če za regulativni organ velja obveznost posvetovanj, glede predlaganih tarif ali metodologij za izračun, lahko najkasneje v dveh mesecih po objavi odločitve ali njenega predloga ali v krajšem roku, če to predvidijo države članice, vloži pritožbo za pregled. Ta pritožba nima odločilnega učinka.

4. Države članice oblikujejo ustrezne in učinkovite mehanizme za ureditev, nadzor in preglednost v izogib zlorabam prevladujočega položaja, zlasti v škodo odjemalcev, in spodrivajočemu ravnanju. Ti mehanizmi morajo upoštevati določbe PDEU, zlasti člena 102 Pogodbe.
5. Države članice zagotovijo sprejetje ustreznih ukrepov, vključno z upravnimi ukrepi ali kazenskimi postopki v skladu s svojim nacionalnim pravom, zoper fizične ali pravne osebe, ki so odgovorne v primeru nespoštovanja pravil o zaupnosti, ki jih nalaga ta direktiva.
6. Pritožbe iz odstavkov 2 in 3 ne vplivajo na uveljavljanje pravic do pritožbe po zakonodaji Unije ali nacionalni zakonodaji.
7. Odločitve regulativnih organov so v celoti utemeljene in upravičene ter dopuščajo sodni nadzor. Odločitve so na voljo javnosti, hkrati pa zagotavljajo zaupnost poslovno občutljivih podatkov.
8. Države članice zagotovijo ustrezne mehanizme na nacionalni ravni, v okviru katerih se lahko stranka, ki jo zadeva odločitev regulativnega organa, pritoži organu, ki je neodvisen od vpletenih strank in katere koli vlade.

Regionalno sodelovanje regulativnih organov o čezmejnih vprašanjih

1. Regulativni organi se tesno posvetujejo in sodelujejo med seboj, zlasti v okviru agencije ACER, ter drug drugemu in agenciji ACER zagotavljajo podatke, ki so potrebni za izpolnjevanje njihovih nalog iz te direktive. Pri izmenjavi informacij je organ, ki informacije prejme, zavezan enaki stopnji zaupnosti kot organ, ki informacije zagotovi.
2. Regulativni organi sodelujejo vsaj na regionalni ravni za:
 - (a) spodbujanje uvajanja obratovalnih dogovorov, da bi omogočili optimalno upravljanje omrežja, spodbudili skupne borze zemeljskega plina in vodika in dodeljevanje čezmejnih zmogljivosti ter – vključno z novimi povezavami omogočili ustrezno raven zmogljivosti za medsebojno povezovanje v regiji in med regijami, da se omogoči razvoj učinkovite konkurence in izboljša zanesljivost oskrbe brez razlikovanja med dobavitelji v različnih državah članicah;
 - (b) uskladitev oblikovanja vseh omrežnih kodeksov za zadevne operaterje prenosnih sistemov, operaterje vodikovih omrežij in druge udeležence na trgu;
 - (c) uskladitev oblikovanja pravil za upravljanje prezasedenosti;
 - (d) zagotovitev regulativne skladnosti pravnih subjektov, ki opravljajo naloge operaterjev prenosnih sistemov in omrežij na čezmejni ali regionalni ravni.

3. Regulativni organi imajo pravico sklepati sporazume med seboj, da bi spodbudili regulativno sodelovanje.
4. Ukrepi iz odstavka 2 se po potrebi izvajajo v tesnem posvetovanju z drugimi zadevnimi nacionalnimi organi in brez poseganja v njihove posebne pristojnosti.
5. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 83, da dopolni to direktivo z vzpostavitvijo smernic glede obsega obveznosti regulativnih organov, da sodelujejo med seboj in z agencijo ACER.
6. Regulativni organi ali po potrebi drugi pristojni organi se lahko posvetujejo in sodelujejo z zadevnimi organi tretjih držav, vključno s pogodbenicami Energetske skupnosti, v zvezi z delovanjem infrastrukture za plin in vodik v tretje države in iz njih, da se v zvezi z zadevno infrastrukturo zagotovi usklajena uporaba te direktive na ozemlju in v teritorialnem morju države članice.

Skladnost z omrežnimi kodeksi in smernicami

1. Vsak regulativni organ in Komisija lahko zahtevata mnenje agencije ACER o tem, ali je odločitev regulativnega organa v skladu z omrežnimi kodeksi in smernicami iz te direktive ali [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...] 804].
2. Agencija ACER v treh mesecih po prejemu zahtevka pošlje svoje mnenje regulativnemu organu, ki ga je zahteval, oziroma Komisiji ter regulativnemu organu, ki je zadevno odločitev sprejel.
3. Če regulativni organ, ki je sprejel odločitev, ne upošteva mnenja agencije ACER v štirih mesecih od datuma prejema mnenja, agencija ACER o tem obvesti Komisijo.

4. Vsak regulativni organ lahko obvesti Komisijo, če meni, da odločitev drugega regulativnega organa, pomembna za čezmejno trgovino, ni v skladu z **omrežnimi kodeksi in smernicami** iz te direktive ali iz [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...] **804**], in sicer v dveh mesecih od datuma, ko je bila ta odločitev sprejeta.
5. Komisija lahko odloči, da bo primer nadalje raziskala, če v dveh mesecih po tem, ko jo je obvestila agencija ACER v skladu z odstavkom 3 ali jo je obvestil regulativni organ v skladu z odstavkom 4, ali v treh mesecih od datuma sprejetja odločitve, če ravna na lastno pobudo, ugotovi, da obstaja resen sum, da odločitev regulativnega organa ni v skladu z omrežnimi kodeksi in s smernicami iz te direktive ali iz [prenovljena uredba o plinu, kot je predlagana v COM(2021) [...] **804**]. V takem primeru povabi regulativni organ in stranke v postopku pred regulativnim organom, da predložijo pripombe.
6. Če se Komisija odloči, da bo primer nadalje raziskala, najpozneje v štirih mesecih od datuma te odločitve sprejme končno odločitev, s katero:
 - (a) ne nasprotuje odločitvi regulativnega organa ali
 - (b) od zadevnega regulativnega organa zahteva, naj prekliče svojo odločitev, če meni, da ni v skladu z omrežnimi kodeksi in smernicami.

7. Če se Komisija v roku iz odstavkov 5 in 6 ne odloči primera nadalje raziskati ali sprejeti končne odločitve, se šteje, da ne nasprotuje odločitvi regulativnega organa.
8. Regulativni organ izpolni zahtevo Komisije po preklicu odločitve v roku dveh mesecev in o tem obvesti Komisijo.
9. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 83 za dopolnitev[...] te direktive z določitvijo smernic, v katerih je podrobno določen postopek za uporabo tega člena.

Hranjenje evidenc

1. Države članice od dobaviteljev zahtevajo, da za opravljanje svojih nalog najmanj pet let hranijo na voljo nacionalnim organom, vključno z regulativnim organom, nacionalnimi organi, pristojnimi za konkurenco, in Komisiji zadevne podatke v zvezi z vsemi transakcijami pogodb o oskrbi z zemeljskim plinom in vodikom ter z izvedenimi finančnimi instrumenti za trgovanje z zemeljskim plinom in vodikom, ki so jih imeli z veleprodajnimi odjemalci in operaterji prenosnih sistemom, operaterji skladiščnih sistemov in sistemov za UZP ter operaterji vodikovih omrežij, skladišč vodika in vodikovih terminalov.
2. Podatki vključujejo podrobnosti o značilnostih zadevnih transakcij, kot so trajanje, pravila za dobavo in poravnavo, količina, datum in ura izvedbe, cene transakcij in način identifikacije zadevnega veleprodajnega odjemalca, pa tudi določene podrobnosti o vseh neporavnanih pogodbah o dobavi zemeljskega plina in vodika in izvedenih finančnih instrumentih za trgovanje z zemeljskim plinom in vodikom.
3. Regulativni organ se lahko odloči, da nekatere od teh informacij da na razpolago tržnim udeležencem, pod pogojem, da se ne razkrijejo poslovno občutljivi podatki o posameznih akterjih na trgu ali posameznih transakcijah. Ta odstavek se ne uporablja za podatke o finančnih instrumentih, ki spadajo na področje uporabe Direktive 2014/65/EU.

4. Komisija je pooblaščen, da sprejme delegirane akte, ki dopolnjujejo [...] to direktivo v skladu s členom 83 in določajo smernice, v katerih določi metode in podrobnosti hranjenja evidenc ter obliko in vsebino podatkov, ki jih je treba hraniti.
5. Kar zadeva transakcije izvedenih finančnih instrumentov za trgovanje z zemeljskim plinom in vodikom, ki jih imajo dobavitelji z veleprodajnimi odjemalci, operaterji prenosnih sistemov zemeljskega plina, skladiščnih sistemov in sistemov za UZP ter operaterji vodikovih sistemov, skladišč vodika in vodikovih terminalov, se ta člen uporablja šele potem, ko Komisija sprejme smernice iz odstavka 4.
6. Določbe tega člena ne pomenijo dodatnih obveznosti za subjekte, ki spadajo na področje uporabe Direktive 2014/65/EU, do organov iz odstavka 1.
7. Če organi iz odstavka 1 potrebujejo dostop do podatkov, ki jih hranijo subjekti, ki spadajo na področje uporabe Direktive 2014/65/EU, organi, ki so pristojni v skladu z navedeno direktivo, organom iz odstavka 1 pošljejo zahtevane podatke.

Poglavje XI

Končne določbe

Člen 77

Zaščitni ukrepi

1. Če na energetske trgu nastopi nenadna kriza in je ogrožena fizična zaščita ali varnost oseb, opreme ali naprav ali je ogrožena celovitost sistema, lahko država članica **sprejme ukrepe, predvidene v nacionalnem načrtu za izredne razmere in po potrebi razglasi izredne razmere** v skladu s členom 11 Uredbe (EU 2017/ 1938)[...].

Člen 78

Enaki konkurenčni pogoji

1. Ukrepi, ki jih lahko sprejmejo države članice na podlagi te direktive za zagotovitev enakih pogojev, morajo biti združljivi s PDEU , zlasti členom 36 Pogodbe, in z zakonodajo Unije.
2. Ukrepi iz odstavka 1 so sorazmerni, nediskriminatorni in pregledni. Ti ukrepi se lahko začnejo izvajati šele, ko je bila Komisija o njih uradno obveščena in jih je odobrila.
3. Komisija v zvezi z uradnim obvestilom iz odstavka 2 ukrepa v dveh mesecih od datuma njegovega prejema. Ta rok začne teči na dan po prejemu vseh podatkov. Če Komisija ni ukrepala v roku dveh mesecev, se šteje, da ne nasprotuje ukrepom iz obvestila.

Člen 79

Tehnični dogovori, ki se nanašajo na delovanje plinovodov zemeljskega plina in vodikovih plinovodov s tretjimi državami

Ta direktiva ne vpliva na možnost, da operaterji prenosnih sistemov, operaterji vodikovih omrežij ali drugi gospodarski subjekti ohranijo ali sklenejo tehnične dogovore o vprašanjih, ki zadevajo delovanje plinovodov med državo članico in tretjo državo, če so ti dogovori v skladu s pravom Unije in ustreznimi odločitvami regulativnih organov zadevnih držav članic. O teh dogovorih se uradno obvestijo regulativni organi zadevnih držav članic.

Odstopanja za sistem zemeljskega plina

1. Države članice, ki niso neposredno priključene na povezani sistem druge države članice, lahko **odstopajo [...]** od členov 3, 7, **30**, 54 ali 27 **(1)**. Vsako tako odstopanje se izteče takrat, ko je dokončan prvi povezovalni plinovod do države članice. **Takšna odstopanja se uradno prigrasijo Komisiji.**
2. Države članice lahko Komisijo zaprosijo za odstopanje od uporabe členov 3, 7, 54 ali 27 za najbolj oddaljene regije v smislu člena 349 PDEU ali druga geografsko odročna območja. Vsako tako odstopanje se izteče, ko je dokončan priključek regije ali območja na državo članico s povezanim sistemom.
- 2a. **Luksemburg lahko odstopi od člena 54. O takem odstopanju se uradno obvesti Komisijo.**
3. Komisija države članice obvesti o uporabi odstopanj iz odstavka[...] **2 [...]**, preden sprejme odločitev, pri čemer upošteva utemeljene zahteve za zaupnost poslovno občutljivih informacij.

4. Odstopanja, ki jih odobri Komisija **v skladu z odstavkom 2**, so časovno in vsebinsko omejena na pogoje, ki naj bi povečali konkurenco na notranjem trgu in povezovanje notranjega trga ter zagotovili, da odstopanja ne ovirajo prehoda na energijo iz obnovljivih virov ali uporabo načela „energetska učinkovitost na prvem mestu“ v smislu člena 2, točka (18), Uredbe (EU) 2018/1999.
5. Odstopanja v skladu z Direktivo 2009/73/ES brez datuma izteka **ali brez določenega obdobja uporabe** se iztečejo 31. decembra 2025. Države članice, ki na datum, ko začne veljati ta direktiva, še vedno uporabljajo ta odstopanja, se lahko **odločijo za novo odstopanje v skladu z odstavkoma 1 ali 5a, ali pa lahko** Komisijo zaprosijo za novo odstopanje v skladu s pogoji iz **odstavka 2[...]**.
- 5a. [...]Države članice, v katerih je bila prva trgovska dobava v okviru njihove prve dolgoročne pogodbe za oskrbo z zemeljskim plinom izvršena po začetku veljavnosti te direktive, lahko odstopajo od [...] členov 3(1) do (4), 4(1), 7, 27(1), 30, 35(1) do (5), 39, 40(6), 42, 54, 55 in 69. [...] O takšnem odstopanju se uradno obvesti Komisijo.
6. **Obvestila o [...]odstopanjih in [...]odločitve o odobritvi odstopanj iz odstavkov 1, 2, 2a in 5a** se objavijo v Uradnem listu Evropske unije.

Člen 80a

Odstopanja za vodik

Estonija, Latvija in Litva lahko do 31. decembra 2030 odstopajo od člena 63. O takem odstopanju se uradno obvesti Komisijo.

Člen 81

Odstopanja v zvezi s prenosnimi plinovodi zemeljskega plina v tretje države in iz njih

1. V zvezi s prenosnimi plinovodi med državo članico in tretjo državo, ki so bili dokončani pred 23. majem 2019, se država članica, v kateri je prva povezovalna točka takšnega prenosnega plinovoda z omrežjem države članice, lahko odloči za odstopanje od členov 54, 65, 66 in 27 ter členov 72(7), (9) in 73(1) za dele takšnih plinovodov, ki se nahajajo na njenem ozemlju ali v teritorialnem morju, iz objektivnih razlogov kot je omogočanje vračila naložbe, ali iz razlogov v zvezi z zanesljivostjo oskrbe, pod pogojem, da odstopanje ne škodi konkurenci na notranjem trgu z zemeljskim plinom ali njegovemu učinkovitemu delovanju ali zanesljivosti oskrbe v Uniji.

Odstopanje je, na podlagi objektivne utemeljitve, časovno omejeno na obdobje do 20 let, ki se lahko podaljša, če je to utemeljeno, in zanj lahko veljajo pogoji, ki prispevajo k doseganju pogojev iz prvega pododstavka.

Takšna odstopanja se ne uporabljajo za prenosne plinovode med državo članico in tretjo državo, ki mora prenesti to direktivo v svoj pravni red in ki to direktivo učinkovito izvaja na podlagi sporazuma, sklenjenega z Unijo.

2. Kadar je zadevni prenosni plinovod na ozemlju več kot ene države članice, se o odobritvi odstopanja za ta prenosni plinovod odloči država članica, v kateri je prva povezovalna točka z omrežjem držav članic, po posvetovanju z vsemi zadevnimi državami članicami.

Komisija se lahko na zahtevo zadevnih držav članic odloči, da bo delovala kot opazovalka v posvetovanju med državo članico, v kateri je prva povezovalna točka, in tretjo državo, glede usklajene uporabe te direktive na ozemlju in v teritorialnem morju države članice, v kateri je prva povezovalna točka, vključno z odobritvijo odstopanj za takšne prenosne plinovode.

3. Odločitve na podlagi odstavkov 1 in 2 se sprejmejo do 24. maja 2020. Države članice o vseh teh odločitvah uradno obvestijo Komisijo in jih objavijo.

Postopek odobritve

1. Brez poseganja v druge obveznosti na podlagi prava Unije ter v delitev pristojnosti med Unijo in državami članicami lahko ostanejo v veljavi obstoječi sporazumi med državo članico in tretjo državo o delovanju prenosnega plinovoda ali pridobivalnega cevovodnega omrežja, dokler ne začne veljati nov sporazum med Unijo in to tretjo državo ali dokler se uporablja postopek iz odstavkov 2 do 15 tega člena.
2. Brez poseganja v delitev pristojnosti med Unijo in državami članicami, kadar namerava država članica začeti pogajanja s tretjo državo zaradi spremembe, podaljšanja, prilagoditve, obnovitve ali sklenitve sporazuma o prenosnem plinovodu s tretjo državo **ali o vodikovem povezovalnem plinovodu s tretjo državo** glede zadev, ki v celoti ali deloma spadajo na področje uporabe te direktive **ali [prenovljena uredba o plinu]**, o svoji nameri uradno pisno obvesti Komisijo.

Takšno uradno obvestilo mora vključevati ustrezno dokumentacijo in navedbo določb, ki bodo obravnavane v pogajanjih ali o katerih se bo ponovno pogajalo, cilje pogajanj in vse druge relevantne informacije in mora biti posredovano Komisiji vsaj pet mesecev pred predvidenim začetkom pogajanj.

3. Na podlagi uradnega obvestila iz odstavka 2 Komisija sprejme odločitev, s katero odobri zadevni državi članici, da lahko začne formalna pogajanja s tretjo državo za del, ki bi lahko vplival na skupna pravila Unije, razen če meni, da bi začetek takšnih pogajanj:
- (a) bil v nasprotju s pravom Unije v obsegu, ki bi presegal neskladnosti zaradi delitve pristojnosti med Unijo in državami članicami;
 - (b) škodoval delovanju notranjega trga z zemeljskim plinom **ali vodikom**, konkurenčnosti ali zanesljivosti oskrbe v državi članici ali Uniji, **ob upoštevanju načela solidarnosti med državami članicami iz člena 194(1) PDEU**;
 - (c) ogrožal cilje tekočih pogajanj o [...] **mednarodnih** sporazumih, ki potekajo med Unijo in tretjo državo;
 - (d) bil diskriminatoren.
4. Komisija pri izvedbi ocene na podlagi odstavka 3 upošteva, ali se predvideni sporazum nanaša na prenosni plinovod ali pridobivalni plinovod, ki prispeva k diverzifikaciji oskrbe z zemeljskim plinom in dobaviteljev z novimi viri zemeljskega plina.

5. Komisija v 90 dneh po prejemu uradnega obvestila iz odstavka 2 sprejme odločitev o odobritvi ali o zavrnitvi odobritve državi članici, da začne pogajanja za spremembo, podaljšanje, prilagoditev, obnovitev ali sklenitev sporazuma s tretjo državo. Če so za sprejetje odločitve potrebne dodatne informacije, se rok 90 dni šteje od datuma prejetja dodatnih informacij.
6. V primeru, da Komisija sprejme odločitev, s katero zavrne odobritev državi članici, da začne pogajanja za spremembo, podaljšanje, prilagoditev, obnovitev ali sklenitev sporazuma s tretjo državo, o tem ustrezno obvesti zadevno državo članico in navede razloge za tako odločitev.
7. Odločitev o odobritvi ali o zavrnitvi odobritev državi članici, da začne pogajanja za spremembo, podaljšanje, prilagoditev, obnovitev ali sklenitev sporazuma s tretjo državo, se sprejme z izvedbenimi akti v skladu s postopkom iz člena 83(2).
8. Komisija lahko pripravi smernice in zahteva vključitev določenih klavzul v načrtovani sporazum, da se zagotovi skladnost s pravom Unije v skladu s Sklepom (EU) 2017/684 Evropskega parlamenta in Sveta²⁹.

²⁹ Sklep (EU) 2017/684 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2017 o vzpostavitvi mehanizma za izmenjavo informacij v zvezi z medvladnimi sporazumi in nezavezujočimi instrumenti med državami članicami in tretjimi državami na področju energije ter o razveljavitvi Sklepa št. 994/2012/EU (UL L 99, 12.4.2017, str. 1).

9. Komisija mora biti obveščena o napredku in rezultatih pogajanj za spremembo, podaljšanje, prilagoditev, obnovitev ali sklenitev sporazuma v vseh fazah teh pogajanj in lahko sodeluje v teh pogajanjih med državo članico in tretjo državo v skladu s Sklepom (EU) 2017/684.
10. Komisija obvesti Evropski parlament in Svet o odločitvah, sprejetih na podlagi odstavka 5.
11. Zadevna država članica pred podpisom sporazuma s tretjo državo Komisijo uradno obvesti o rezultatih pogajanj in ji posreduje besedilo izpogajanega sporazuma.
12. Komisija po prejemu uradnega obvestila na podlagi odstavka 11 oceni izpogajani sporazum na podlagi odstavka 3. Če Komisija ugotovi, da sporazum, dogovorjen v pogajanjih, izpolnjuje zahteve iz odstavka 3, sprejme odločitev, s katero državi članici odobri podpis in sklenitev sporazuma.

13. Komisija v 90 dneh od prejete uradnega obvestila iz odstavka 11 sprejme odločitev, s katero državi članici odobri ali zavrne odobritev podpisa in sklenitve sporazuma s tretjo državo. Če so za sprejetje odločitve potrebne dodatne informacije, se rok 90 dni šteje od datuma prejete dodatnih informacij.
14. Če Komisija sprejme odločitev na podlagi odstavka 13, s katero odobri državi članici podpis in sklenitev sporazuma s tretjo državo, zadevna država članica Komisijo uradno obvesti o sklenitvi in začetku veljavnosti sporazuma ter o vseh naknadnih spremembah statusa tega sporazuma.
15. Če Komisija sprejme odločitev, s katero državi članici zavrne odobritev podpisa in sklenitve sporazuma s tretjo državo na podlagi odstavka 13, o tem ustrezno obvesti zadevno državo članico in navede razloge za takšno odločitev.

Člen 83

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejetje delegiranih aktov iz členov 8, 56, 66, 74, 75 in 76 se Komisiji podeli za nedoločen čas od [datum začetka veljavnosti].
3. Prenos pooblastila iz členov 8, 56, 66, 74, 75 in 76 lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po objavi v Uradnem listu Evropske unije ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.

6. Delegirani akt, sprejet na podlagi členov 8, 56, 66, 74, 75 in 76, začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 84

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.
3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Pregled in poročanje

1. Komisija do 31. decembra 2030 to direktivo pregleda in predloži poročilo Evropskemu parlamentu in Svetu, **ki mu po potrebi priloži ustrezne zakonodajne predloge**. V pregledu se zlasti preuči:
 - i. uporaba člena 8 in povezanih opredelitev iz člena 2, da se oceni, ali bi morali obrati, ki začnejo delovati 1. januarja 2031, za podelitev certifikacije v skladu z navedenim členom dosegati večje prihranke emisij toplogrednih plinov zaradi uporabe nizkoogljičnih goriv in nizkoogljičnega vodika;
 - ii. **uporaba enotnega regulativnega okvira za operaterje vodikovih omrežij brez razlikovanja med funkcijama prenosa vodika[...] in distribucije vodika, vključno z učinkom uporabe zahtev iz člena 62 za vsa vodikova omrežja.**
2. **Komisija do 31. decembra 2031 [...] oceni izvajanje pravil o neodvisnih operaterjih prenosnih sistemov zemeljskega plina in imenovanih integriranih operaterjih vodikovih omrežij, pri čemer upošteva delovanje trga vodika, konkurenco, likvidnost in razvoj infrastrukture za vodik, ter Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo. Poročilo vsebuje ugotovitve ocene Komisije. Komisija po potrebi predlaga pregled določb iz tega odstavka.**

Člen 86

Spremembe Direktive 2012/27/EU

Direktiva 2012/27/EU se spremeni:

(1) členi 9, 10 in 11 se črtajo;

(2) Priloga VII se črta.

Člen 87

Prenos

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s **členi 2 do 5, členi 7 do [...]**27, **členom [...]** 29, **členi 31 do 34, členom 35(1), točka (a), (3), (4), (7), (8) in (9), členoma 37 in 38, členom 40(1), (2), (7), (8) in (9), členom 41, členom 42(2), členi 46 do 53, členom 56 in členom 58(11), členi 62 do 69, členom 70(5) in (6), členi 71 do 73, členom 75(1), (5), (6) in (9), členoma 76 in 77, Prilogo I in Prilogo II[...], najpozneje do [...]** **dve leti po začetku veljavnosti te direktive**. Komisiji takoj sporočijo besedilo teh predpisov.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja in obliko izjave določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedila bistvenih določb nacionalne zakonodaje, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 88

Razveljavitev

Direktiva 2009/73/ES, kakor je spremenjena z akti iz Priloge III, del A, se razveljavi z učinkom od [1. januarja 2023], brez poseganja v obveznosti držav članic glede rokov za prenos v nacionalno pravo in datuma začetka uporabe direktiv iz Priloge III, del B.

Sklicevanja na razveljavljeno direktivo se štejejo kot sklicevanja na to direktivo in se berejo v skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge IV.

Člen 89

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v Uradnem listu Evropske unije.

Člen 90

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju,

Za Evropski parlament
predsednik SL

Za Svet
predsednik SL

PRILOGA I

**MINIMALNE ZAHTEVE GLEDE OBRAČUNAVANJA IN INFORMACIJ O OBRAČUNU
ZA PLINE**

- 1. MINIMALNE INFORMACIJE, KI MORAJO BITI NAVEDENE NA RAČUNU IN V INFORMACIJAH O OBRAČUNU ZA PLINE**
- 1.1. Naslednje bistvene informacije so končnim odjemalcem vidno prikazane v njihovih računih, jasno ločene od drugih delov računa:
 - (a) znesek za plačilo in, kadar je mogoče, razčlenitev cene, skupaj z jasno izjavo, da so lahko vsi viri energije upravičeni tudi do spodbud, ki se ne financirajo z dajatvami, navedenimi v razčlenitvi cene;
 - (b) datum zapadlosti plačila.

- 1.2. Naslednje bistvene informacije so končnim odjemalcem vidno prikazane v njihovih računih in informacijah na računu, jasno ločene od drugih delov računa in informacij na računu:
- (a) poraba plinov v obračunskem obdobju;
 - (b) ime in kontaktni podatki dobavitelja, vključno s telefonsko številko in e-poštnim naslovom za pomoč porabnikom;
 - (c) naziv tarife;
 - (d) datum izteka pogodbe, če obstaja;
 - (e) informacije o razpoložljivosti in koristi zamenjave dobavitelja;
 - (f) koda končnega odjemalca za zamenjavo ali enoznačna identifikacijska koda njegovega odjemnega mesta;
 - (g) podatki o pravicah končnega odjemalca v zvezi z izvensodnim reševanjem sporov, vključno s kontaktnimi podatki odgovornega subjekta v skladu s členom [...]24;
 - (h) enotna kontaktna točka iz člena [...]23;
 - (i) samo za zemeljski plin, povezava ali sklic na to, kje je mogoče najti orodja za primerjavo iz člena [...]12.

1.3. Kadar račun temelji na dejanski porabi ali daljinskem odčitavanju operaterja, so v ali ob računih in rednih obračunih končnim odjemalcem na voljo naslednje informacije ali pa so odjemalci v računih in rednih obračunih nanje napoteni:

- (a) primerjave trenutne porabe plinov končnega odjemalca s porabo končnega odjemalca v enakem obdobju prejšnjega leta v grafični obliki;
- (b) kontaktne informacije za porabniške organizacije, energetske agencije ali podobne organe, vključno z naslovi spletnih strani, iz katerih je mogoče dobiti informacije o razpoložljivih ukrepih za izboljšanje energetske učinkovitosti za opremo, ki uporablja energijo;
- (c) primerjave s povprečnim posplošenim ali referenčnim končnim odjemalcem iz iste porabniške kategorije.

2. POGOSTNOST OBRAČUNAVANJA IN ZAGOTAVLJANJE INFORMACIJ NA RAČUNU:

- (a) obračunavanje na podlagi dejanske porabe se izvede vsaj enkrat letno;
- (b) kadar končni odjemalec nima števca, ki bi operaterju omogočal daljinsko odčitavanje, ali če se končni odjemalec v skladu z nacionalnim pravom namenoma odloči za izklop daljinskega odčitavanja, se točne informacije na računu na podlagi dejanske porabe dajo končnemu odjemalcu na voljo vsaj vsakih šest mesecev, na zahtevo ali če je končni odjemalec izbral možnost elektronskega prejemanja računa, pa vsake tri mesece;

- (c) če končni odjemalec nima števca, ki bi operaterju omogočal daljinsko odčitavanje, ali če se končni odjemalec v skladu z nacionalnim pravom namenoma odloči za izklop daljinskega odčitavanja, se obveznosti iz točk (a) in (b) lahko izpolnijo s sistemom rednega samoodčitavanja končnega odjemalca, ki odčitane podatke s števca sporoča operaterju; račun ali informacije o obračunu se lahko pripravijo na podlagi ocenjene porabe ali pavšalnega zneska samo, če končni odjemalec ne sporoči odčitanih podatkov s števca za zadevno obračunsko obdobje;
- (d) če ima končni odjemalec števec, ki operaterju omogoča daljinsko odčitavanje, se točne informacije o obračunu na podlagi dejanske porabe zagotovijo najmanj enkrat mesečno; takšne informacije so na voljo tudi prek interneta in se posodablajo tako pogosto, kolikor to dopuščajo merilne naprave in sistemi, ki se uporabljajo.

3. Razčlenitev CENE ZA KONČNE ODJEMALCE

Cena za odjemalce je vsota naslednjih treh postavk: energija in oskrba, omrežje (prenos, distribucija, transport) ter davki, dajatve in pristojbine.

Kadar je razčlenitev cene za končne odjemalce prikazana na računih, se po vsej Uniji uporabljajo skupne opredelitve treh glavnih postavk v tej razčlenitvi iz Uredbe (EU) 2016/1952 Evropskega parlamenta in Sveta.

4. Dostop do dodatnih informacij o pretekli porabi

Države članice zahtevajo, če so dodatne informacije o pretekli porabi na voljo, da se te informacije na zahtevo končnega odjemalca dajo na voljo dobavitelju ali ponudniku storitev, ki ga določi končni odjemalec.

Kadar ima končni odjemalec števec, ki operaterju omogoča daljinsko odčitavanje, končni odjemalec enostavno dostopa do dodatnih informacij o pretekli porabi, ki omogoča podrobna samopreverjanja.

Dodatne informacije o pretekli porabi vključujejo:

- (a) kumulativne podatke za obdobje najmanj treh predhodnih let ali, če je to obdobje krajše, obdobje od začetka veljavnosti pogodbe o dobavi [...] **plina**. Podatki ustrezajo obdobjem, za katera so na voljo informacije o vmesnih obračunih; ter
- (b) podrobne podatke o času porabe za vsak dan, teden, mesec in leto, ki so brez nepotrebnega odlašanja dani na voljo končnemu odjemalcu prek spleta ali vmesnika števca za obdobje najmanj zadnjih 24 mesecev ali, če je to obdobje krajše, obdobje od začetka veljavnosti pogodbe o dobavi [...] **plina**.

5. Razkritje virov energije

Dobavitelji na računih navedejo delež obnovljivega in ločeno nizkoogljičnega plina, ki ga končni odjemalec kupi v skladu s pogodbo o dobavi plinov (razkritje podatkov o proizvodu). V primeru zmesi dobavitelj zagotovi iste informacije ločeno za različne kategorije plinov, vključno z obnovljivim ali nizkoogljičnim plinom.

Končnim odjemalcem so v ali ob njihovih računih in informacijah na računu na voljo naslednje informacije ali pa so odjemalci nanje napoteni:

- (a) delež obnovljivih in nizkoogljičnih plinov v mešanici goriv dobavitelja (na nacionalni ravni, tj. v državi članici, kjer je bila sklenjena pogodba o dobavi plinov, ter na ravni dobaviteljskega podjetja, če je dobavitelj dejaven v več državah članicah) v predhodnem letu, na razumljiv ter zlahka primerljiv način;
- (b) informacije o vplivu na okolje, vsaj v smislu emisij CO₂, ki izhajajo iz plinov, ki jih je dobavitelj dobavil v predhodnem letu.

Glede točke (a) drugega pododstavka se lahko v zvezi s plini, pridobljenimi na borzi plinov ali uvoženimi iz podjetja, ki je zunaj Unije, uporabijo zbirne številke, ki jih borza ali zadevno podjetje posreduje za predhodno leto.

Delež obnovljivega plina, ki ga kupijo končni odjemalci, se razkrije z uporabo potrdil o izvoru na podlagi **Direktive (EU) 2018/2001. Kadar odjemalci porabljajo plin iz vodikovega omrežja ali omrežja zemeljskega plina, je treba zagotoviti, da preklicana potrdila o izvoru ustrezajo značilnostim ustreznega omrežja.**

Regulativni organ ali drugi pristojni nacionalni organ sprejme potrebne ukrepe, da zagotovi verodostojnost podatkov, ki jih dobavitelji posredujejo končnim odjemalcem skladno s to točko, ter da so posredovani na državni ravni na način, ki omogoča enostavno primerjavo.

PRILOGA II

PAMETNI MERILNI SISTEMI ZA ZEMELJSKI PLIN IN VODIK

[...]1. Države članice zagotovijo uvajanje [...] pametnih merilnih sistemov na svojih ozemljih, ki so lahko predmet ekonomske ocene dolgoročnih stroškov in koristi za trg in posamičnega odjemalca ali tega, katera oblika pametnega merjenja je ekonomsko razumna in stroškovno učinkovita ter kakšen časovni okvir je izvedljiv za njihovo distribucijo.

2. Pri tej oceni se upoštevajo metodologija za analizo stroškov in koristi ter minimalne funkcije pametnih merilnih sistemov iz Priporočila Komisije 2012/148/EU³⁰, kolikor se uporabljajo za zemeljski plin **ter vodik**, ter najboljše razpoložljive tehnologije za zagotavljanje najvišje ravni kibernetske varnosti in varstva podatkov.

V tej oceni se ustrezno upoštevajo tudi morebitne sinergije z že uvedeno infrastrukturo za pametno merjenje električne energije ali možnosti za selektivno uvajanje v primerih, ki lahko hitro povrnejo neto koristi, da se omejijo stroški.

³⁰ Priporočilo Komisije 2012/148/EU z dne 9. marca 2012 o pripravi za uvedbo pametnih merilnih sistemov (UL L 73, 13.3.2012, str. 9).

3. Glede na to oceno države članice pripravijo časovni razpored uvajanja [...] pametnih merilnih sistemov za obdobje do desetih let. Če je uvajanje pametnih merilnih sistemov ocenjeno pozitivno, se v sedmih letih od datuma pozitivne ocene vsaj 80 % končnih odjemalcev opremi s pametnimi števci.

PRILOGA III

Del A

Razveljavljena direktiva
s seznamom naknadnih sprememb
(iz člena 90)

Direktiva 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 211, 14.8.2009, str. 94)	
Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1)	Samo člen 51
Direktiva (EU) 2019/692 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 117, 3.5.2019, str. 1)	

Del B

Roki za prenos v nacionalno pravo in datum začetka uporabe

(iz člena 90)

Direktiva	Rok za prenos	Datum začetka uporabe
Direktiva 2009/73/ES	3. marec 2011	3. marec 2011, razen v zvezi s členom 11 3. marec 2013 v zvezi s členom 11
Direktiva (EU) 2019/692	24. februar 2020	

PRILOGA IV

KORELACIJSKA TABELA

Direktiva 2009/73/ES	Ta direktiva
Člen 1(1)	Člen 1(1)
Člen 1(2)	-
-	Člen 1(2), (3) in (4)
Člen 2, uvodno besedilo	Člen 2, uvodno besedilo
-	Člen 2, točke 1 do 13
Člen 2, točka 1	Člen 2, točka 14
Člen 2, točka 2	Člen 2, točka 15
Člen 2, točka 3	Člen 2, točka 16
Člen 2, točka 4	Člen 2, točka 17
Člen 2, točka 5	Člen 2, točka 18
Člen 2, točka 6	Člen 2, točka 19
-	Člen 2, točke 20 do 22
Člen 2, točka 7	Člen 2, točka 23
Člen 2, točka 8	Člen 2, točka 24
Člen 2, točka 9	Člen 2, točka 252
Člen 2, točka 10	Člen 2, točka 26
Člen 2, točka 11	Člen 2, točka 27
Člen 2, točka 12	Člen 2, točka 28
Člen 2, točka 13	Člen 2, točka 29

Člen 2, točka 14	Člen 2, točka 30
Člen 2, točka 15	Člen 2, točka 31
Člen 2, točka 16	Člen 2, točka 32
Člen 2, točka 17	Člen 2, točka 33
-	Člen 2, točka 34
Člen 2, točka 18	Člen 2, točka 35
Člen 2, točka 19	Člen 2, točka 36
Člen 2, točka 20	Člen 2, točka 37
Člen 2, točka 21	Člen 2, točka 38
Člen 2, točka 22	Člen 2, točka 39
Člen 2, točka 23	Člen 2, točka 40
Člen 2, točka 24	Člen 2, točka 41
Člen 2, točka 25	Člen 2, točka 42
Člen 2, točka 26	Člen 2, točka 43
Člen 2, točka 27	Člen 2, točka 44
Člen 2, točka 28	Člen 2, točka 45
-	Člen 2, točke 46 do 47
Člen 2, točka 32	Člen 2, točka 48
Člen 2, točka 34	Člen 2, točka 49
Člen 2, točka 35	Člen 2, točka 50
Člen 2, točka 36	Člen 2, točka 51

-	Člen 2, točke 52 do 71
Člen 37	Člen 3
-	Člen 4
Člen 3	Člen 5(1) in (2)
-	Člen 5(3) in (4)
Člen 5(11)	Člen 5(5)
Člen 7	Člen 6
Člen 4(1)	Člen 7(1)
-	Člen 7(2)
Člen 4(2)	Člen 7(3)
-	Člen 7(4)
-	Člen 7(5) do (9)
Člen 4(3)	Člen 7(10)
Člen 4(4)	Člen 7(11)
-	Člen 8
Člen 8	Člen 9
-	Člen 10
-	Člen 11
-	Člen 12
-	Člen 13
-	Člen 14

-	Člen 15
-	Člen 16
-	Člen 17
-	Člen 18
-	Člen 19
-	Člen 20
-	Člen 21
-	Člen 22
-	Člen 23
-	Člen 24
-	Člen 25
-	Člen 26
Člen 32	Člen 27
-	Člen 27(3)
Člen 34	Člen 28
Člen 33	Člen 29
Člen 38	Člen 30
-	Člen 31
-	Člen 32
-	Člen 33
Člen 35	Člen 34

-	Člen 34(3)
Člen 13(1) do (2)	Člen 35(1) do (2)
-	Člen 35(3) do (4)
Člen 13(3)	Člen 35(5)
-	Člen 35(7) do (9)
Člen 13(5)	Člen 35(10)
Člen 16	Člen 36
-	Člen 37
Člen 23	Člen 38
Člen 24	Člen 39
Člen 25(1)	Člen 40(1)
-	Člen 40(2)
Člen 25(2)	Člen 40(3)
Člen 25(3)	Člen 40(4)
Člen 25(4)	Člen 40(5)
Člen 25(5)	Člen 40(6)
-	Člen 40(7) do (9)
-	Člen 41
Člen 26	Člen 42
Člen 27	Člen 43
Člen 28(1) do (4)	Člen 44(1) do (4)

-	Člen 44(5)
Člen 29	Člen 45
-	Člen 46
-	Člen 47
-	Člen 48
-	Člen 49
-	Člen 50
Člen 22	Člen 51
-	Člen 52
-	Člen 53
Člen 9	Člen 54
Člen 14	Člen 55
Člen 15	Člen 56
Člen 17	Člen 57
Člen 18(1) do (10)	Člen 58(1) do (10)
-	Člen 58(11)
Člen 19	Člen 59
Člen 20	Člen 60
Člen 21	Člen 61
-	Člen 62
-	Člen 63

-	Člen 64
Člen 10	Člen 65
Člen 11	Člen 66
Člen 12	Člen 67
Člen 30	Člen 68
Člen 31	Člen 69
Člen 39	Člen 70(1) do (5)
-	Člen 70(6)
Člen 40	Člen 71
Člen 41	Člen 72
-	Člen 72(5)
Člen 41(5) do (9)	Člen 72(6) do (10)
Člen 41(10) do (17)	Člen 73(1) do (8)
Člen 42(1) do (4)	Člen 74(1) do (4)
-	Člen 74(5)
Člen 42(6)	Člen 74(6)
Člen 43	Člen 75
Člen 44	Člen 76
Člen 46	Člen 77
Člen 47	Člen 78
Člen 48a	Člen 79

-	Člen 80
Člen 49a	Člen 81
Člen 49b	Člen 82
-	Člen 83
-	Člen 84
-	Člen 85
-	Člen 86
Člen 54	Člen 87
Člen 53	Člen 88
Člen 55	Člen 89
Člen 56	Člen 90
Priloga I	Priloga I
-	Priloga II
-	Priloga III
Priloga II	Priloga IV